

Centrum vedecko-technických informácií SR, Bratislava

Mgr. Mária Janková

**Význam internetu a sociálnych sietí
v živote žiakov
základných a stredných škôl**

Bratislava 2020

Výskum bol realizovaný s finančným príspevkom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Obsah

Úvod.....	4
Hlavné zistenia.....	5
Voľný čas	9
Funkcie voľného času	9
Voľnočasové aktivity	11
Spokojnosť s prežívaním voľného času.....	15
Používanie internetu.....	17
Podmienky pre používanie.....	17
Pripájanie k internetu	21
Miesto používania internetu.....	24
Vek prvého použitia internetu.....	26
Množstvo času na internete.....	27
Aktivity na internete	33
Vzdelávanie a internet	37
Sociálne siete	43
Zručnosti a schopnosti pri používaní internetu.....	53
Riziká.....	56
Preventívne aktivity	62
Rodičovská kontrola	71
Zhrnutie a odporúčania	75
Literatúra	77

Úvod

Vznik a rýchly rozvoj informačných a komunikačných technológií (IKT) mal dramatický vplyv na deti a mládež na celom svete. Digitálne médiá majú ústredné miesto v spoločenskom živote mladých ľudí. Kvalifikované využívanie IKT sa stáva predpokladom ich začlenenia do spoločnosti a neskôr aj ako pracovnej sily na trhu práce. Je preto nevyhnutné, aby si štáty vypracovali národné politické rámce a usmernenia o IKT založené na dôkazoch o používaní internetu deťmi a mladými ľuďmi a súvisiacich rizikách a príležitostiach v online priestore.

Výskum bol súčasťou projektu Média, voľný čas a drogy z pohľadu žiakov základných a stredných škôl. Cieľom úlohy bolo zmapovať a analyzovať spôsob trávenia voľného času žiakov základných a stredných škôl so zameraním na využívanie moderných informačných a komunikačných technológií a rizík s tým spojených. Okrem informácií o sociálno-demografických charakteristikách (pohlavie, vek, ročník štúdia, typ školy, veľkosť bydliska a kraj) sme získali aj informácie o prístupe k internetu a príležitostiach s tým spojených (podmienky pre používanie internetu, vek prvého použitia internetu, čas strávený na internete, aktivity na internete, činnosti vo vzťahu k vzdelávaniu), voľnočasových aktivitách, postojoch a spokojnosti s trávením voľného času, profile a sociálnych siet'ach, zručnostiach spojených s používaním internetu a rizikách (násilné a sexuálne obsahy, nátlak a pod.) a preventívnych faktoroch (rodičovské vedenie a kontrola, vedenie v škole, vplyv kamarátov).

Zber dát sa realizoval metódou dotazníkového zisťovania v júni 2019 vo všetkých krajoch SR prostredníctvom profesionálnej agentúry určenej na základe výsledkov výberového konania. Výberový súbor tvorili žiaci 7., 8. a 9. ročníkov základných škôl a žiaci 1., 2. a 3. ročníkov všetkých typov stredných škôl z celej Slovenskej republiky. Výberový súbor spĺňal kritériá reprezentatívnosti vzhľadom na základný súbor žiakov základných a stredných škôl vo veku od 12 do 18 rokov. Súbor bol vytvorený voľným kvótnym výberom so znáhodnením v ostatnom kroku. Štatisticky bolo spracovaných 2 249 dotazníkov, 1 108 dotazníkov od žiakov základných a 1 131 dotazníkov stredných škôl.

Väčšina výsledkov je uvádzaná pomocou popisnej štatistiky. V texte, grafoch alebo v tabuľkách je uvedený percentuálny podiel prípadov v konkrétnych kategóriách, ktoré sa zvyčajne ďalej členia podľa stupňa vzdelania, typu strednej školy, pohlavia, veku, veľkosti bydliska a kraja. Interpretované boli zistenia, pri ktorých sa potvrdil štatisticky významný vzťah na hladine významnosti $p < 0,5$.

Hlavné zistenia

- Podľa názoru žiakov základných a stredných škôl voľný čas by sa mal využívať najmä na oddych a relaxáciu. Pre polovicu je priestorom pre zábavu a realizáciu záujmov, koníčkov a záľub. Významnú podporu medzi žiakmi má aj aktívny pohyb. Vzdelávanie považuje za dôležité pätina opýtaných. Najmenej boli zastúpené ničnerobenie a spoločensky prospešná práca. Najfrekventovanejšími voľnočasovými aktivitami sú používanie internetu/sociálnych sietí/čítanie, ktorým sa každý deň, alebo takmer každý deň venuje väčšina žiakov. Nasledujú stretnutia s kamarátmi, partiou a učenie sa do školy, ktoré uviedla viac ako polovica opýtaných. Aj pozeranie TV/DVD/video a pasívny oddych sú u skúmaných žiakov výrazne frekventované aktivity. Ďalšiu skupinu aktivít podľa frekvencie predstavujú stretnutia s priateľom/-kou vo dvojici a aktívny šport. Takmer tretina žiakov hrá denne videohry. Za týmito činnosťami voľného času nasledujú neorganizovaná a organizovaná záujmová činnosť, čítanie kníh, novin a časopisov. Najmenej frekventovanými činnosťami sú návšteva diskoték/kaviarní/pohostinstiev, platená práca/brigáda, verejnoprospešná činnosť/ekológia a návšteva herne, stávkovej kancelárie, online hazard. Väčšina žiakov deklarovala spokojnosť so spôsobom, akým trávia svoj voľný čas.
- Takmer všetci žiaci majú mobilný telefón s prístupom na internet. Iba malá časť opýtaných uviedla, že ho nemajú. Z ďalších zariadení, ktoré žiaci v domácom prostredí používajú, je to prenosný počítač/notebook, USB kľúč a tlačiareň. Menej používajú stolný počítač, tablet, hernú konzolu a prenosný hudobný prehrávač. Celkovo má v domácom prostredí prístup k internetu takmer každý žiak. Väčšina žiakov používa doma pre prístup na internet mobilný telefón. Prenosný alebo stolný počítač je druhá najpočetnejšia možnosť a dve tretiny opýtaných pre prístup na internet používa televízor. Viac ako polovica žiakov uviedla aj stolný alebo prenosný počítač používaný s inými členmi rodiny a približne tretina aj iné prenosné zariadenie (iTouch, Blackberry, iPhone...) a hernú konzolu.
- S nárastom používania mobilných telefónov a personalizovanej technológie, majú mladí ľudia aj viac možností prístupu na internet. Takmer všetci žiaci používajú internet vo vlastnej izbe, o niečo menej aj v spoločných priestoroch v dome a u kamaráta doma. V škole, u príbuzných doma, ale aj vonku sa pripája na internet cca 70 % žiakov. Menej ako polovica uvádzala aj internetovú kaviareň, verejnú knižnicu alebo iné verejné miesto. Väčšina žiakov základných a stredných škôl začala prvýkrát používať internet vo veku 7 až 12 rokov. Viac ako desatina opýtaných bolo menej ako 7 rokov. 13 a viac rokov uviedla menej než desatina žiakov. Ešte nikdy nebolo na internete 0,3 % opýtaných.
- Prevažná väčšina žiakov používa internet denne alebo takmer každý deň. 1,8 % minimálne každý týždeň a 1,3 % používa internet menej často. Rozdiely vo frekvencii používania internetu boli spojené so stupňom vzdelania, pohlavím a vekom. Počas bežného školského roka tvoria najväčšiu skupinu tí, ktorí sú na internete 3 až 4 (29,6 %) alebo 1 až 2 hodiny (24,9 %). Nižšiu intenzitu využívania internetu (menej ako hodinu) potvrdilo 14,6 % opýtaných. Naopak,

rizikové používanie internetu (viac ako 5 hodín) možno identifikovať u takmer tretiny žiakov (30,2 %). Žiadny čas trávený na internete počas bežného školského dňa potvrdila iba 0,7 % opýtaných. Počas víkendového alebo prázdninového dňa takmer polovica žiakov trávi voľný čas na internete 5 a viac hodín. Druhá najpočetnejšia skupina je na internete 3 až 4 hodiny (27,3 %), nasleduje 1 až 2 hodiny (15,9 %). Nízka intenzita využívania internetu do 1 hodiny sa zistila iba u 7,7 % žiakov.

- K najfrekvencovanejším aktivitám na internete patrí čítanie, aktivita na sociálnych sieťach a prezeranie internetu pre zábavu, ktoré väčšina robí takmer každý alebo každý deň. Takmer polovica denne číta správy. Približne tretina opýtaných jeden alebo dvakrát za týždeň používa email a získava niektoré praktické informácie z internetu. Mesačne sa venuje polovica žiakov sťahovaniu aplikácií do mobilu a tretina používa email. Väčšina oslovených potvrdila, že sa takmer nikdy nevenuje pridávaniu reakcií do diskusných fór, zverejňovaniu vlastnej tvorby na nete a prekvapujúco ani hraniu online hier na sociálnych sieťach. Takmer polovica sa nevenuje ani hraniu hier pre viacerých hráčov na internete a viac ako tretina hraniu hier pre jedného hráča. Denne alebo takmer denne sa hraniu hier na internete, či už pre jedného alebo viac hráčov venuje pätina žiakov a hrám na sociálnych sieťach 16,1 % opýtaných.
- Medzi deviatimi ponúknutými aktivitami súvisiacimi so školou je najpopulárnejšie používanie sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách (56,7 %). Ďalšou dennou frekvencovanou aktivitou je kontrola oznámení na internetovej stránke školy (42,7 %). Pätina opýtaných uvádzala aj prehliadanie internetu kvôli práci do školy, prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive a sťahovanie, nahrávanie alebo prehliadanie materiálov na/z internetovej stránky školy. Každý desiaty žiak uviedol, že každý deň vypracováva domáce úlohy na počítači a používa email na komunikáciu s učiteľmi. Najmenej žiaci uvádzali vypracovávanie domácej úlohy na mobilnom zariadení a sťahovanie vzdelávacích aplikácií do mobilu.
- S takmer všetkými testovanými tvrdeniami väčšina žiakov základných a stredných škôl súhlasila. Najväčší súhlas vyjadrili s výrokom, že internet je výborným zdrojom na získavanie informácií, ktoré ich zaujímajú (93,8 %), potom s tvrdením, že radi používajú digitálne zariadenia (90,3 %) a je veľmi užitočné mať sociálne siete na internete (80,0 %). O niečo menej súhlasili aj tým, že pri používaní digitálneho zariadenia často zabúdajú na čas (69,4 %) a sú nadšení z objavovania nových zariadení a aplikácií (63,7 %). Menej ako polovica vyjadrila názor, že keď nemá k dispozícii pripojenie na internet, cítia sa veľmi nepríjemne. Z uvedeného vyplýva, že žiaci majú kladný postoj k internetu ako zdroju informácií, ako aj k používaniu sociálnych sietí a digitálnych zariadení.
- Napriek svojej rozmanitosti a dostupnosti sú na Slovensku medzi žiakmi základných a stredných škôl dominantné dve z nich. Za sieť číslo jeden možno považovať Instagram, využíva ho až 65,9 % žiakov. Druhá priečka patrí Facebooku (44,9 %). Potom s výrazným odstupom nasledujú ostatné siete. 5,3 % opýtaných používa Messenger. Aplikáciu Snapchat založenú na posielaní

fotografií používajú 4,0 %. Podobný počet využíva mikrobloginovú sieť Twitter (3,9 %) a o niečo menej aj Pokey (1,7 %). Ďalej sieť zameranú na profesionálov LinkedIn – 0,8 % opýtaných. 4,6 % žiakov uvádzali aj iné typy sietí alebo sociálnych médií, napríklad MySpace, Wattpad, Discord, Tictail a Pinterest. Väčšina žiakov má vlastný profil na niektorej sociálnej sieti, ktorú práve používa. Najväčšiu skupinu tvoria tí, ktorí majú na sociálnych sieťach iba jeden profil (54,3 %). Približne pätina žiakov má dva alebo aj viac profilov. Vo svojom profile má takmer tretina žiakov 101 až 300 priateľov. Druhou najzastúpenejšou možnosťou bolo viac ako tristo priateľov (23,5 %). Takmer pätina opýtaných uvádzala, že má 51 až 100 a viac ako desatina 11 až 50 priateľov. Najmenšiu skupinu tvorili tí, ktorí uviedli 10 a menej priateľov (4,5 %). Viac ako tretina bez problémov a akýchkoľvek obmedzení zdieľa svoje informácie s ostatnými používateľmi internetu. Naopak, 35,9 % oslovených má svoj profil súkromný a 23,2 % čiastočne súkromný. Na svojom profile na sociálnej sieti má väčšina zverejnené svoje priezvisko a o niečo menej aj fotografiu. Viac ako tretina uvádza svoj reálny vek. Menej zverejňujú aj školu (27,8 %), nadhodnotený vek (18,7 %) a telefónne číslo (17,9 %). A takmer každý desiaty uverejňuje svoju adresu. Ani jednu zo sledovaných informácií neudáva na svojom profile 7,4 % oslovených žiakov.

- Väčšina žiakov vie na svojom profile blokovať správy, vymazať históriu navštívených stránok, zmeniť nastavenie súkromia, blokovať nevyžiadajúcu poštu/spam, pridať do obľúbených webovú stránku, porovnať rôzne webové stránky a nájsť si informácie o internetovom zabezpečení.
- Prevažná väčšina žiakov si myslí, že na internete sa možno stretnúť s nevhodnými obsahmi alebo správaním. Za obťažujúce správanie považujú, ak by niekto na internete zverejňoval ich osobné údaje bez ich súhlasu alebo statusy, komentáre, fotografie, videá na ich osobu, ktoré by ich nejakým spôsobom zraňovali, potom násilné až šokujúce sexuálne obsahy a aj nepravdivé informácie o sebe. Viac ako polovica vníma za neprijateľný aj nátlak za účelom sexuálneho styku, nátlak spojený s poslaním fotografie alebo videa, resp. osobného stretnutia a polovica poslanie fotografie/video, ktoré nechceli vidieť. Najmenej sa obávali nátlaku za účelom pridania medzi priateľov na sociálnej sieti.
- Väčšina žiakov základných a stredných škôl nemala za ostatný rok osobnú skúsenosť s nátlakom od známej alebo neznámej osoby za účelom sexuálneho styku, ani s nátlakom spojeným s poslaním fotografie/video, ktoré nemal/-a záujem vidieť, nátlakom pridania si (ne)známej osoby medzi priateľov na sociálnej sieti, so zverejňovaním statusov/komentárov/posielaním správ so zraňujúcim obsahom, nátlakom spojeným s poslaním osobnej fotografie/video alebo nútením do stretnutia, ako aj zverejňovaním osobných a súkromných údajov/videí/fotografií a zverejňovaním nepravdivých statusov/komentárov/o sebe.

Naopak, denne sa na internete s textami/fotografiami/videami/stránkami so sexuálnym obsahom stretlo 6,8 % respondentov a až 12,8 % s násilným alebo šokujúcim obsahom. S týždennou frekvenciou sa 14,9 % žiakov stretlo so sexuálnymi obsahmi a mesačne až 18,4 % opýtaných. Najpočetnejšou

podskupinou, ktorí sa stretli osobne s nejakým obťažujúcim obsahom/činnosťou jeden alebo dvakrát za ostatný rok, tvorili tí, ktorí videli na internete či už nejaké texty, fotografie, videá alebo stránky s násilným/šokujúcim (28,9 %) alebo sexuálnym obsahom (25,1 %). Ako bolo už uvedené, sexuálne násilie (nátlak od známej alebo neznámej osoby za účelom sexuálneho styku) síce za posledný rok na internete nezažila väčšina žiakov základných a stredných škôl (80,5 %), avšak každý/-á desiaty ho zažil/-a aspoň raz alebo dvakrát za rok (10,4 %), 3,9 % opýtaných mesačne, 2,0 % týždenne a dokonca 3,2 % denne. S násilnými alebo šokujúcimi obsahmi má dennú skúsenosť 6,8 %, týždennú 14,3 %, mesačnú 20,3 % a raz alebo dvakrát ročne sa s nimi stretlo 28,9 % opýtaných.

- Väčšine žiakov rodičia pomohli v prípade nejakých ťažkostí na internete, rovnako sa s nimi rozprávali o tom, čo robia na internete a aj vo všeobecnosti, čo by mali robiť, keby ich na internete niečo obťažovalo. Iba viac ako polovici z nich vysvetlili, prečo sú niektoré stránky dobré alebo zlé, poradili im ako sa správať k iným ľuďom na internete a pomohli im, ak ich niečo na internete obťažovalo. Stanovenie jasných hraníc ako sa majú správať na internete, potvrdila menej ako polovica opýtaných.

Pôsobenie školy ako aktéra v prevencii rizík spojených s používaním internetu je nedostatočné. Najčastejšie sú žiaci poučení v škole o tom, ktoré webové stránky sú vhodné a ktoré nie. Menej ako polovica uvádzala aj všeobecné rady, čo robiť, ak by ich niečo na internete obťažovalo, ako sa majú správať k iným užívateľom internetu a pomoc s niečím ťažkým na internete. Najmenej pôsobí škola v komunikácii o tom, čo vôbec robia žiaci na internete, stanovení hraníc správania sa na internete a najmenej žiakov uviedlo, že im učitelia pomohli s niečím, čo ich na internete obťažovalo alebo kvôli čomu mali nejaké starosti. Kamaráti im najčastejšie pomohli v situácii, keď mali niečo ťažké urobiť alebo nemohli na internete niečo nájsť a rozprávali sa medzi sebou o tom, čo tam robia. Viac ako polovica potvrdila, že im kamaráti pomohli, keď ich niečo na internete obťažovalo alebo mali kvôli tomu starosti. O niečo menej im poradili ako sa správať k iným ľuďom na internete, prípadne im vysvetlili, že prečo sú niektoré stránky dobré a iné zlé. Najmenej uvádzali, že by im kamaráti poradili v tom, čo sa môže a nemôže robiť na internete.

Okrem vplyvu rodičov, školy a kamarátov nás zaujímalo aj pôsobenie iných subjektov na žiakov ako bezpečne používať internet. Najčastejšie dostali v tomto smere radu od príbuzných (43,4 %), nasledoval odborník v škole alebo mimo nej (38,6 %), médiá (35,9 %) a internetové stránky (33,6 %). Najmenej uvádzali pracovníka knižnice alebo aj niekoho iného. Takmer pätina sa k danej otázke nevedela vyjadriť a 6,8 % opýtaných dokonca deklarovalo, že dosiaľ žiadnu radu o bezpečnosti na internete nedostali.

Rodičia online aktivity svojich detí kontrolujú v malej miere. Najčastejšie rodičia v online aktivitách svoje deti kontrolujú: profil na sociálnej sieti (21,5 %) a monitorujú kontakty (17,4 %). Menej sa rodičia zaujímajú o správy svojich detí v elektronickej pošte alebo aj v aplikácii a iba 9,5 % žiakov potvrdilo, že rodičia kontrolujú aj navštevované webové stránky.

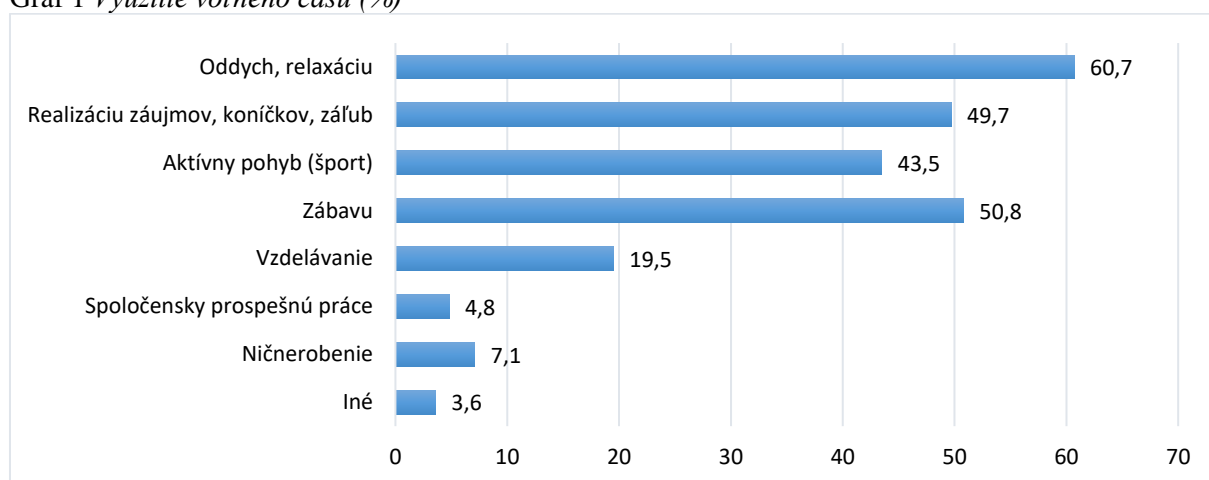

Voľný čas

Funkcie voľného času

Viacerí teoretici sa zhodujú v názore, že voľný čas vo vzťahu k jedincovi má určité funkcie, zvyčajne uvádzajú relaxačnú, rekreačnú a rozvojovú funkciu voľného času. Preto nás zaujímalo, aký názor majú žiaci na využívanie voľného času. Väčšina (60,7 %) sa domnieva, že voľný čas by sa mal využívať predovšetkým na oddych, relaxáciu. Polovica si myslí, že je to priestor pre zábavu (50,8 %) a realizáciu záujmov, koníčkov a záľub (49,7 %). Významnú podporu medzi žiakmi základných a stredných škôl má aj aktívny pohyb (43,5 %). Vzdelávanie považuje za dôležité pätina opýtaných (19,5 %). Najmenej boli zastúpené ničnerobenie, spoločensky prospešná práca a iné. Celkovú predstavu o názoroch respondentov na funkcie voľného času znázorňuje graf 1.

Graf 1 Využitie voľného času (%)

Poznámka: Súčet presahuje 100% pre možnosť uviesť viac odpovedí.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Komparácia zistených výsledkov prieskumu ukazuje, že pre žiakov základných aj stredných škôl, je vo voľnom čase prioritný oddych, relaxácia, pričom väčší dôraz mu priznávajú stredoškooláci. V názoroch stredoškoolákov bola viac zastúpená realizácia záujmov, koníčkov, záľub a vzdelávanie, u žiakov základných škôl ničnerobenie. Ostatné funkcie mali podobné zastúpenie. Z uvedeného je zrejmé, že stredoškooláci pripisujú voľnému času o niečo aktívnejší podtón, ktorý sa prejavuje vo väčšom dôraze na realizáciu záujmov a vzdelávanie, i keď v prípade spoločensky prospešnej práce sa uvedená skutočnosť nepotvrdila.

Tabuľka 1 Využitie voľného času podľa stupňa vzdelania

Využitie voľného času	Základná škola	Stredná škola
Oddych, relaxácia	59,0	62,3
Realizácia záujmov, koníčkov, záľub	43,6	55,7
Aktívny pohyb (šport)	43,2	43,8
Zábava	51,1	50,4
Vzdelávanie	17,7	21,2
Spoločensky prospešná práca	4,9	4,7
Ničnerobenie	8,8	5,5
Iné	4,4	2,9

Poznámka: Súčet presahuje 100% pre možnosť uviesť viac odpovedí.

Z druhostupňovej analýzy vyplýva, že sú to skúmané dievčatá, ktoré o niečo častejšie ako chlapci vnímajú voľný čas ako čas určený predovšetkým na oddych, relaxáciu (62,3 %; CH: 59,0 %); realizáciu záujmov (55,7 %; CH: 43,6 %) a vzdelávanie (21,2 %; CH: 17,7 %). Naproti tomu ničnerobenie bolo viac zastúpené u skúmaných chlapcov (8,8 %; D: 5,5 %). Medzi ostatnými variantmi odpovedí sa nezistili rozdiely.

Názor, že voľný čas treba využívať predovšetkým na odpočinok a relax prezentujú najčastejšie skúmaní žiaci základných a stredných škôl vo veku 12 (68,3 %) a 18 rokov (66,1 %). Realizácia záujmov a koníčkov dominuje zasa u 16 (54,9 %) a 18-ročných (58,7 %). Zábavnú funkciu voľného času deklarovali vo zvýšenej miere žiaci vo veku 14 až 17 rokov. Vzdelávaniu pripisujú najväčší význam najmladší opýtaní (26,8 %) a najmenší 16-roční (16,8 %). Ničnerobenie opätovne výrazne častejšie zvyrazňujú 12-roční (19,5 %), pričom zastúpenie tohto variantu odpovede s vekom klesá (tabuľka 2).

Tabuľka 2 Využitie voľného času podľa veku (v %)

Využitie voľného času	Vek						
	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov	18 rokov
Oddych, relaxácia	68,3	62,4	56,1	59,1	57,4	62,8	66,1
Realizácia záujmov, koníčkov, záľub	41,5	40,9	42,6	49,9	54,9	50,8	58,7
Aktívny pohyb (šport)	41,5	44,8	42,4	42,5	43,4	44,5	43,8
Zábava	46,3	45,5	55,8	51,3	52,0	51,4	47,7
Vzdelávanie	26,8	17,9	18,1	16,8	20,9	22,4	20,1
Spoločensky prospešná práca	4,9	5,0	5,4	4,1	4,3	4,9	5,2
Ničnerobenie	19,5	10,0	9,6	6,4	6,0	4,4	5,5
Iné	2,4	2,9	5,4	4,5	2,6	3,6	2,5

Poznámka: Súčet presahuje 100% pre možnosť uviesť viac odpovedí.

Žiaci stredných odborných škôl a gymnázií považujú za najdôležitejšiu funkciu voľného času oddych a relaxáciu, pričom markantnejšie sa prejavuje u žiakov gymnázií (64,4 %; SOŠ: 61,5 %). Rovnako gymnazisti sú presvedčení, že voľný čas je určený aj na rozvoj záujmov a koníčkov (60,5 %; SOŠ: 53,8 %). Aj vzdelávanie vo voľnom čase dominuje u gymnazistov (29,1 %, SOŠ: 18,2 %). Naproti tomu zábava (52,0 %; G: 46,3 %), ale aj ničnerobenie (6,3 %; G: 3,6 %) ako hlavná náplň voľného času rezonuje viac v názoroch žiakov odborných škôl. Aktívnemu pohybu, spoločensky prospešnej práci a iným cieľom využitia voľného času prikladajú podobný dôraz.

Vo vzťahu k veľkosti bydliska respondentov sa ukázalo, že zatiaľ čo funkcia voľného času ako priestoru pre realizáciu záujmov a koníčkov má so zvyšovaním počtu obyvateľov bydliska klesajúcu tendenciu (do 2 000: 51,8 %; 2 001-10 000: 51,7 %; 10 001-50 000: 49,6 %; 50 001-10 000: 47,3 % a nad 100 000: 43,0 %), oddychová a relaxačná funkcia bola menej zastúpená u žiakov z väčších dedín a malých miest (56,5 %; do 2 000: 61,4 %; 10 001-50 000: 61,4 %; 50 001-100 000: 65,9 % a nad 100 000: 62,5 %). Zábavná funkcia voľného času bola menej zastúpená u žiakov z obcí do 2 000 obyvateľov (45,5 %) a stredne veľkých miest od 50 001-100 000 (46,1 %; 2 001-10 000: 53,1 %; 10 001-50 000: 52,6 % a nad 100 000: 57,4 %), vzdelávanie zasa v obciach s počtom obyvateľov 10 001-50 000, 50 001-100 000 (obe 18,6 %) a nad 100 000 (12,7 %; do 2 000: 21,8 %; 2 001-10 000: 21,4 %). Pasívny oddych, resp. ničnerobenie s veľkosťou bydliska stúpa.

Hoci oddych a relaxácia predstavuje prioritnú funkciu voľného času u takmer všetkých respondentov bez rozdielu kraja SR, okrem Bratislavského kraja (dominuje zábava), najvýraznejšie sa objavuje u skúmaných žiakov zo škôl v Košickom kraji, kde sa takto vyjadriло až 68,2 %, najmenej v Trenčianskom a Bratislavskom kraji. Realizácia záujmov a koníčkov bola najviac zastúpená v Žilinskom a najmenej v Bratislavskom kraji. Ako už bolo uvedené u žiakov v Bratislavskom kraji dominuje zábavná funkcia voľného času a v porovnaní s ostatnými kraji je tu najvýraznejšia, naopak, výrazne menej v Banskobystrickom kraji. Dôležitosť vzdelávania vo voľnom čase deklarovali častejšie žiaci z Prešovského, Žilinského, Trenčianskeho, Banskobystrického a Nitrianskeho kraja ako v zostávajúcich troch krajoch. Žiaci z Nitrianskeho a Bratislavského kraja najčastejšie zo všetkých zdôrazňovali ničnerobenie a pasívny oddych. Podrobné údaje uvádza *tabuľka 3*.

Tabuľka 3 *Využitie voľného času podľa kraja (v %)*

Využitie voľného času	Kraj							
	BA	TT	TN	NR	BB	ZA	PO	KE
Oddych, relaxácia	56,7	60,2	55,2	64,0	61,3	55,6	63,9	68,2
Realizácia záujmov, koníčkov, záľub	41,4	52,6	49,6	50,0	47,7	58,9	49,1	49,3
Aktívny pohyb (šport)	36,6	45,3	40,9	43,8	42,6	46,4	48,6	41,0
Zábava	59,0	47,7	54,3	52,9	44,7	52,8	47,6	49,3
Vzdelávanie	11,9	15,0	22,2	20,2	21,7	23,8	23,6	16,1
Spoločensky prospešná práca	2,6	3,1	5,2	1,8	3,8	6,5	8,3	6,0
Ničnerobenie	9,3	5,2	6,5	9,9	5,5	6,0	6,8	7,8
Iné	5,6	2,1	1,7	4,8	3,8	5,6	2,6	2,3

Poznámka: Súčet presahuje 100% pre možnosť uviesť viac odpovedí.

Porovnanie výsledkov

Z porovnania zistení s výsledkami z roku 2004 je zrejmé, že vo vnímaní funkcií voľného času došlo k niektorým zmenám. V roku 2004 stredoškólači prezentovali ako hlavné funkcie voľného času oddych, relaxáciu; zábavu a realizáciu záujmov a koníčkov, v súčasnosti u nich síce dominujú rovnaké oblasti, avšak výrazne sa znížil význam zábavy (pokles o 22,8 p. b.), ale aj oddychu a relaxácie (o 12,3 p. b.). Mierny prepad oproti roku 2004 sa zaznamenal pri realizácii záujmov a koníčkov, ale aj ničnerobení. Naopak, mierny nárast nastal vo vzdelávaní a aktívnom pohybe (*tabuľka 4*).

Tabuľka 4 *Porovnanie výsledkov za žiakov stredných škôl v roku 2004 a 2019¹ (v %)*

Využitie voľného času	2004	2019	Rozdiel
Oddych, relaxácia	74,6	62,3	-12,3
Zábava	73,2	50,4	-22,8
Vzdelávanie	18,7	21,2	+2,5
Realizácia záujmov, koníčkov, záľub	61,3	55,7	-5,6
Spoločensky prospešná práca	-	4,7	-
Ničnerobenie	9,5	5,5	-4,0
Aktívny pohyb	41,5	43,8	+2,3
Iné	4,7	2,9	-1,8

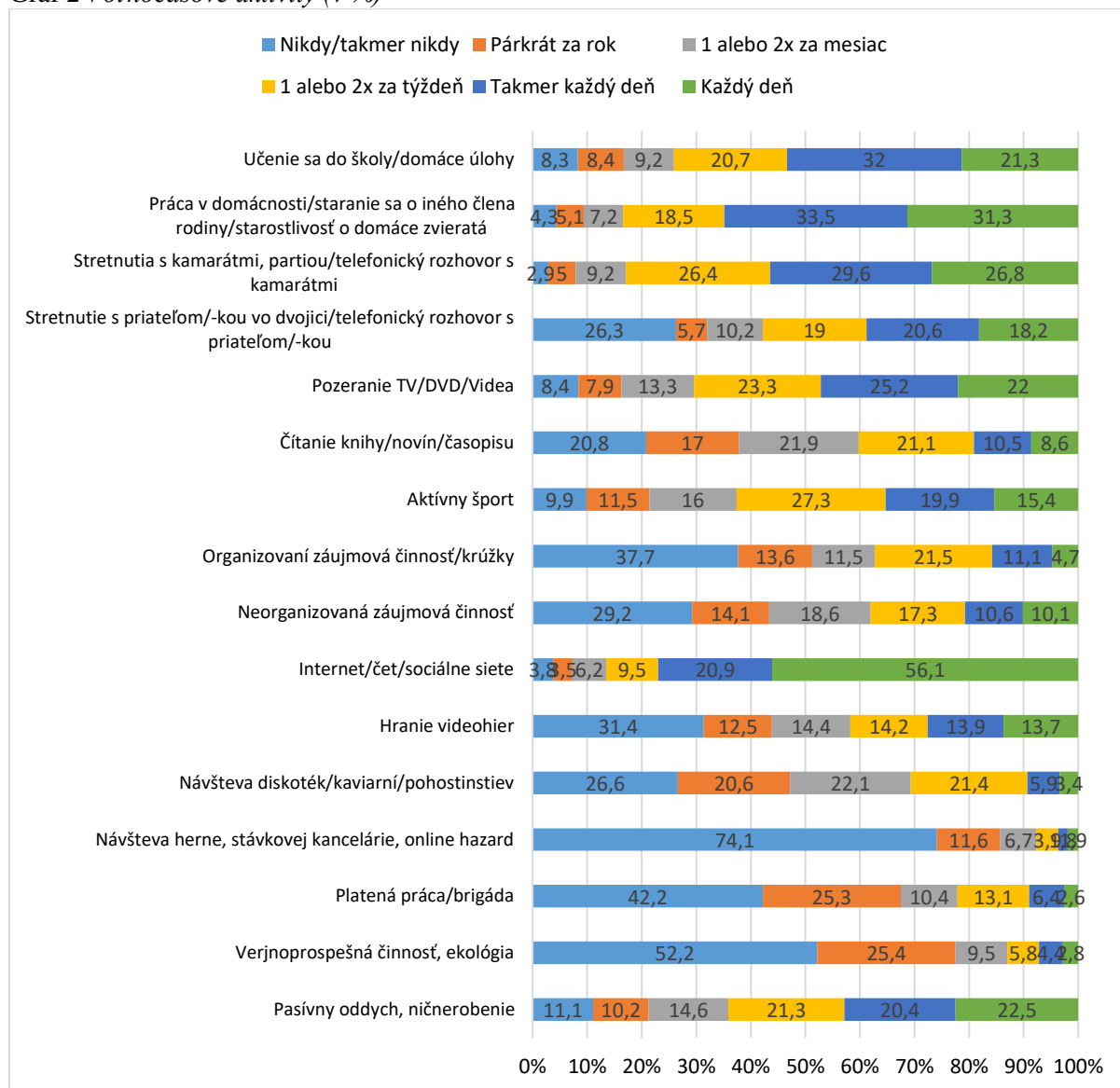
Poznámka: Súčet presahuje 100% pre možnosť uviesť viac odpovedí.

¹ Vzhľadom na rozdielny spôsob merania boli pre komparáciu zistení zvolené roky 2004 a 2019, kedy bola daná otázka meraná rovnakým spôsobom. Zistené rozdiely sú platné pre žiakov stredných škôl.

Voľnočasové aktivity

V dotazníku sme sa ďalej pýtali na frekvenciu 16 aktivít vykonávaných počas bežného školského dňa. Žiaci sa mohli vyjadriť na škále od „nikdy alebo takmer nikdy“ až po „každý deň“.

Graf 2 Voľnočasové aktivity (v %)

Ako vyplýva z údajov grafu 2, najfrekvencovanejšími voľnočasovými aktivitami skúmaných žiakov základných a stredných škôl sú používanie internetu/sociálnych sietí/čítanie (77,0 %) a práca v domácnosti (64,8 %), ktorým sa každý deň alebo takmer každý deň venuje väčšina žiakov. Nasledujú stretnutia s kamarátmi, partiou (56,4 %) a učenie sa do školy, ktoré uviedla viac ako polovica opýtaných. Aj pozeranie TV/DVD/video (47,2 %) a pasívny oddych (42,9 %) predstavujú u skúmaných žiakov základných a stredných škôl výrazne frekvencované aktivity. Následnú skupinu aktivít podľa frekvencie predstavujú stretnutia s priateľom/-kou vo dvojici (38,8 %) a aktívny šport (35,3 %). Takmer tretina žiakov hrá denne videohry (27,6 %). Za týmito činnosťami voľného času nasleduje neorganizovaná (20,7 %), organizovaná záujmová činnosť (15,8 %) a čítanie kníh, novín a časopisov (19,1 %). Najmenej frekvencovanými

činnosťami sa ukázali návšteva diskoték/kaviarní/pohostinstiev (9,3 %), platená práca/brigáda (9,0 %), verejnoprospešná činnosť/ekológia (7,2 %) a návšteva herne, stávkovej kancelárie, online hazard (3,7 %).

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

V takmer všetkých aktivitách sa zistili významné rozdiely, okrem práce v domácnosti, stretnutí s kamarátmi a pozeraní TV. Stredoškooláci častejšie uvádzali stretnutia s priateľom/-kou vo dvojici, internet/čítanie/sociálne siete, návštevu diskoték/kaviarní/pohostinstiev, návštevu herne/stávkovej kancelárie/online hazard, platenú prácu/brigádu, verejnoprospešnú činnosť, ale aj pasívny oddych/ničnerobenie. Ostatné aktivity boli u žiakov základných škôl viac zastúpené (tabuľka 5).

Tabuľka 5 *Vol'nočasové aktivity podľa stupňa vzdelania (v %)*

	Párkrát za rok		1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ
Učenie sa do školy/domáce úlohy*	7,5	9,3	7,3	11,0	16,9	24,6	32,8	31,2	27,6	15,1
Práca v domácnosti/staranie sa o iného člena rodiny/starostlivosť o domáce zvieratá	4,8	5,5	6,8	7,6	17,3	19,7	33,8	33,3	33,7	29,0
Stretnutia s kamarátmi, partiou/telefonický rozhovor s kamarátmi	6,1	3,8	9,3	9,2	25,1	27,7	29,2	30,1	26,8	26,8
Stretnutia s priateľom/priateľkou vo dvojici/telefonický rozhovor s priateľom/-kou*	6,8	4,5	12,3	8,1	19,7	18,3	16,4	24,6	12,7	23,7
Pozeranie TV/DVD/Videa	7,7	8,1	12,4	14,2	24,3	22,2	25,4	24,9	22,6	21,4
Čítanie kníh/novín/ časopisu*	15,1	18,9	22,9	20,9	21,8	20,5	12,0	9,1	8,5	8,8
Aktívny šport*	10,1	12,9	14,6	17,5	30,8	23,8	19,6	20,1	15,8	15,0
Organizovaná záujmová činnosť (krúžky)*	13,0	14,2	13,5	9,6	28,0	15,2	14,3	7,8	5,1	4,3
Neorganizovaná záujmová činnosť*	13,3	15,0	20,1	17,1	20,9	14,0	10,6	10,7	9,3	11,0
Internet/čítanie/sociálne siete*	3,0	4,0	8,6	3,6	13,1	6,0	19,2	22,4	51,5	60,9
Hranie videohier*	13,8	11,1	16,1	12,6	16,5	12,0	13,4	14,4	14,7	12,7
Návšteva diskoték/kaviarní/pohostinstiev*	21,8	19,5	19,0	25,1	15,3	27,3	4,7	7,1	2,4	4,3
Návšteva herne, stávkovej kancelárie, online hazard*	12,6	10,5	5,8	7,6	3,8	4,0	1,1	2,4	1,6	2,3
Platená práca/brigáda*	22,5	28,2	8,9	11,8	6,6	19,5	2,0	10,6	1,6	3,6
Verejnoprospešná činnosť, ekológia*	26,4	24,3	9,8	9,2	5,5	5,9	2,9	5,8	3,1	2,5
Pasívny oddych, ničnerobenie*	13,8	6,6	14,7	14,6	19,9	22,7	19,7	21,0	18,7	26,1

Poznámka: Dopočet do 100% predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

* Štatisticky významné rozdiely

Pohlavie diferencuje 11 sledovaných aktivít. Dievčatá sa častejšie počas bežného školského dňa učia do školy, pracujú v domácnosti, stretávajú sa s kamarátmi, aj s priateľom vo dvojici, pozerajú TV a čítajú knihy/časopisy/noviny. Chlapcov častejšie aktívne športujú, používajú internet/čítanie/sociálne siete, navštevujú herne/stávkové kancelárie/online hazard a vykonávajú platenú prácu/brigády.

Gymnazisti uvádzali, že sa viac venujú učeniu do školy, čítaniu kníh/novín/časopisov, aktívnemu športu, organizovanej záujmovej činnosti, ale aj pasívnemu oddychu, naopak, žiaci stredných odborných škôl iba hraniu videohier.

Aj podľa veku sa zistili viaceré rozdiely. Od 12 do 15 rokov narastá počet tých, ktorí uviedli, že sa do školy neučia, od 16 do 18 rokov sa podiel týchto žiakov pohybuje na úrovni takmer 9 %. Podiel tých, ktorí sa dennodenne stretávajú s kamarátmi, partiou sa do 16 rokov zvyšuje, potom sa mierne zníži. Vo dvojici sa najčastejšie stretávajú v 16-roční (51,8 %). Pozeranie TV/DVD/video, čítanie kníh/novín/časopisov, aktívny pohyb, organizovaná záujmová činnosť sa s vyšším vekom znižuje. Neorganizovanej záujmovej aktivite sa najviac denne venujú 16-roční žiaci (27,0 %). Na internete sú

dennodenne najčastejšie 16 až 17-roční. Hranie videohier s vekom klesá a naopak, návšteva diskoték/kaviarní/pohostinstiev narastá. Návštevám herní, stávkových kancelárií, resp. online hazardu sa vo veku 16 až 18 rokov denne venuje až takmer 5 % žiakov. Platenej práci s vekom u žiakov pribúda. Najmenej sa verejnoprospešnej činnosti venujú 16-roční žiaci. Podiel tých, ktorí uvádzali, že pasívne oddychujú s vyšším vekom klesá.

Tabuľka 6 *Voľnočasové aktivity podľa veku (v %)*

	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov	18 rokov
Učenie sa do školy/domáce úlohy	84,6	73,1	62,5	46,1	42,4	49,8	47,9
Stretnutia s kamarátmi, partiou/telef. rozhovor s kamarátmi	47,5	52,2	58,3	58,3	59,1	58,2	52,6
Stretnutia s priateľom/-kou vo dvojici/telef. rozhovor s priateľom/-kou	23,7	23,0	28,7	34,3	51,8	45,2	49,5
Pozeranie TV/DVD/Videa	32,5	44,4	55,4	43,8	45,8	47,3	47,3
Čítanie knihy/novín/ časopisu	18,4	25,7	16,8	19,6	17,7	17,8	19,2
Aktívny šport	25,0	30,7	36,4	34,6	35,0	37,2	37,0
Organizovaná záujmová činnosť (krúžky)	30,8	22,9	17,8	15,6	14,4	12,4	10,6
Neorganizovaná záujmová činnosť	8,1	16,1	21,2	20,0	27,0	19,5	21,1
Internet/čítanie/sociálne siete	33,3	66,2	78,6	71,1	85,6	84,0	80,3
Hranie videohier	15,4	27,8	32,0	27,0	28,9	28,6	21,6
Návšteva diskoték/kaviarní/pohostinstiev	2,8	5,1	8,1	8,0	11,2	11,7	11,7
Návšteva herne, stávkovej kancelárie, online hazard	0	2,9	3,1	2,5	4,3	4,7	4,8
Platená práca/brigáda	0	1,5	4,7	4,8	11,2	14,6	16,9
Verejnoprospešná činnosť, ekológia	2,5	5,4	5,7	7,6	7,5	8,0	8,3
Pasívny oddych, ničnerobenie	30,0	41,0	41,4	37,2	46,7	48,1	44,7

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje súčet kategórií „takmer každý deň“ a „každý deň“.

Veľkosť bydliska ovplyvňuje frekvenciu práce v domácnosti, organizovanú záujmovú činnosť, používanie internetu/čítanie/sociálnych sietí, hranie videohier, návštevu herní/stávkových kancelárií/online hazard, verejnoprospešnú činnosť a pasívny oddych. Domácim prácam/starostlivosti o člena rodiny/domáce zvieratá sa častejšie venujú žiaci z menších obcí a miest. S vyšším počtom obyvateľov narastá podiel tých žiakov, ktorí sa denne venujú organizovanej záujmovej činnosti, ale žiaci z najväčších miest sa jej paradoxne venujú ako tí z najmenších obcí. Používanie internetu, sociálnych sietí, čítanie, hranie videohier, ale aj pasívne ničnerobenie klesá s vyšším počtom obyvateľov v bydlisku žiakov. Najviac sa návštevám herní, stávkových kancelárií alebo online hazardu venujú žiaci z najmenších obcí (4,7 %: spolu každý deň a takmer každý deň). Verejnoprospešnú činnosť denne v najväčšej miere uvádzali žiaci z najmenších obcí (8,7 %).

Faktor kraja diferencuje frekvenciu takmer všetkých sledovaných aktivít, na ktoré sme sa žiakov pýtali, okrem prác v domácnosti, stretnutí s kamarátmi/partiou a pozeranie TV/DVD/video, ktorým sa venujú v jednotlivých krajoch podobne. Každodenné učenie sa do školy najviac uvádzali žiaci z Nitrianskeho, najmenej z Bratislavského a Trnavského kraja. Denné stretnutia vo dvojici s priateľom/-kou boli menej v Nitrianskom, Banskobystrickom a Trnavskom kraji, čítanie kníh/novín/časopisov zas

v Nitrianskom, Košickom a Prešovskom kraji. Výrazne v menšej miere denne aktívne športujú žiaci v Košickom kraji. Organizovanej záujmovej aktivite sa najviac venujú v Prešovskom a Trenčianskom kraji. Neorganizovaná záujmová aktivita bola menej zastúpená v Košickom a Trnavskom kraji. Videohry dominujú v Bratislavskom, najmenej v Košickom a Banskobystrickom kraji. Žiaci z Bratislavského a Trenčianskeho kraja najčastejšie uvádzali navštevovanie diskoték, kaviarní, pohostinstiev a herní, stávkových kancelárií, online hazard zasa v Prešovskom a Košickom kraji. Platenú prácu/brigádu najčastejšie každý deň vykonávajú žiaci v Bratislavskom, Trenčianskom a Košickom kraji. O niečo menej bola verejnoprospešná činnosť zastúpená v Nitrianskom kraji. Pasívny oddych denne dominoval u žiakov v Nitrianskom, najmenej v Košickom kraji.

Tabuľka 7 *Voľnočasové aktivity podľa kraja (v %)*

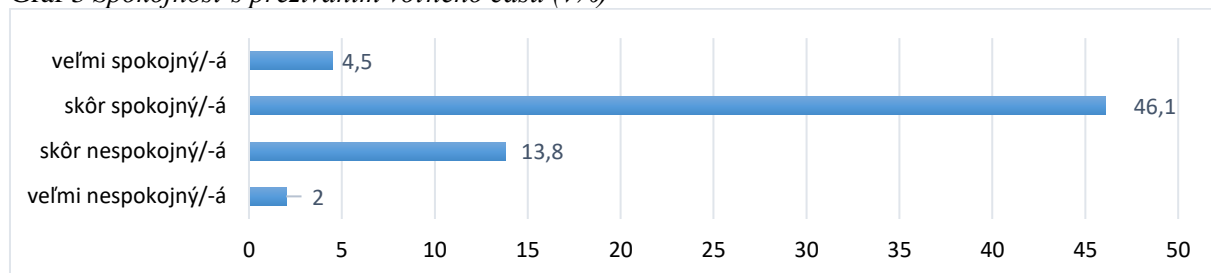
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Učenie sa do školy/domáce úlohy	43,2	45,8	50,7	62,2	56,9	58,3	55,2	56,2
Stretnutia s priateľom/priateľkou vo dvojici/ telefonický rozhovor s priateľom/-kou	42,0	35,0	42,4	31,0	40,3	34,5	40,7	45,6
Čítanie knihy/novín/ časopisu	18,6	21,0	20,5	15,4	21,1	22,7	17,6	17,1
Aktívny šport	36,7	33,5	39,5	29,3	38,8	36,8	40,1	23,6
Organizovaná záujmová činnosť (krúžky)	16,9	13,9	18,0	14,3	13,1	16,5	19,4	11,8
Neorganizovaná záujmová činnosť	21,8	16,4	25,7	19,2	24,0	21,1	23,2	15,0
Hranie videohier	39,9	33,6	33,9	29,5	21,3	18,9	24,2	17,8
Návšteva diskoték/kaviarní/pohostinstiev	14,3	6,5	12,1	4,5	9,4	9,9	10,0	8,5
Návšteva herne, stávkovej kancelárie, online hazard	3,7	2,8	3,6	1,5	3,7	3,8	5,2	4,7
Platená práca/brigáda	14,9	8,1	11,6	4,8	6,9	6,8	8,3	10,6
Verejnoprospešná činnosť, ekológia	6,0	7,1	8,8	4,8	7,0	6,0	7,8	9,7
Pasívny oddych, ničnerobenie	45,6	45,1	48,4	53,4	43,4	36,4	28,5	32,4

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje súčet kategórií „takmer každý deň“ a „každý deň“.

Spokojnosť s prežívaním voľného času

Keďže jednou z definičných charakteristík voľného času je slobodná voľba uskutočňovaných činností, možno predpokladať, že subjektívny postoj jedinca k spôsobu trávenia vlastného voľna bude pozitívny. Každodenná skúsenosť, resp. empirické výskumy potvrdzujú, že nie je to vždy tak. Preto nás zaujímalo, ako sú žiaci základných a stredných škôl *spokojní, resp. nespokojní* so spôsobom trávenia svojho voľného času a ako súvisí ich spokojnosť, resp. nespokojnosť so sociodemografickými znakmi. Výsledky dokumentujú, že u oslovených prevažuje skôr spokojnosť. Takmer polovica žiakov (46,1 %) vyjadrovala čiastočnú spokojnosť. Jednoznačnú spokojnosť deklarovalo 38,1 % opýtaných a naopak, viac ako desatina vyjadrila čiastočnú nespokojnosť a len 2,0 % celkovú nespokojnosť.

Graf 3 *Spokojnosť s prežívaním voľného času (v%)*

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

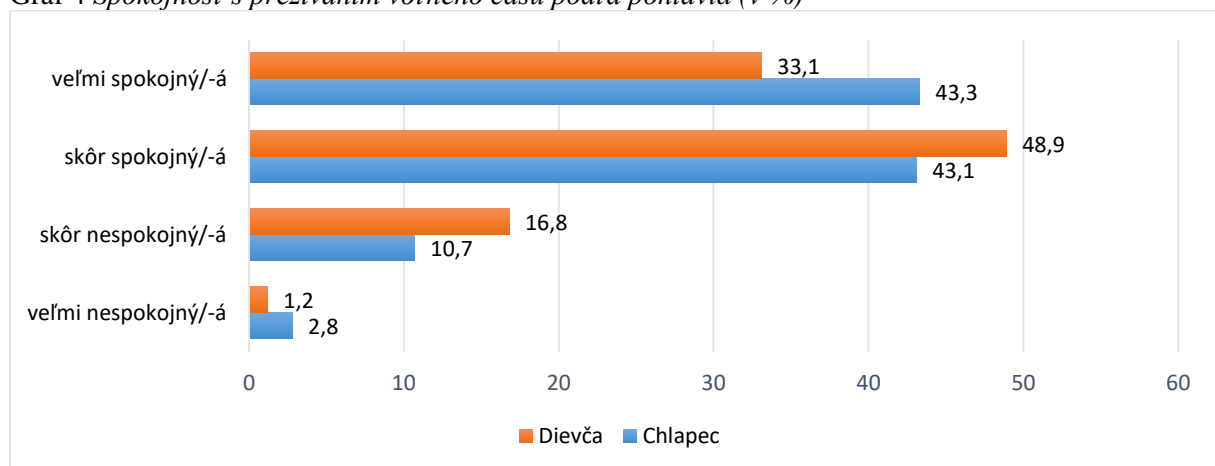
Štatisticky významné rozdiely podľa stupňa vzdelania ukázali, že u žiakov základných škôl o niečo viac prevažuje pocit spokojnosti s prežívaním voľného času ako u stredoškôľakov. V odpovediach mladších žiakov až 42,1 % deklarovalo jednoznačnú spokojnosť, v odpovediach stredoškôľakov malo toto stanovisko 34,2 %. Naopak, čiastočná nespokojnosť je častejšia v odpovediach stredoškôľakov a jednoznačná nespokojnosť zas u žiakov základných škôl. Z prezentovaných výsledkov je zrejmé, že žiaci základných škôl sú so spôsobom trávenia svojho voľného času spokojnejší ako stredoškôľáci, ktorí vo vyššom percente prejavujú čiastočnú spokojnosť.

Tabuľka 8 Spokojnosť s prežívaním voľného času podľa stupňa vzdelania (v %)

Spokojnosť s prežívaním voľného času	Základná škola	Stredná škola
Veľmi spokojný/-á	42,1	34,2
Skôr spokojný/-á	43,2	48,9
Skôr nespokojný/-á	12,4	15,1
Veľmi nespokojný/-á	2,3	1,8

Celkovo spokojnosť so spôsobom prežívania svojho voľného času vyjadrili viac chlapci (86,4 %) ako dievčatá (82,0 %). Je teda zrejmé, že s prežívaním voľného času sú výrazne spokojnejší, zatiaľ čo dievčatá v najvyššom percente prezentujú len čiastočnú spokojnosť (48,9 %). Nespokojnosť bola viac zastúpená u dievčat (18,0 %; CH: 13,5 %).

Graf 4 Spokojnosť s prežívaním voľného času podľa pohlavia (v %)

Štatisticky významné rozdiely sa potvrdili aj vo vzťahu k veku respondentov. Súčasný spôsob trávenia voľného času jednoznačne kladne hodnotia predovšetkým skúmaní žiaci vo veku 13 rokov, kde 45,0 % vyjadrovalo jednoznačnú spokojnosť a 14 rokov (43,2 %; 12 rokov: 26,8 %, 15 rokov: 39,0 %, 16 rokov: 34,5 %, 17 rokov: 36,8 %, 18 rokov: 32,0 %). So zvyšovaním veku respondentov tak klesá spokojnosť so spôsobom prežívania voľného času a naopak, stúpa len čiastočná spokojnosť vyjadrená možnosťou „skôr spokojný/-á“ (12 rokov: 53,7 %, 13 rokov: 41,4 %, 14 rokov: 44,2 %, 15 rokov: 43,6 %, 16 rokov: 46,4 %, 17 rokov: 48,0 %, 18 rokov: 51,8 %). Čiastočnú spokojnosť tak deklarovali v najvyššom percente najmladší a najstarší žiaci. V súčte čiastočnú a celkovú nespokojnosť vyjadrili v najväčšej miere respondenti vo veku 12 rokov (19,6 %) a 16 rokov (19,1 %; 13 rokov: 13,5 %, 14 rokov: 12,7 %, 15 rokov: 17,4 %, 17 rokov: 15,3 % a 18 rokov: 16,2 %).

Porovnanie výsledkov

Z komparácie údajov za roky 2004 a 2019 vyplýva, že celkovo sa podiel spokojných a nespokojných žiakov stredných škôl s prežívaním svojho voľného času výraznejšie nezmenil. Väčšina je spokojná a viac ako desatina nespokojná. Zmeny nastali v štruktúre jednoznačne a čiastočne spokojných, pričom posun nastal smerom k väčšej spokojnosti. Uvedené rozdiely ilustruje *tabuľka 9*.

Tabuľka 9 Porovnanie výsledkov u žiakov stredných škôl v rokoch 2004 a 2019² (v %)

Spokojnosť s prežívaním voľného času	2004	2019	Rozdiel
Veľmi spokojný/-á	26,1	34,2	+8,1
Skôr spokojný/-á	58,8	48,9	-9,9
Skôr nespokojný/-á	14,0	15,1	+1,1
Veľmi nespokojný/-á	1,1	1,8	+0,7

Používanie internetu

Podmienky pre používanie

S narastajúcimi možnosťami používania rôznych digitálnych zariadení, majú deti a mládež aj viac možností prístupu na internet. K internetu je možné sa pripojiť prostredníctvom stolného/prenosného počítača, notebooku, tabletu, mobilného telefónu, hernej konzoly a televízie. Zaujímalo nás, aké majú žiaci doma vytvorené možnosti pre používanie jednotlivých digitálnych zariadení, ktoré z nich používajú pre prístup na internet a na akom mieste.

Takmer všetci žiaci majú mobilný telefón s prístupom na internet (93,6 %). Iba 3,4 % uviedlo, že mobil s internetom nemajú. Z ďalších zariadení, ktoré žiaci v domácom prostredí používajú, je to prenosný počítač/notebook (71,1 %), USB kľúč (79,5 %) a tlačiareň (65,0 %). V menšej miere používajú stolný počítač, tablet, hernú konzolu a prenosný hudobný prehrávač. Celkovo má prístup k internetu v domácom prostredí takmer každý žiak (96,6 %).

Tabuľka 10 Možnosti pre používanie jednotlivých zariadení v domácom prostredí (v %)

	Áno, aj ho používam	Áno, ale ho nepoužívam	Nie
Stolný počítač	43,4	22,8	33,8
Prenosný počítač alebo notebook	71,1	17,3	11,6
Tablet	34,0	34,4	31,6
Pripojenie na internet	96,6	1,5	1,9
Herná konzola	32,6	19,7	47,6
Mobilný telefón (bez prístupu na internet)	19,3	23,1	57,7
Mobilný telefón (s prístupom na internet)	93,6	3,0	3,4
Prenosný hudobný prehrávač	29,7	27,7	42,6
Tlačiareň	65,0	16,1	18,8
USB kľúč (pamäťový)	79,5	14,7	5,9
Čítačka elektronických kníh	9,2	12,3	78,5

² Vzhľadom na rozdielny spôsob merania boli pre komparáciu zistení zvolené roky 2004 a 2019, kedy bola daná otázka meraná rovnakým spôsobom. Zistené rozdiely sú platné pre žiakov stredných škôl.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl existujú signifikantné rozdiely v používaní jednotlivých zariadení v domácom prostredí (*tabuľka 11*). Rozdiely sa nezaznamenali iba pri používaní stolného počítača a mobilu bez prístupu na internet. Prenosný počítač/notebook, mobil s internetom, tlačiareň, USB kľúč a čítačku elektronických kníh používajú vo väčšej miere stredoškoláci. Tablet, hernú konzolu a prenosný hudobný prehrávač vo vyššej miere používajú žiaci základných škôl. Pripojenie na internet uvádzali o niečo častejšie žiaci základných škôl, avšak pri používaní mobilu s internetom sa nezistili rozdiely.

Tabuľka 11 Možnosti pre používanie jednotlivých zariadení v domácom prostredí podľa stupňa vzdelania (v %)

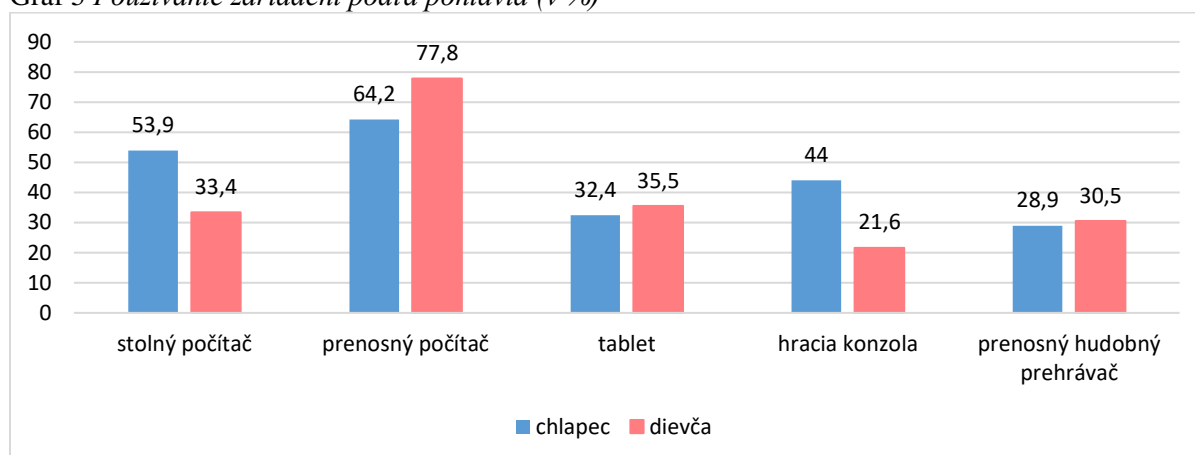
	Základná škola		Stredná škola	
	áno, aj ho používam	Nie	áno, aj ho používam	Nie
Stolný počítač	43,2	34,5	43,6	33,0
Prenosný počítač alebo notebook*	67,5	12,3	74,6	10,9
Tablet*	38,5	29,3	29,5	34,1
Pripojenie na internet*	97,3	1,0	96,0	2,9
Herná konzola*	36,0	43,7	29,3	51,7
Mobilný telefón (bez internetu)	18,6	57,1	20,0	58,1
Mobilný telefón (s internetom)*	91,9	3,9	95,2	2,9
Prenosný hudobný prehrávač*	33,7	38,8	25,8	46,4
Tlačiareň*	60,2	19,8	69,8	17,8
USB kľúč (pamäťový)*	72,2	8,5	86,6	3,3
Čítačka elektronických kníh*	8,9	76,1	9,5	80,9

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „áno, ale ho nepoužívam“.

* Štatisticky významné rozdiely

Štatisticky významné rozdiely sa zistili aj vo vzťahu k pohlaviu, typu strednej školy, veku, veľkosti bydliska a kraju. Dievčatá častejšie ako chlapci používajú notebook, tablet a prenosný hudobný prehrávač. Chlapci stolný počítač a hernú konzolu (*graf 5*).

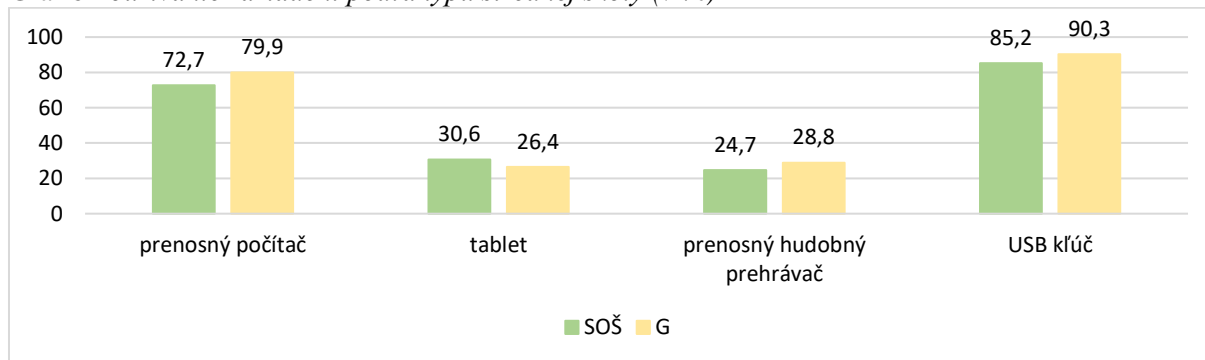
Graf 5 Používanie zariadení podľa pohlavia (v %)

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno, aj ho používam“.

Aj medzi stredoškolákmi sa zistili v používaní jednotlivých zariadení niektoré rozdiely. Gymnazisti častejšie používajú prenosný počítač, prenosný hudobný prehrávač a USB kľúč a žiaci stredných odborných škôl tablet (*graf 6*).

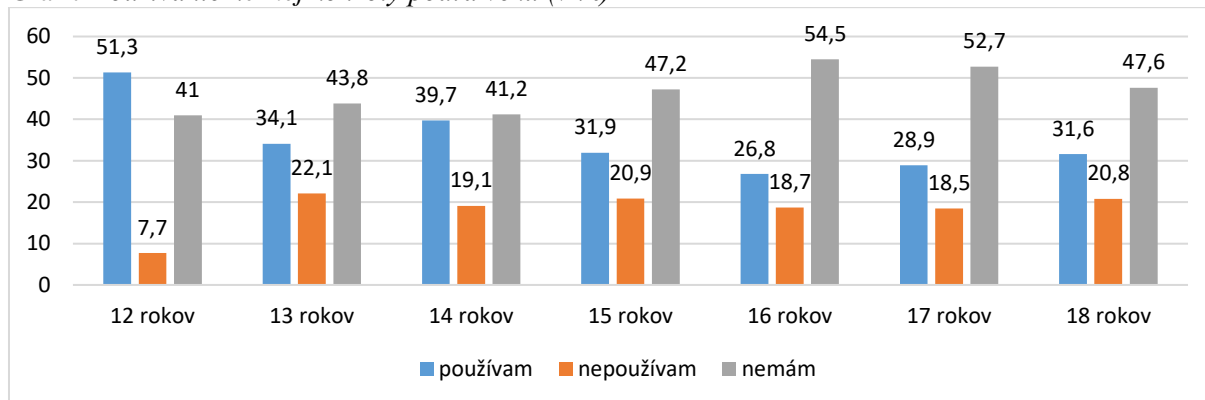
Graf 6 Používanie zariadení podľa typu strednej školy (v %)

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno, aj ho používam“.

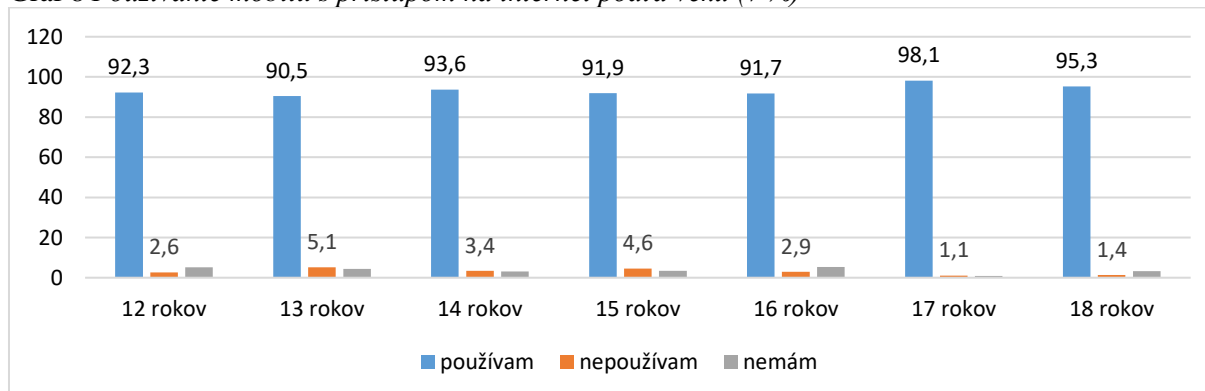
Najviac rozdielov sa zistilo podľa veku. Vek diferencuje používanie prenosného počítača, tabletu, hernej konzoly, mobilného telefónu s pripojením na internet, prenosného hudobného prehrávača, tlačiarne, USB kľúča a čítačky elektronických kníh. Prenosný počítač používajú najčastejšie žiaci vo veku 17 rokov (78,0 %), najmenej 13-roční (63,8 %; 12 rokov: 71,8 %; 14 rokov: 68,2 %; 15 rokov: 68,4 %; 16 rokov: 72,9 % a 18 rokov: 74,3 %). Používanie tabletu s vekom klesá (12 rokov: 46,2 %; 13 rokov: 43,5 %; 14 rokov: 36,2 %; 15 rokov: 37,8 %; 16 rokov: 31,3 %; 17 rokov: 26,3 % a 18 rokov: 28,1 %). Hernú konzolu používajú najviac 12-roční (51,3 %), výrazne menej 16 a 17-roční žiaci (graf 7).

Graf 7 Používanie hernej konzoly podľa veku (v %)

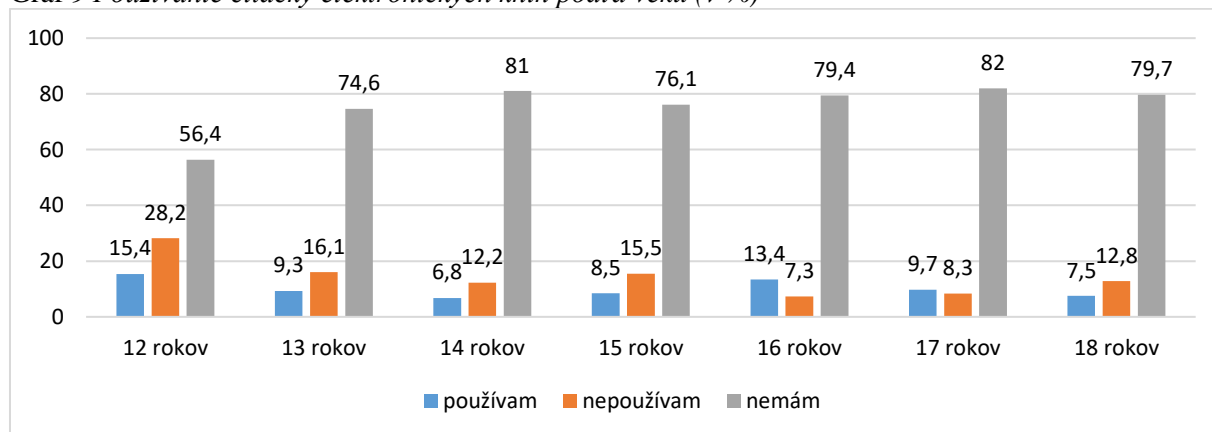
Prevažná väčšina žiakov základných a stredných škôl používa mobil s prístupom na internet, najviac 17-roční (98,1 %), najmenej 13-roční žiaci (90,5 %). Ostatné vekové kategórie žiakov sa pohybovali v rozmedzí 91,7 % (16 rokov) do 95,3 % (18 rokov).

Graf 8 Používanie mobilu s prístupom na internet podľa veku (v %)

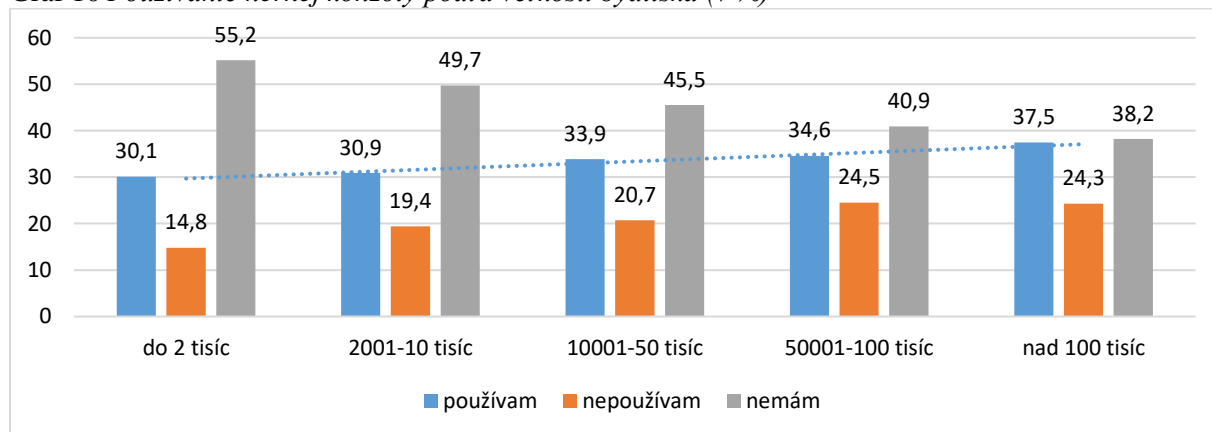
Používanie prenosného hudobného prehrávača s vekom klesá (12 rokov: 40,0 %; 13 rokov: 35,8 %; 14 rokov: 35,1 %; 15 rokov: 29,4 %; 16 rokov: 27,0 %; 17 rokov: 26,7 % a 18 rokov: 23,3 %). K používaniu tlačiarne majú výrazne nižší prístup 13-roční žiaci (55,8 %; 12 rokov: 70,0 %; 14 rokov: 63,1 %; 15 rokov: 60,4 %; 16 rokov: 66,1 %; 17 rokov: 72,3 % a 18 rokov: 70,4 %). Pri USB kľúči sa zistilo, že od 16 rokov jeho používanie stúpa (12 rokov: 66,7 %; 13 rokov: 66,8 %; 14 rokov: 75,3 %; 15 rokov: 74,5 %; 16 rokov: 85,0 %; 17 rokov: 88,2 % a 18 rokov: 86,5 %). Používanie a prístup k čítačke elektronických kníh (graf 9), je najčastejšie vo veku 12 rokov (15,4 %).

Graf 9 Používanie čítačky elektronických kníh podľa veku (v %)

Veľkosť bydliska ovplyvňuje používanie, resp. prístup žiakov k prenosnému počítaču, hernej konzole a USB kľúču. Prenosný počítač najčastejšie používajú žiaci z obcí od 2 001 do 50 000 obyvateľov (do 2 000: 69,4 %; 2 001-10 000: 74,5 %; 10 001-50 000: 74,1 %; 50 001-100 000: 66,4 % a nad 100 000: 65,7 %). Používanie hernej konzoly s veľkosťou bydliska stúpa (graf 10).

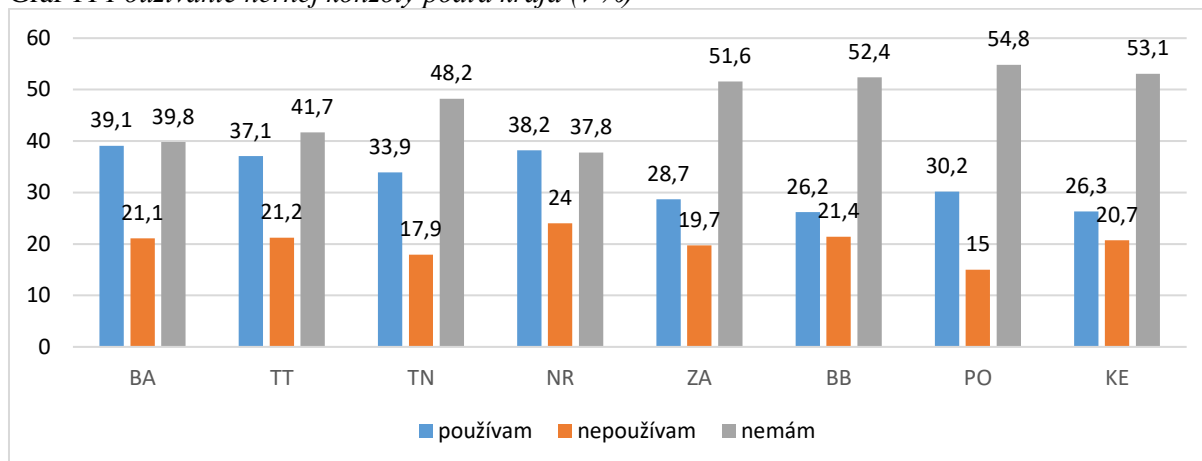
Graf 10 Používanie hernej konzoly podľa veľkosti bydliska (v %)

Diferencujúcim faktorom je kraj. Ovplyvňuje používanie stolného a prenosného počítača, tabletu, hernej konzoly, mobilného telefónu bez prístupu na internet, prenosného hudobného prehrávača, tlačiarne a USB kľúča. Stolný počítač je menej používaný v Prešovskom (38,8 %) a Košickom kraji (39,6 %; BA: 44,8 %; TT: 45,9 %; TN: 47,4 %, NR: 41,3 %; ZA: 42,3 %; BB: 49,1 %), prenosný počítač najčastejšie využívajú žiaci z Nitrianskeho (77,9 %) a Košického kraja (75,5 %; BA: 65,1 %; TT: 61,7 %; TN: 71,2 %, ZA: 72,5 %; BB: 73,2 %; PO: 73,9 %). Tablet bol výrazne

zastúpený v Nitrianskom (41,7 %), najmenej v Trnavskom kraji (29,1 %; BA: 36,5 %; TN: 32,3 %, ZA: 32,1 %; BB: 31,9 %; PO: 33,1 a KE: 36,0 %). Používanie hernej konzoly podľa kraja (graf 11) je vyššie u žiakov z Bratislavského (39,1 %), Nitrianskeho (38,2 %) a Trnavského kraja (37,1 %), menej z Banskobystrického (26,2 %), Košického (26,3 %) a Žilinského kraja (28,7 %).

Graf 11 Používanie hernej konzoly podľa kraja (v %)

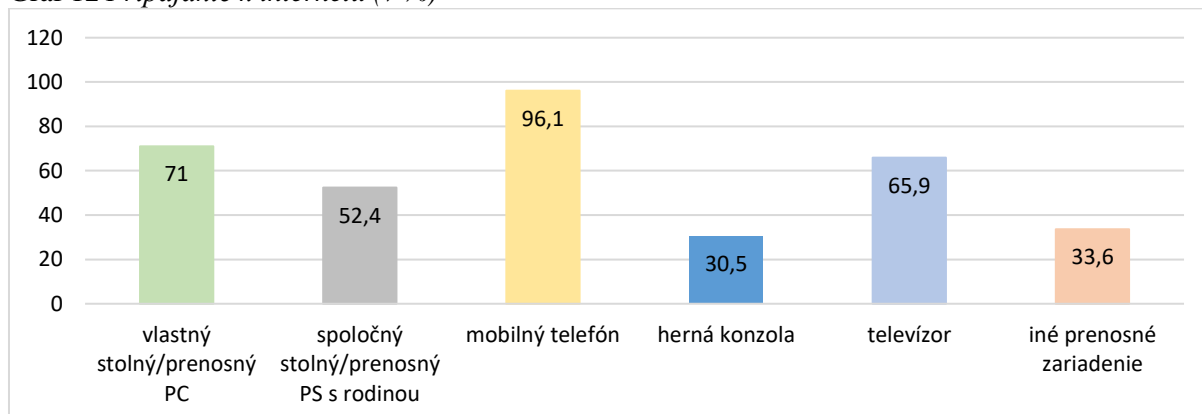

Mobil bez prístupu na internet najviac používajú žiaci z Bratislavského kraja (25,0 %), menej v Košickom (12,0 %) a Prešovskom kraji (15,4 %; TT: 17,0 %; TN: 21,9 %; NR: 20,4 %; ZA: 23,4 %; BB: 22,0 %). Prenosný hudobný prehrávač sa menej používa v Trnavskom (27,3 %) a Trenčianskom kraji (27,8 %; BA: 31,2 %; NR: 32,7 %; ZA: 31,1 %; BB: 28,6 %; PO: 29,0 % a KE: 30,2 %). Naopak, tlačiareň bola najviac zastúpená u žiakov v Nitrianskom (72,3 %), Prešovskom (70,6 %) a Žilinskom kraji (70,0 %; BA: 62,7 %; TT: 60,3 %; TN: 62,1 %; BB: 57,9 % a KE: 59,8 %). USB kľúč zas u žiakov v Žilinského (84,6 %), Prešovského (82,8 %) a Nitrianskeho kraja (82,2 %; BA: 77,2 %; TT: 77,0 %; TN: 77,6 %; BB: 74,0 % a KE: 78,1 %).

Pripájanie k internetu

Prevažná väčšina žiakov základných a stredných škôl (96,1 %) používa doma v prístupe na internet mobilný telefón. Nasleduje prenosný alebo stolný počítač (71,0 %) a dve tretiny opýtaných používajú televízor (65,9 %). Vyše polovica žiakov uviedla aj stolný alebo prenosný počítač používaný s inými členmi rodiny (52,4 %) a približne tretina iné prenosné zariadenie (iTouch, Blackberry, iPhone...) a hernú konzolu.

Graf 12 Pripájanie k internetu (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl existujú rozdiely v tom z akého digitálneho zariadenia sa v domácom prostredí pripájajú na internet. Stredoškoláci sa častejšie pripájajú pomocou vlastného prenosného/stolného PC, ale aj z mobilného telefónu. Naopak, mladší žiaci vo väčšej miere uvádzali spoločný stolný/prenosný PC s rodinnými príslušníkmi a hernú konzolu (tabuľka 12).

Tabuľka 12 Pripájanie k internetu podľa stupňa vzdelania (v %)

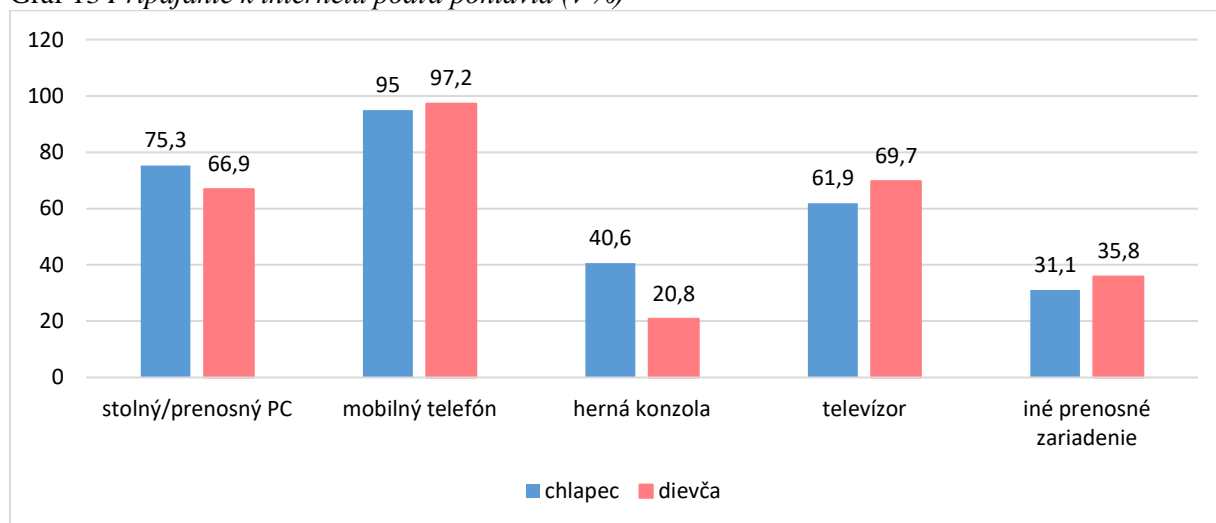
	Základná škola	Stredná škola
Môj vlastný stolný PC/notebook*	64,3	77,5
Spoločný stolný PC/notebook používaný s ostatnými členmi rodiny*	55,5	49,2
Mobilný telefón*	95,1	97,0
Herná konzola, napr. PlayStation*	34,1	26,8
Televízor (TV)	64,9	67,0
Iné prenosné zariadenie (Blackberry, iTouch alebo iPhone...)	32,4	34,8

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

* Štatisticky významné rozdiely

Signifikantné rozdiely sa zistili aj vo vzťahu k pohlaviu, typu strednej školy, veku, veľkosti bydliska a kraju. Dievčatá častejšie pre prístup na internet používajú mobilný telefón, televízor a iné prenosné zariadenie a chlapci vlastný stolný/prenosný PC a hernú konzolu (graf 13).

Graf 13 Pripájanie k internetu podľa pohlavia (v %)

V prípade stredoškolákov sa potvrdili rozdiely iba v prístupe na internete pomocou televízora (SOŠ: 31,1 % a G: 35,8 %) a iného prenosného zariadenia (SOŠ: 32,7 % a G: 50,1 %). Obe možnosti častejšie uviedli gymnazisti.

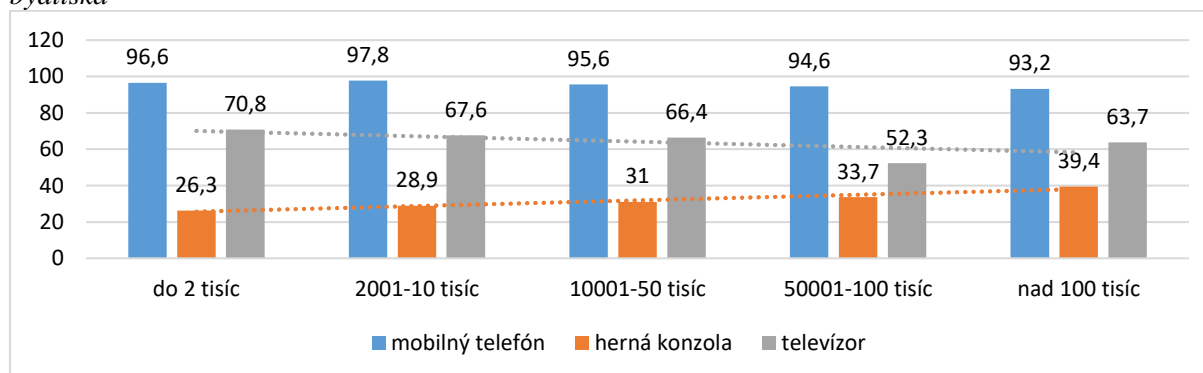
Vek žiakov výrazne diferencuje používanie jednotlivých zariadení pre prístup na internet. 16 a 17-roční žiaci najčastejšie využívali pre pripojenie na internet vlastný stolný/prenosný PC, najmenej zdieľaný aj s inými členmi rodiny, ktorý bol najviac zastúpený u 12-ročných. 12-roční žiaci okrem toho v najväčšej miere uvádzali hernú konzolu a najmenej televízor, ktorý dominoval u 17-ročných. Iný typ prenosného zariadenia, napríklad iPhone, iTouch najčastejšie používali kvôli prístupu na internet žiaci vo veku 18, 14 a 17 rokov. Uvedené zistenia sú v tabuľke 13.

Tabuľka 13 Pripájanie k internetu podľa veku (v %)

Zariadenie pre prístup na internet	Vek						
	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov	18 rokov
Vlastný stolný/prenosný PC	70,0	62,5	62,5	66,9	79,2	78,8	75,4
Spoločný stolný/prenosný PC	62,5	58,6	54,5	55,2	46,5	45,7	52,9
Herná konzola	41,0	37,1	34,9	30,6	24,7	27,9	27,9
Televízor (TV)	41,0	60,1	67,4	64,5	68,4	71,3	65,7
Iné prenosné zariadenie	25,0	29,2	36,5	30,3	31,3	35,8	38,7

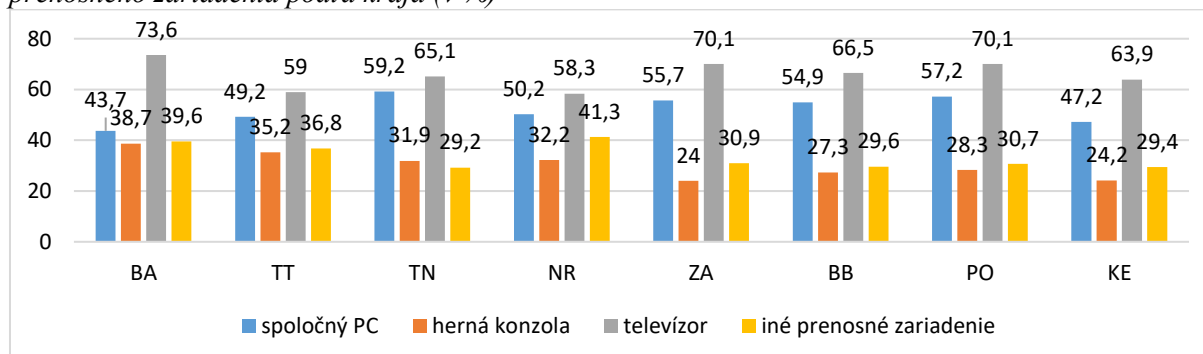
Vplyv veľkosti bydliska sa zistil v prípade mobilu, hernej konzoly a televízora. Mobilný telefón ako zariadenie, pomocou ktorého sa pripoja na internet uvádzali v najväčšej miere žiaci žijúci vo väčších obciach a menších mestách (97,8 %: 2 001 až 10 000 obyvateľov; do 2 000: 96,6 %; 10 001-50 000: 95,6 %, 50 001-100 000: 94,6 % a nad 100 000: 93,2 %). Používanie hernej konzoly s veľkosťou bydliska stúpa a naopak, v prípade televízie klesá (graf 14).

Graf 14 Pripájanie k internetu prostredníctvom mobilu, hernej konzoly a televízora podľa veľkosti bydliska

Faktor kraja vplyva na rozdielne používanie spoločného stolného/prenosného PC, hernej konzoly, televízora a iného prenosného zariadenia pre prístup na internet. Ako vyplýva z grafu 15 spoločný PC zdieľaný s inými členmi rodiny kvôli prístupu na internet dominuje u žiakov z Trenčianskeho, Prešovského, Žilinského a Banskobystrického kraja, najmenej ho uvádzali v Košickom kraji. Hernú konzolu v najväčšej miere uvádzali žiaci z Bratislavského a Trnavského kraja, najmenej v Žilinskom kraji. Televízia bola najviac zastúpená v Bratislavskom, Žilinskom a Prešovskom kraji, najmenej v Nitrianskom a Trnavskom kraji. Iné prenosné zariadenie dominovalo v Nitrianskom, Bratislavskom a Trnavskom kraji.

Graf 15 Pripájanie k internetu prostredníctvom spoločného PC, hernej konzoly, televízora a iného prenosného zariadenia podľa kraja (v %)

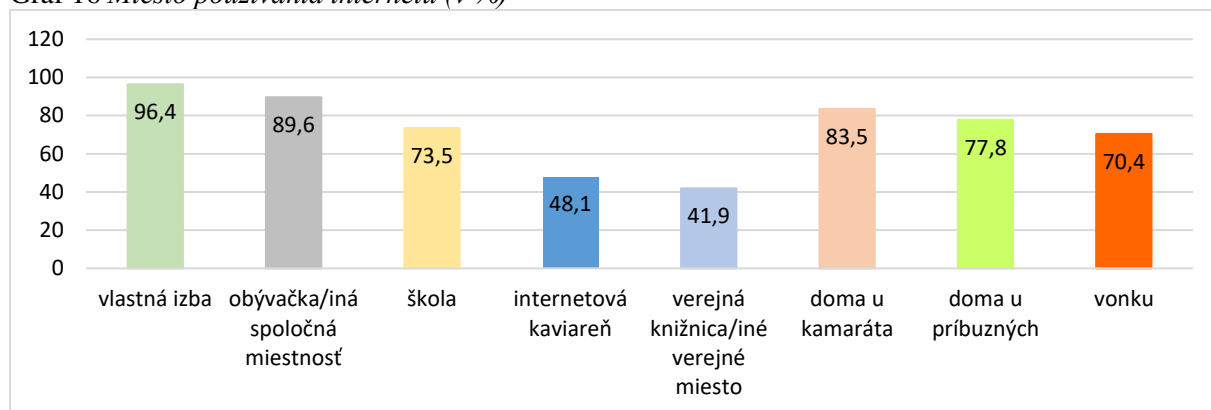

Miesto používania internetu

S nárastom používania mobilných telefónov a personalizovanej technológie, mladí ľudia majú aj viac možností pre prístup na internet. Graf 16 ukazuje miesta, kde väčšina žiakov základných a stredných škôl používa internet. Takmer všetci žiaci používajú internet vo vlastnej izbe, o niečo menej aj v spoločných priestoroch v dome a u kamaráta doma. V škole, u príbuzných doma, ale aj vonku sa pripája na internet okolo 70 % žiakov. Menej ako polovica uvádzala aj internetovú kaviareň, verejnú knižnicu alebo iné verejné miesto.

Graf 16 Miesto používania internetu (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Žiaci stredných škôl sa pripájajú na internet vo väčšej miere pri všetkých sledovaných možnostiach ako žiaci základných škôl okrem kategórie „vlastná izba“, kde sa rozdiely nezistili.

Tabuľka 14 Miesto používania internetu podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
V mojej izbe (iná súkromná izba) doma (izba zdieľaná so súrodencami)	96,3	96,5
V obývačke (alebo iná spoločná miestnosť) doma*	88,1	91,1
V škole*	55,4	91,3
V internetovej kaviarni*	42,0	54,3
Vo verejnej knižnici alebo na inom verejnom mieste*	38,4	45,2
U kamaráta doma*	81,8	85,2
U príbuzných doma*	73,8	81,7
Vonku (napr. cez mobilný telefón, iTouch, Blackberry)*	62,4	78,2

Poznámka: Dovočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

* Štatisticky významné rozdiely

Štatisticky významné rozdiely sa zistili aj podľa pohlavia, veku, veľkosti bydliska a kraja. Dievčatá častejšie ako chlapci uvádzali, že sa pripájajú na internet v obývačke/inej spoločnej miestnosti doma (91,9 %; CH: 87,2 %) a v internetovej kaviarni (52,3 %; CH: 43,7 %).

Vek žiakov najviac diferencuje miesto využívania internetu, rozdiely sa zistili vo všetkých sledovaných miestach. Vo vlastnej izbe sa na internet pripájajú v menšej miere 13-roční, v obývačke alebo inej spoločnej izbe zasa 12, 13 a 15-roční. Škola je miestom pre surfovanie na internete najmä u 16 a 17-ročných žiakov, menej u 13, 14-

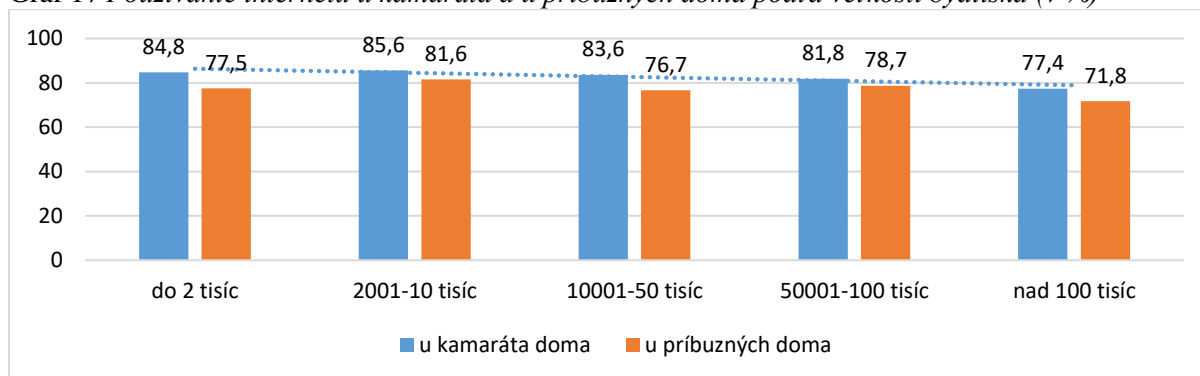
ročných. Verejná knižnica alebo iné verejné miesto dominuje u najstarších 17 a 18-ročných. 12 a 13-roční sa v menšej miere pripájajú na internet u kamarátov doma a u príbuzných. Byť pripojený/-á vonku stúpa s vekom (tabuľka 15).

Tabuľka 15 Miesto používania internetu podľa veku (v %)

Miesto používania internetu	Vek							
	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov	18 rokov	
Vlastná izba	97,4	91,8	97,2	97,7	96,3	97,5	96,4	
Obývačka/iná spoločná izba	79,5	86,9	90,2	87,9	92,5	90,9	89,7	
Škola	61,5	49,1	50,6	68,4	90,6	92,9	87,6	
Internetová kaviareň	24,3	32,2	45,9	45,3	59,8	51,8	53,8	
Verejná knižnica/iné verejné miesto	43,6	36,1	38,3	38,6	41,9	47,8	48,0	
U kamaráta doma	71,8	75,8	84,5	85,7	83,9	85,7	84,1	
U príbuzných doma	52,6	63,0	77,5	80,1	83,3	81,6	79,9	
Vonku	52,8	50,9	64,9	70,0	76,2	78,5	79,6	

Veľkosť bydliska ovplyvňuje iba mieru pripájania sa na internet u kamarátov a príbuzných. Pričom s veľkosťou bydliska klesá aj podiel žiakov, ktorí sa na internet pripájajú aj u kamarátov doma. Domov príbuzných je najčastejšie miestom pripojenia na internet u žiakov žijúcich vo väčších dedinách a menších mestách (2 001-10 000 obyvateľov), najmenej v najväčších mestách ako Bratislava a Košice (nad 100 tisíc).

Graf 17 Používanie internetu u kamaráta a u príbuzných doma podľa veľkosti bydliska (v %)

Kraj diferencuje pripájanie sa žiakov na internet v škole, u kamarátov, príbuzných a vonku. Škola ako miesto pripájania sa na internet je v najnižšej miere v Trnavskom a Banskobystrickom kraji. Domáce prostredie u kamaráta dominuje u žiakov z Nitrianskeho a Žilinského kraja, menej je zastúpené v Košickom kraji. Aj v prípade príbuzných sa Košický kraj umiestnil na poslednom mieste, najvyššie zastúpenie sa zistilo v Bratislavskom, Trenčianskom a Žilinskom kraji. Naopak Košický sa spolu s Bratislavským krajom ocitol na prvom mieste, kde sa žiaci základných a stredných škôl pripájajú vonku na internet, výrazne menej v Banskobystrickom kraji (tabuľka 16).

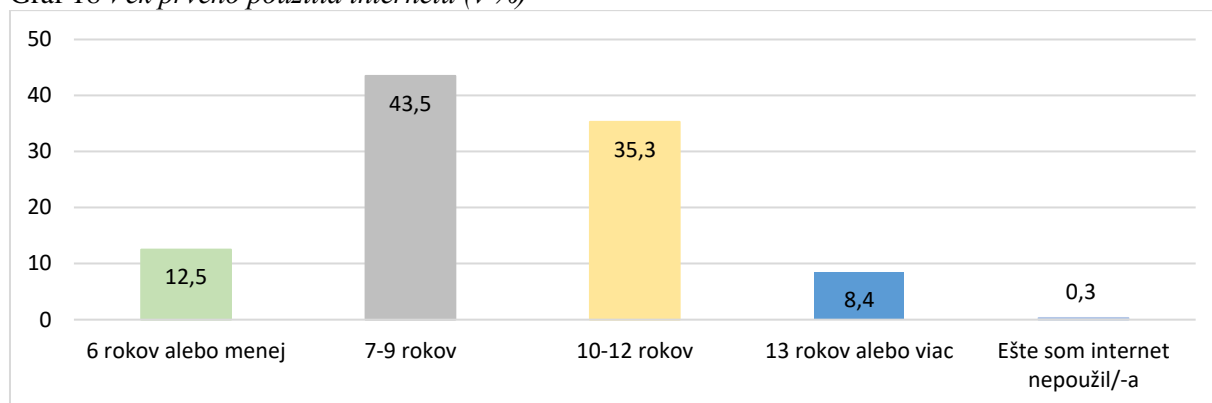
Tabuľka 16 Miesto používania internetu podľa kraja (v %)

Miesto pripojenia na internet	Kraj							
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
V škole	72,9	65,1	79,5	73,2	70,3	67,1	78,1	83,8
U kamaráta doma	87,7	81,3	84,4	87,1	87,3	81,2	84,4	72,4
U príbuzných dom	85,4	78,1	83,9	79,6	83,2	73,1	76,0	62,5
Vonku	76,5	71,8	71,0	77,6	66,4	60,8	66,4	75,3

Vek prvého použitia internetu

Väčšina žiakov základných a stredných škôl začala prvýkrát používať internet v rozmedzí 7 až 12 rokov. Viac ako desatina (12,5 %) opýtaných bolo menej ako 7 rokov. 13 a viac rokov bol premiérou na internete pre menej ako desatinu žiakov (8,4 %). Ešte nikdy nebola na internete 0,3 % opýtaných.

Graf 18 Vek prvého použitia internetu (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl existujú rozdiely vo veku prvého pripojenia k internetu. Žiaci základných škôl sa vo väčšej miere prvýkrát pripojili k internetu vo veku 6 a menej rokov a 7 až 9 rokov a stredoškôláci v 10 až 12 rokov a neskôr. Uvedené potvrdzuje, že klesá vek kedy žiaci začínajú s používaním internetu.

Tabuľka 17 Vek prvého použitia internetu podľa stupňa vzdelania (v %)

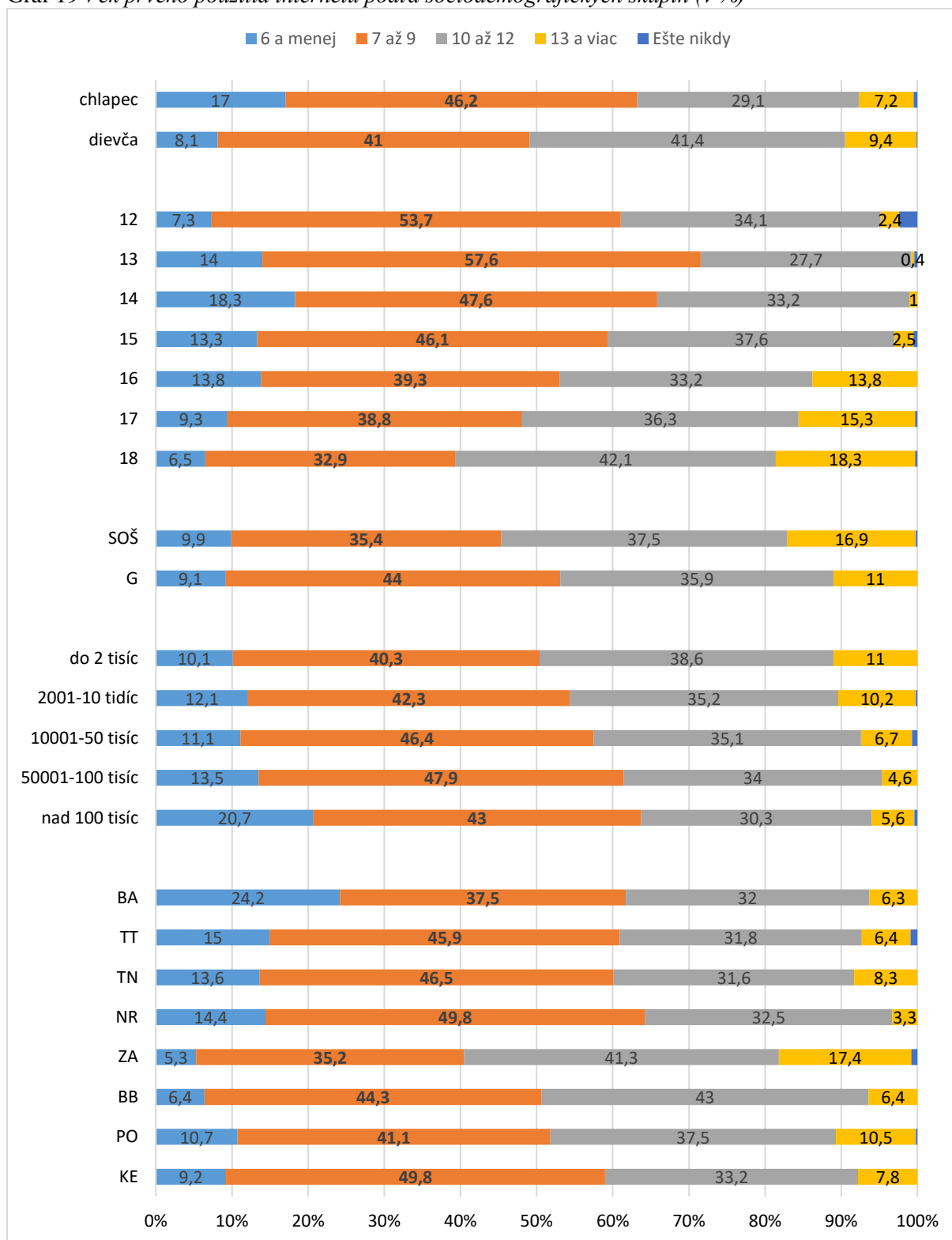
	Základná škola	Stredná škola
6 rokov alebo menej	15,3	9,7
7 – 9 rokov	49,3	37,8
10 – 12 rokov	33,5	37,1
13 rokov alebo viac	1,5	15,3
Ešte nikdy som internet nepoužil/-a	0,4	0,2

Signifikantné rozdiely sa zistili aj vo vzťahu k pohlaviu, veku typu strednej školy, veľkosti bydliska a kraja (graf 19). Viac chlapcov ako dievčat uviedlo, že prvýkrát začali používať internet ako 6 a menej a aj 7 až 9-roční. Väčšia skupina dievčat uviedla vek 10 až 12 rokov. Podľa veku to boli 14-roční žiaci, ktorí v najväčšej miere uvádzali vek 6 a menej rokov (18,3 %). Vyše polovica 12 a 13-ročných žiakov začala s internetom vo veku 7 až 9 rokov. U 18-ročných žiakov dominovala skupina žiakov vo veku 10 až 12 rokov (42,1 %). S vyšším vekom sa zväčšovala skupina tých, ktorí začali s internetom až vo veku 13 alebo viac rokov. Z uvedeného vyplýva, že medzi žiakmi sa znížil vek prvého používania internetu. Žiaci stredných odborných škôl vo väčšej miere začali s internetom vo vyššom veku ako gymnazisti.

Podľa veľkosti bydliska sa zistilo, že žiaci z najväčších miest aj v najväčšej miere začínajú s internetom už v 6 alebo menej rokov. Žiaci žijúci v dedinách a menších mestách vo väčšej miere prvýkrát použili internet až v 13 a viac rokov.

Podľa kraja je vo všetkých najpočetnejšia skupina žiakov, ktorí začali s internetom vo veku 7 až 9 rokov, okrem Žilinského kraja, kde dominuje 10 až 12 rokov a zároveň v tomto kraji sa zistila aj najväčšia skupina s vekom 13 a viac rokov (17,4 %).

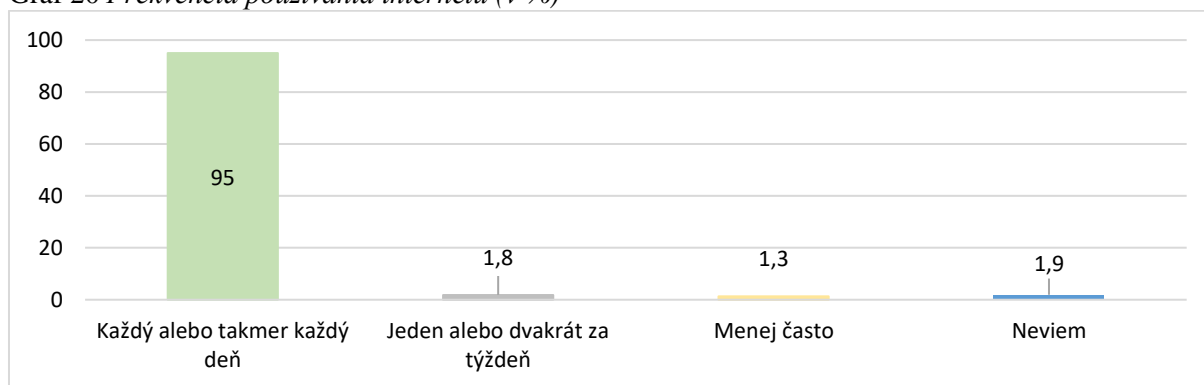
Graf 19 Vek prvého použitia internetu podľa sociodemografických skupín (v %)

Množstvo času na internete

Digitálne technológie a internet sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života skúmaných mladých ľudí. 95,0 % žiakov uviedlo, že používajú internet denne alebo takmer denne, 1,8 % minimálne každý týždeň a 1,3 % menej často. Rozdiely vo frekvencii používania internetu súviseli so stupňom vzdelania, pohlavím a vekom.

Graf 20 Frekvencia používania internetu (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

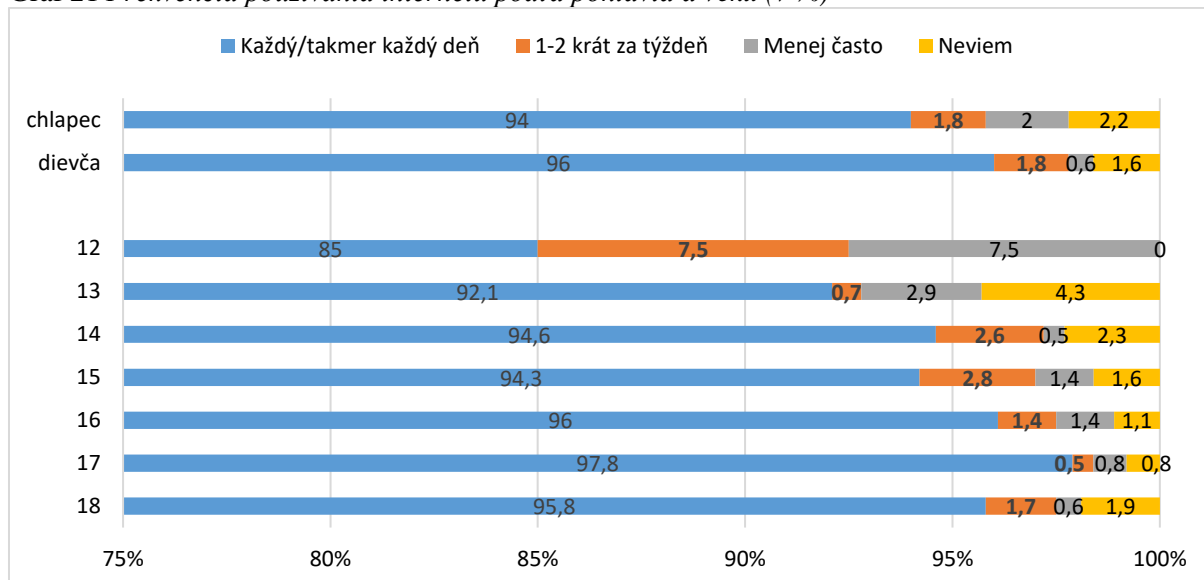
Žiaci stredných škôl o niečo väčšej miere používajú internet denne, žiaci základných škôl zas týždenne (tabuľka 18).

Tabuľka 18 Frekvencia používania internetu (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Každý deň alebo takmer každý deň	93,1	96,9
Jeden alebo dvakrát za týždeň	2,6	1,0
Menej často	1,7	0,9
Neviem	2,5	1,2

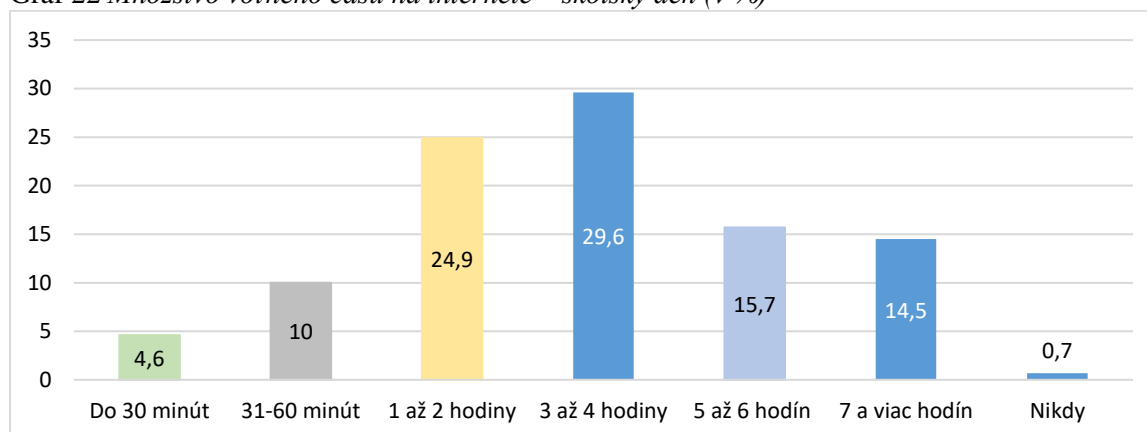
Dievčatá o niečo častejšie uvádzali dennú frekvenciu ako chlapci. Podľa veku to boli 12-roční žiaci, ktorí výrazne menej používajú internet denne, viac týždenne (graf 21).

Graf 21 Frekvencia používania internetu podľa pohlavia a veku (v %)

Dôležitosť akú mladí ľudia pripisujú internetu v každodennom živote nedokumentuje iba fakt, že ho prevažná väčšina (95,0 %) využíva každý deň alebo takmer každý deň, ale tiež intenzita jeho používania. Počas bežného školského dňa najviac žiakov strávi na internete 3 až 4 (29,6 %) alebo 1 až 2 hodiny (24,9 %). Nižšiu intenzitu využívania internetu (menej ako hodinu) potvrdilo 14,6 % opýtaných. Naopak, rizikové používanie internetu (vyše 5 hodín) možno identifikovať u takmer tretiny žiakov (30,2 %). Žiadny čas trávený na internete počas bežného školského dňa potvrdila iba 0,7 % opýtaných.

Graf 22 Množstvo voľného času na internete – školský deň (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl je štatisticky významný rozdiel v intenzite využívania internetu počas bežného školského dňa.

Stredoškóľáci vo väčšej miere používajú internet dlhší čas, a to v skupine užívateľov 5 až 6 hodín ako aj viac ako 6 hodín.

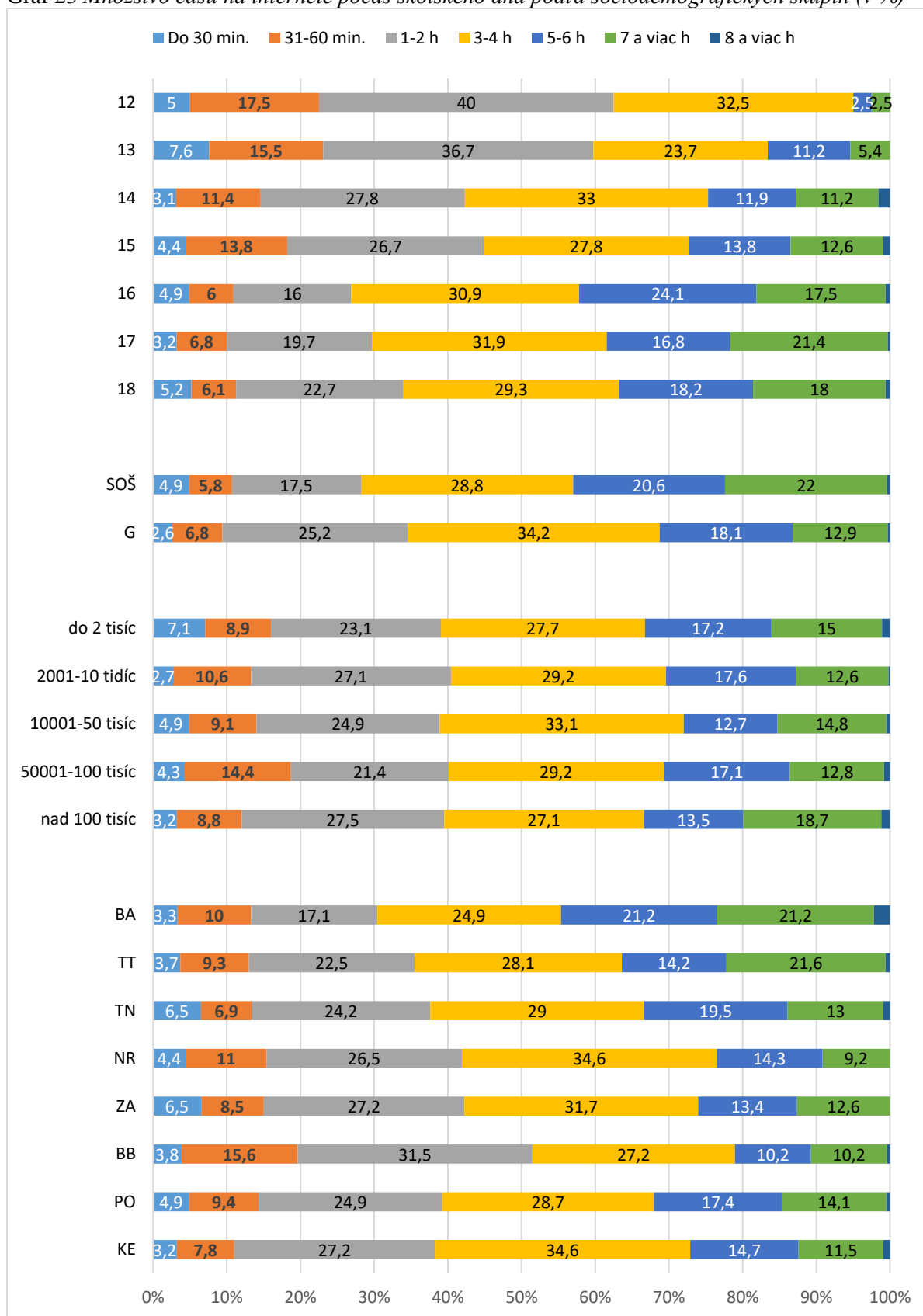
Žiaci základných škôl častejšie využívajú internet počas školského dňa 31 až 60 minút a 1 až 2 hodiny. Medzi počtom tých, ktorí netrávia čas na internete, nie je výrazný rozdiel (ZŠ: 1,0 % a SŠ: 0,4 %). Relatívne početnosti intenzity využívania internetu udáva *tabuľka 19*.

Tabuľka 19 Množstvo času na internete počas školského dňa podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Do 30 minút	4,9	4,3
31-60 minút	14,0	6,0
1 až 2 hodiny	30,3	19,6
3 až 4 hodiny	29,0	30,3
5 až 6 hodín	11,5	19,9
7 a viac hodín	9,3	19,5
Nikdy	1,0	0,4

Okrem rozdielov podľa stupňa vzdelania sa zistili signifikantné rozdiely aj podľa veku, typu strednej školy, veľkosti bydliska a kraja (*graf 23*).

Graf 23 Množstvo času na internete počas školského dňa podľa sociodemografických skupín (v %)

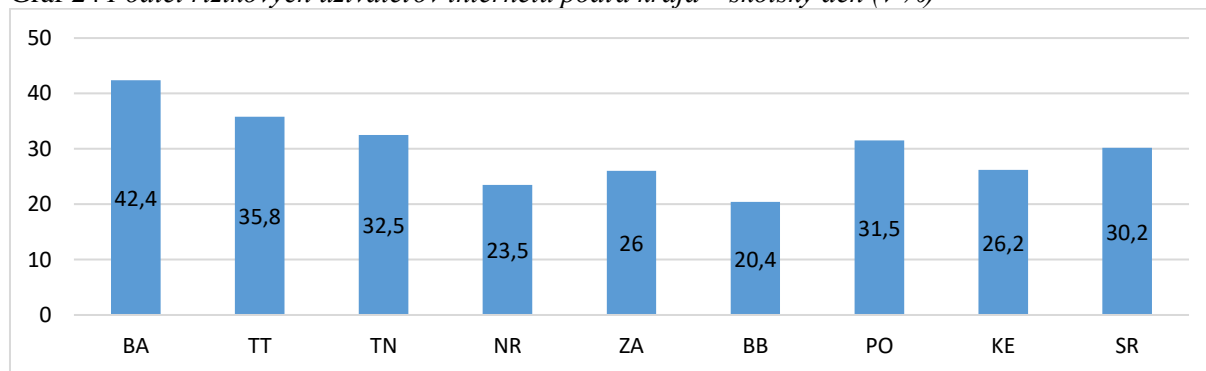
Vo vzťahu k veku sa zistilo, že od 12 do 15 rokov stúpa podiel rizikových užívateľov internetu (vyše 5 hodín). Skupina žiakov vo veku 16 rokov má najvyšší podiel týchto užívateľov (41,6 %). Od 17 rokov tento podiel klesá. V jednotlivých vekových

skupinách je podiel nerizikových užívateľov: 12 rokov: 95,0 %; 13 rokov: 83,5 %; 14 rokov: 75,3 %; 15 rokov: 72,7 %; 16 rokov: 57,8 %; 17 rokov: 61,6 % a 18 rokov: 63,3 %.

Gymnazisti ako aj žiaci stredných odborných škôl najčastejšie trávajú svoj voľný čas na internete 3 až 4 hodiny, podiel gymnazistov je o niečo vyšší. U žiakov stredných odborných škôl sa zistila väčšia skupina rizikových užívateľov, ktorí využívajú internet viac ako 5 hodín (SOŠ: 42,6 %; G: 31,0 %). Vo všetkých skupinách obcí a miest podľa veľkosti bol najvyšší podiel žiakov, ktorí trávajú svoj voľný čas na internete 3 až 4 hodiny. Podiel rizikových užívateľov, ktorí trávajú viac ako 5 hodín denne na internete, je rozdielny. Najviac ich je u žiakov žijúcich v najmenších obciach (32,2 %) a v najväčších mestách (nad 100 000 obyvateľov: 32,2 %), potom od 2 001-10 000 (30,2 %), od 50 001 do 100 000 (29,9 %) a najmenej ich je v skupine žiakov žijúcich v menších mestách (10 001-50 000: 27,5 %).

Najmenšiu intenzitu využívania internetu (menej ako 1 hodina) najčastejšie uviedli žiaci z Banskobystrického kraja (19,4 %). Rizikový počet hodín strávených na internete (viac ako 5 hodín) malo najväčšie zastúpenie u žiakov v Bratislavskom kraji (42,4 %). Podiel rizikových užívateľov internetu v ostatných krajoch uvádza *graf 24*.

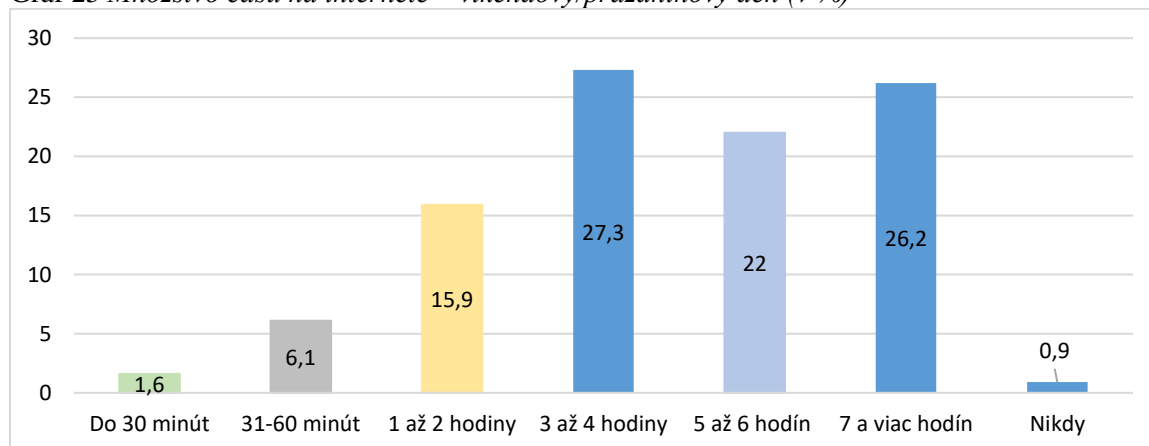
Graf 24 Podiel rizikových užívateľov internetu podľa kraja – školský deň (v %)

Poznámka: Rizikový počet hodín strávený na internete – viac ako 5 hodín.

Počas víkendového alebo prázdninového dňa takmer polovica žiakov (48,2 %) trávi svoj voľný čas na internete 5 a viac hodín. Druhá najpočetnejšia skupina je na internete 3 až 4 hodiny (27,3 %), potom 1 až 2 hodiny (15,9 %). Nízka intenzita využívania internetu do 1 hodiny sa zistila iba u 7,7 % žiakov.

Graf 25 Množstvo času na internete – víkendový/prázdninový deň (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Signifikantné rozdiely sa potvrdili aj v prípade víkendových/prázdninových dní. U žiakov základných škôl sa zistila menšia skupina tých, ktorí trávajú počas víkendu na internete 5 a viac hodín (42,9 %) než u žiakov stredných škôl (53,5 %). Nízka miera využívania internetu (menej ako 1 hodina) bola v oboch skupinách podobná (ZŠ: 8,0 % a SŠ: 7,5 %).

Relatívne početnosti intenzity využívania internetu v jednotlivých kategóriách sú v *tabuľke 20*.

Tabuľka 20 Množstvo času na internete počas víkendového/prázdninového dňa podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Do 30 minút	1,5	1,8
31-60 minút	6,5	5,7
1 až 2 hodiny	18,8	12,9
3 až 4 hodiny	29,1	25,6
5 až 6 hodín	22,2	21,8
7 a viac hodín	20,7	31,7
Nikdy	1,2	0,5

Štatisticky významné rozdiely sa zistili aj podľa pohlavia, veku, typu strednej školy a kraja. Relatívne početnosti intenzity využívania internetu podľa týchto sociodemografických skupín udáva *graf 26*.

Dievčatá (52,1 %) o niečo častejšie ako chlapci (49,5 %) trávajú na internete počas víkendu/prázdnin do 4 hodín. Naopak, medzi chlapcami (49,5 %) je viac rizikových užívateľov (D: 47,2 %).

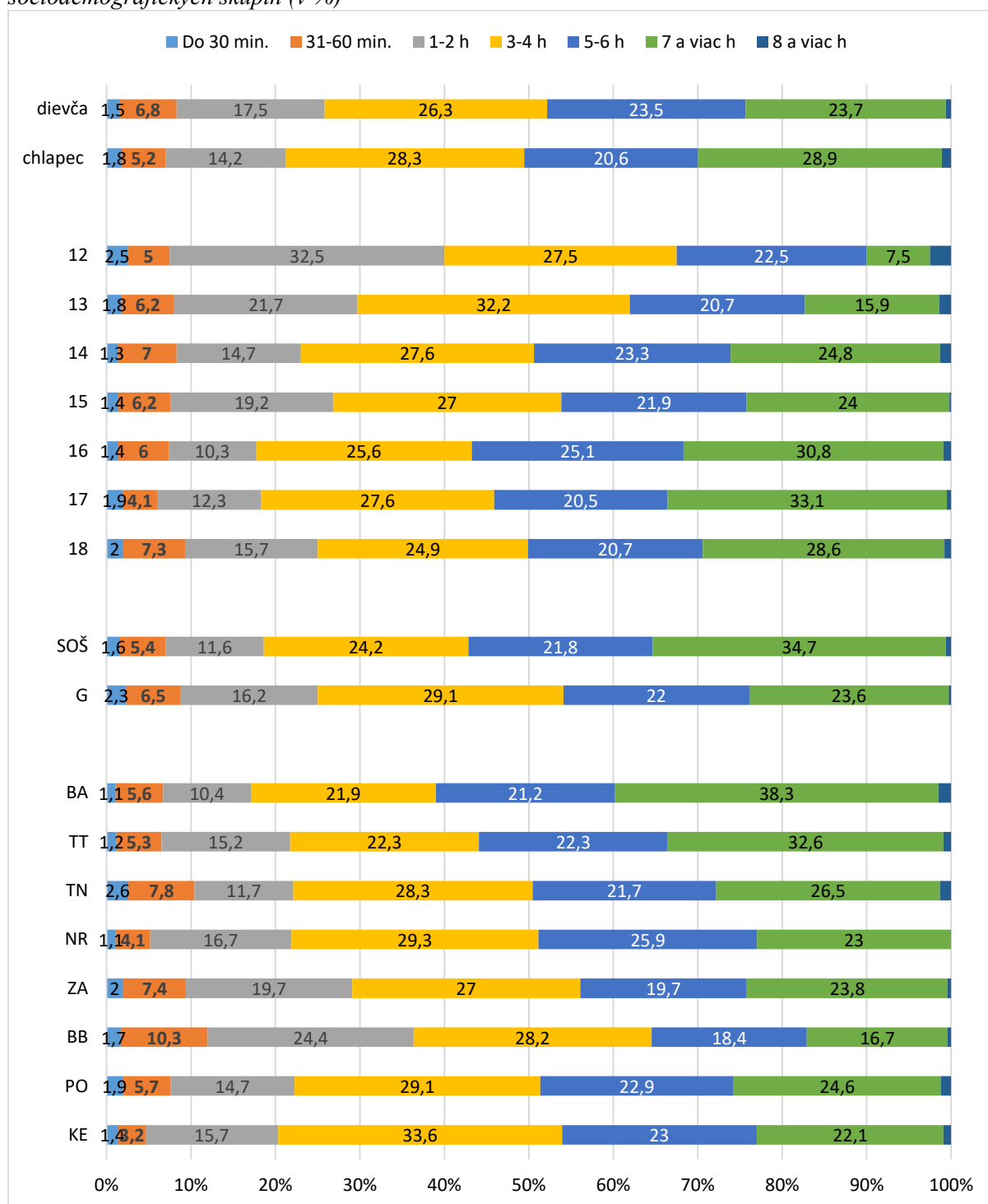
Podľa veku sa zistilo, že žiaci 12-roční (32,5 %) trávajú víkendové alebo prázdninové dni na internete najčastejšie 1 až 2 hodiny, 13-roční (32,2 %), 14-roční (27,6 %) a 15-roční (27,0 %) až 3 až 4 hodiny. 16-roční (30,8 %), 17-roční (33,1 %) a 18-roční (28,6 %) až 7 a viac hodín. Najmenej rizikových užívateľov (viac ako 5 hodín na internete) sa zistilo u 12-ročných (30,0 %) a 13-ročných (36,6 %). V prípade 14-ročných (48,1 %), 15-ročných (45,9 %) a 18-ročných (49,3 %) je to takmer polovica žiakov a u 16-ročných (55,9 %) a 17-ročných (53,6 %) prevažuje nadmerné používanie internetu.

Gymnazisti najčastejšie trávajú svoj voľný čas počas víkendov a prázdnin na internete 3 až 4 hodiny (29,1 %), žiaci stredných odborných škôl 7 a viac hodín (34,7 %). V prípade žiakov stredných odborných škôl sa zistila aj väčšia skupina žiakov, ktorí využívajú internet viac ako 5 hodín (SOŠ: 56,5 %; G: 45,6 %).

Tak ako počas bežného školského dňa aj počas víkendu alebo prázdnin sa najpočetnejšia skupina nadmerných užívateľov internetu zistila v Bratislavskom (59,5 %) a najmenšia v Banskobystrickom kraji (35,1 %; TT: 54,9 %; TN: 48,2 %; NR: 48,9 %; ZA: 43,5 %; PO: 47,7 % a KE: 45,1 %).

Graf 26 Množstvo času na internete počas víkendového/prázdninového dňa podľa sociodemografických skupín (v %)

Aktivity na internete

K najfrekvencovanejším aktivitám na internete u žiakov základných a stredných škôl patrí čítanie (85,3 %), aktivita na sociálnych sieťach (79,9 %) a prezeranie internetu pre zábavu (75,0 %; napr. sledovanie videí), ktoré väčšina robí takmer každý alebo každý deň. Takmer polovica denne číta správy (44,0 %). Približne tretina opýtaných jeden alebo dvakrát za týždeň používa email (31,7 %) a získava niektoré praktické

informácie z internetu (30,3 %). V mesačnej frekvencii sa polovica žiakov (49,5 %) venuje sťahovaniu aplikácií do mobilu a tretina používa email (30,7 %). Väčšina oslovených žiakov potvrdila, že sa takmer nikdy nevenuje pridávaniu reakcií do diskusných fór (61,4 %), zverejňovaniu vlastnej tvorby na nete (60,3 %) a prekvapujúco ani hranie online hier na sociálnych sieťach (57,4 %). Takmer polovica sa nevenuje ani hranie hier pre viacerých hráčov na internete (41,5 %) a viac ako tretina hranie hier pre jedného hráča (38,7 %). Na denne alebo takmer denne sa hranie hier na internete, či už pre jedného alebo viac hráčov, venuje pätina žiakov a hrám na sociálnych sieťach 16,1 % opýtaných. Frekvencie jednotlivých sledovaných aktivít na internete sú v *tabuľke 21*.

Tabuľka 21 *Frekvencia aktivít realizovaných na internete (v %)*

	Nikdy/takmer nikdy	1 alebo 2x za mesiac	1 alebo 2x za týždeň	Takmer každý deň	Každý deň
Hranie hier pre jedného hráča	38,7	19,1	18,1	16,0	8,1
Hranie hier pre viac hráčov na internete	41,5	19,5	13,6	14,0	11,4
Používanie e-mailu	12,4	30,7	31,7	14,2	11,0
Četovanie on-line	3,5	5,3	6,0	19,9	65,4
Účasť v sociálnych sieťach	5,8	6,6	7,7	17,9	62,0
Hranie on-line hier na sociálnych sieťach	57,4	16,1	10,4	7,3	8,8
Prehliadanie internetu pre zábavu	3,3	7,2	14,6	27,2	47,8
Čítanie správ na internete	11,9	18,6	25,5	22,9	21,1
Získavanie praktických informácií z internetu	9,4	23,0	30,3	23,7	13,6
Sťahovanie hudby, filmov, hier alebo softvéru	12,0	28,7	28,9	18,1	12,4
Nahrávanie obsahu z vlastnej tvorby na zdieľanie	60,3	19,6	10,8	5,0	4,2
Sťahovanie nových aplikácií do mobilného zariadenia	15,7	49,5	21,2	7,6	6,1
Vkladanie správ/príspevkov, napr. na diskusné fórum	61,4	21,3	9,0	3,9	4,4

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Takmer všetky sledované aktivity na internete diferencuje stupeň vzdelania okrem sťahovania mobilných aplikácií a prispievania reakciami do diskusných fór, ktorým sa venujú s podobnou intenzitou (*tabuľka 22*).

Takmer všetkých aktivítam sa na internete častejšie takmer každý deň alebo každý deň venujú žiaci stredných škôl okrem hrania hier (pre jedného hráča aj viacerých hráčov, hier na sociálnych sieťach) a nahrávania vlastnej tvorby na internet, ktorým sa vo väčšej miere venujú žiaci v základných školách.

Okrem stupňa vzdelania aktivita realizovaná na internete diferencuje aj pohlavie, typ strednej školy, vek, veľkosť bydliska a kraj.

Tabuľka 22 Frekvencia aktivít realizovaných na internete podľa stupňa vzdelania (v %)

	1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ
Hranie hier pre jedného hráča*	19,1	19,0	19,2	17,0	17,4	14,6	8,8	7,4
Hranie hier pre viac hráčov na internete*	22,1	16,9	13,5	13,7	15,1	12,9	12,2	10,7
Používanie e-mailu*	37,4	23,9	25,6	37,9	9,6	18,8	8,3	13,6
Četovanie on-line*	8,3	2,4	8,5	3,4	22,1	17,7	56,6	74,0
Účasť v sociálnych sieťach*	9,2	3,9	10,5	4,9	18,3	17,5	54,9	68,9
Hranie on-line hier na soc. sieťach*	20,1	12,0	13,2	7,7	8,0	6,6	8,1	9,4
Prehliadanie internetu pre zábavu*	9,6	4,7	17,7	11,6	24,3	29,9	45,0	50,4
Čítanie správ na internete*	21,6	15,7	25,2	25,6	19,4	26,3	18,4	23,9
Získavanie praktických informácií z internetu*	26,9	19,0	30,3	30,3	19,1	28,3	10,4	16,7
Sťahovanie hudby, filmov, hier alebo softvéru z internetu*	28,4	28,9	27,2	30,4	17,6	18,7	12,2	12,5
Nahrávanie obsahu z vlastnej tvorby na zdieľanie*	21,9	17,4	10,1	11,5	5,9	4,2	3,9	4,5
Sťahovanie nových aplikácií do mobilného zariadenia	48,5	50,6	21,4	20,9	7,4	7,7	5,8	6,3
Vkladanie správ alebo príspevkov na webovú stránku, napr. diskusné fórum	22,5	19,8	8,9	9,2	4,1	3,7	3,9	4,9

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

* Štatisticky významné rozdiely

Dievčatá s vyššou intenzitou na internete čítajú, realizujú sa na sociálnych sieťach, čítajú správy a získavajú praktické informácie. Ostatné sledované aktivity na internete robia častejšie chlapci (tabuľka 23).

Tabuľka 23 Frekvencia aktivít realizovaných na internete podľa pohlavia (v %)

	1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	CH	D	CH	D	CH	D	CH	D
Hranie hier pre jedného hráča	17,3	20,8	21,6	14,8	24,4	7,9	12,8	3,6
Hranie hier pre viac hráčov na internete	16,5	22,3	17,8	9,6	23,8	4,4	20,6	2,7
Používanie e-mailu	27,4	33,9	32,5	30,8	15,5	13,1	12,8	9,1
Četovanie on-line	6,6	4,1	6,4	5,4	21,5	18,3	61,7	69,0
Účasť v sociálnych sieťach	8,8	4,5	9,3	6,1	19,2	16,6	55,6	68,3
Hranie on-line hier na soc. sieťach	15,3	16,9	10,8	10,1	9,1	5,5	11,1	6,5
Prehliadanie internetu pre zábavu	5,8	8,6	12,0	16,9	26,3	28,0	52,7	43,1
Čítanie správ na internete	17,7	19,5	22,7	28,0	24,0	21,8	23,1	19,3
Získavanie praktických informácií z internetu	20,6	25,3	29,3	31,2	24,2	23,1	15,0	12,3
Sťahovanie hudby, filmov, hier alebo softvéru z internetu	26,2	31,1	28,9	28,9	19,2	17,0	14,8	10,0
Nahrávanie obsahu z vlastnej tvorby na zdieľanie	20,6	18,6	14,4	7,4	4,7	5,3	4,8	3,7
Sťahovanie nových aplikácií do mobilného zariadenia	43,3	55,4	25,9	16,7	9,1	6,1	7,9	4,2
Vkladanie správ alebo príspevkov na webovú stránku, napr. diskusné fórum	21,6	20,9	11,4	6,7	4,8	3,1	6,0	2,8

Poznámka: CH = chlapec; D = dievča

Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

Typ strednej školy diferencuje aktivity uvedené v tabuľke 24. Gymnazisti sa vo väčšej miere na internete venujú získavaniu praktických informácií, žiaci stredných odborných škôl zasa hraniu hier pre viacerých hráčov, četovaniu, hraniu hier na sociálnych sieťach, sťahovaniu hudby, filmov, hier a aj reagovaniu v diskusných fórach.

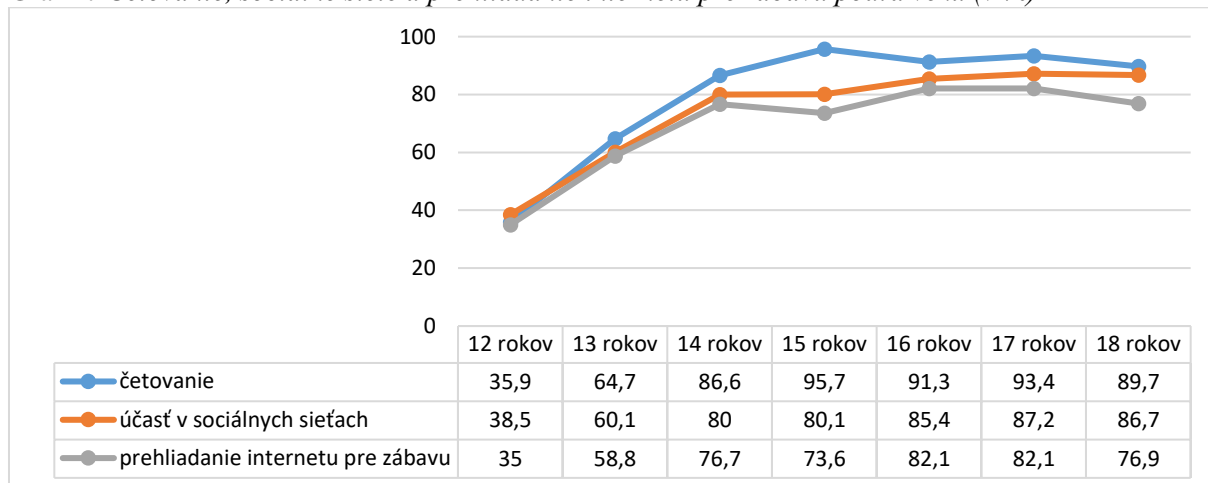
Tabuľka 24 Frekvencia aktivít realizovaných na internete podľa typu strednej školy (v %)

	1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	SOŠ	G	SOŠ	G	SOŠ	G	SOŠ	G
Hranie hier pre viac hráčov na internete	17,4	15,4	15,0	10,5	13,9	10,5	11,5	8,5
Četovanie on-line	3,2	0,3	3,3	3,6	18,2	16,4	73,2	76,1
Hranie on-line hier na soc. sieťach	11,9	12,3	8,8	4,9	7,8	3,2	10,4	6,8
Získavanie praktických informácií z internetu	20,3	15,6	30,3	30,5	26,3	33,4	16,1	18,5
Sťahovanie hudby, filmov, hier alebo softvéru z internetu	30,1	25,6	29,5	32,8	19,4	16,9	13,5	10,1
Vkladanie správ alebo príspevkov na webovú stránku, napr. diskusné fórum	19,2	21,4	10,4	5,8	4,5	1,6	5,1	4,2

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

S vekom súvisia takmer všetky sledované aktivity na internete okrem sťahovania nových aplikácií do mobilu, ktorej sa venujú rovnomerne. Hranie hier (pre jedného aj viacerých hráčov a aj na sociálnych sieťach) s vyšším vekom klesá. Email výrazne menej používajú 13 až 15-roční žiaci. Podiel žiakov, ktorí sa denne alebo takmer denne venujú četovaniu, sociálnym sieťam a prehľadávaniu internetu pre zábavu ilustruje graf 27. Čítaniu správ na internete sa najmenej venujú 13-roční žiaci, častejšie 17 a 18-roční. Získavanie praktických informácií, ale aj sťahovanie hudby/filmov/hier s vekom stúpa a naopak, zverejňovanie vlastnej tvorby (napr. hudba, poézia, videá) klesá. Prekvapujúco reagovanie v diskusných fórach uvádzali najčastejšie 12-roční a najmenej 18-roční žiaci. Denne alebo takmer každý deň sa tejto činnosti venuje približne desatina 12, 13 a 16-ročných žiakov, v ostatných vekových kategóriách je to menej ako desatina.

Graf 27 Četovanie, sociálne siete a prehliadanie internetu pre zábavu podľa veku (v %)

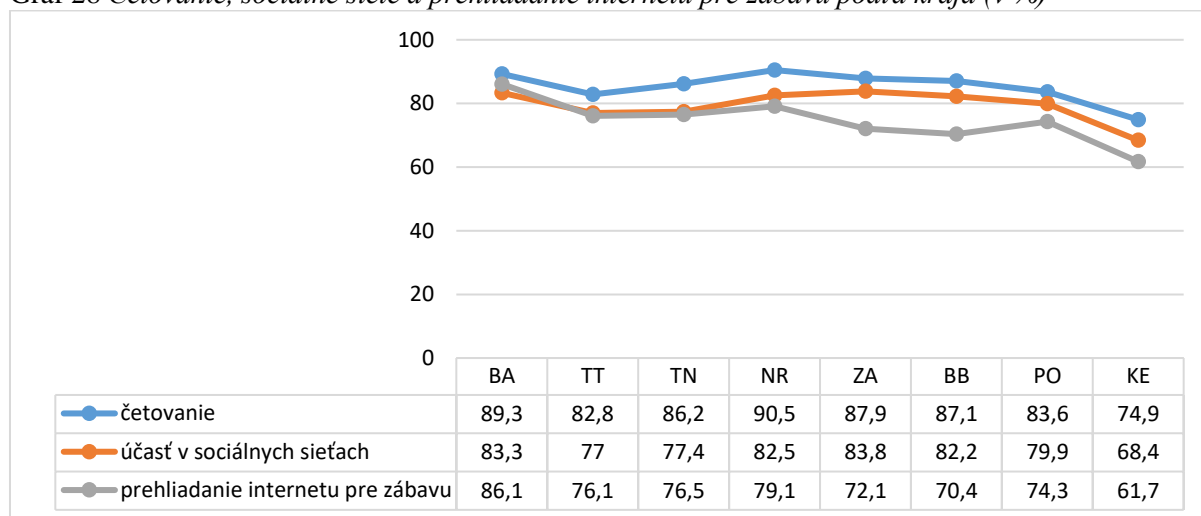
Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje súčet kategórií „takmer každý deň“ a „každý deň“.

Aj veľkosť bydliska ovplyvňuje intenzitu akej sa venujú žiaci jednotlivým činnostiam na internete. Rozdiely sa potvrdili v takmer všetkých sledovaných aktivitách okrem dvoch – používanie emailu a participácia v diskusných fórach – tým sa venujú podobne. S veľkosťou bydliska žiaka stúpa podiel tých, ktorí sa venujú hraniam na internete a naopak, klesá četovanie, účasť v sociálnych sieťach a surfovanie na internete pre zábavu. Čítaniu správ na internete sa najmenej venujú žiaci z najväčších miest. Praktické informácie z internetu denne získava zhruba 40 % opýtaných z najmenších obcí, menších a najväčších miest, v ostatných veľkostných kategóriách obcí je to približne tretina opýtaných (2 001-10 000 a 50 001-100 000). Sťahovanie hudby,

filmov, hier z internetu a nových aplikácií do mobilu je menej časté v stredných a veľkých mestách. Naopak, uverejňovanie vlastnej tvorby na internete s veľkosťou miest stúpa.

Kraj diferencuje činnosť mladých ľudí na internete v takmer všetkých sledovaných činnostiach okrem získavania praktických informácií z internetu a zverejňovania vlastnej tvorby. Hranie hier pre jedného hráča je menej časté u žiakov z Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja, pre viacerých hráčov v Bratislavskom a Trnavskom kraji a hier na sociálnych sieťach v Bratislavskom, Trnavskom a Trenčianskom kraji. O niečo menší podiel žiakov pri používaní emailu sa zistil u žiakov v Prešovskom a Bratislavskom kraji. Používanie najfrekventovanejších aktivít na internete medzi žiakmi základných a stredných škôl v jednotlivých krajoch udáva *graf 28*. Z údajov v grafe vyplýva, že vo všetkých troch aktivitách sa vymyká Košický kraj, kde sa denne výrazne menej mladých ľudí venuje uvedeným aktivitám. Čítaniu správ na internete sa v najväčšej miere venujú žiaci v Košickom, Banskobystrickom a Trenčianskom kraji a získavaniu praktických informácií v menšej miere v Košickom, Banskobystrickom a Nitrianskom kraji. Sťahovanie nových aplikácií do mobilu výrazne menej uvádzali žiaci z Košického kraja. Vkladanie príspevkov do diskusných fór denne je menej časté v Prešovskom a Žilinskom kraji, najfrekventovanejšie v Bratislavskom kraji.

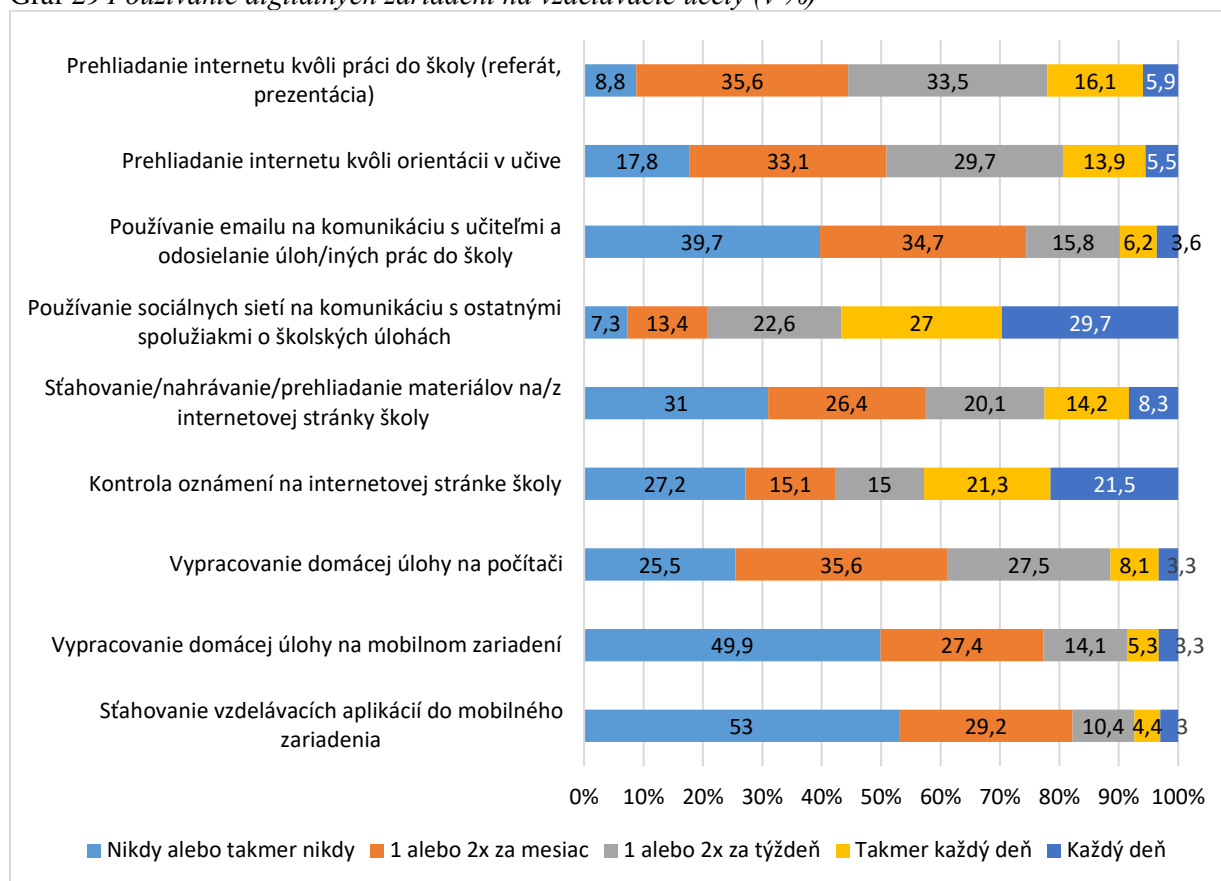
Graf 28 Četovanie, sociálne siete a prehliadanie internetu pre zábavu podľa kraja (v %)

Vzdelávanie a internet

Medzi ponúknutými aktivitami je najpopulárnejšie používanie sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách (56,7 %; súčet kategórií „takmer každý deň“ a „každý deň“). Ďalšou v poradí dennou frekventovanou je kontrola oznámení na internetovej stránke školy (42,7 %). Pätina uvádzala aj prehliadanie internetu kvôli školskej práci (22,0 %), prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive (19,4 %) a sťahovanie nahrávania alebo prehliadanie materiálov na/z internetovej stránky školy (22,5 %). Každý desiaty žiak uviedol, že každý deň vypracováva domáce úlohy na počítači (11,4 %) a používa email na komunikáciu s učiteľmi (9,8 %). Najmenej uvádzali vypracovávanie domácej úlohy na mobilnom zariadení a sťahovanie vzdelávacích aplikácií do mobilu. Relatívne početnosti uvádza *graf 29*.

Graf 29 Používanie digitálnych zariadení na vzdelávacie účely (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Stupeň vzdelania diferencuje takmer všetky sledované aktivity okrem sťahovania vzdelávacích aplikácií do mobilu. Údaje v tabuľke 25 ukazujú, že všetky aktivity častejšie vykonávajú žiaci stredných škôl.

Tabuľka 25 Frekvencia používania digi zariadení na vzdelávacie účely podľa stupňa vzdelania (v %)

	1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ
Prehliadanie internetu kvôli práci do školy*	39,3	31,9	34,1	33,0	12,2	20,0	4,1	7,7
Prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive*	34,5	31,7	26,4	33,0	13,3	14,5	4,0	6,9
Používanie e-mailu na komunikáciu s učiteľmi a odosielanie domácich úloh alebo iných prác do školy*	32,9	36,5	11,6	20,0	4,7	7,8	2,4	4,7
Používanie soc. sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách*	16,6	10,3	24,2	21,0	24,4	29,6	25,6	33,7
Sťahovanie, nahrávanie alebo prehliadanie materiálov na/z internetovej stránky mojej*	28,1	24,7	18,0	22,1	11,0	17,3	4,6	11,9
Kontrola oznámení na internetovej stránke*	19,5	10,8	13,7	16,2	12,2	30,1	11,0	31,8
Vypracovávanie domácej úlohy na počítači*	36,5	34,6	23,9	31,2	5,9	10,2	2,3	4,3
Vypracovávanie domácej úlohy na mobilnom zariadení*	28,4	26,4	12,2	16,0	3,4	7,2	2,2	4,3
Sťahovanie vzdelávacích aplikácií do mobilného zariadenia	30,6	27,9	9,5	11,3	4,0	4,8	2,4	3,6

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

* Štatisticky významné rozdiely

Podľa pohlavia sa zistili rozdiely pri štyroch aktivitách. Dievčatá vo väčšej miere ako chlapci sa venujú prezeraniu internetu kvôli práci do školy, kvôli orientácii v učive, používaniu emailu v komunikácii s učiteľmi ako aj používaniu sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi.

Tabuľka 26 Frekvencia používania digi zariadení na vzdelávacie účely podľa stupňa pohlavia (v %)

	1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	CH	D	CH	D	CH	D	CH	D
Prehliadanie internetu kvôli práci do školy	36,6	34,7	31,7	35,3	14,2	17,9	6,2	5,6
Prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive	30,8	35,4	30,9	28,6	12,4	15,3	5,8	5,2
Používanie e-mailu na komunikáciu s učiteľmi a odosielanie domácich úloh alebo iných prác do školy	31,5	37,9	14,4	17,2	6,2	6,1	3,9	3,2
Používanie soc. sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách	15,5	11,5	23,8	21,4	24,7	29,3	26,8	32,4

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

Žiaci stredných škôl v komunikácii so spolužiakmi častejšie podľa svojich výpovedí používajú sociálne siete, vypracúvajú domáce úlohy na počítači alebo mobile.

Gymnazisti naopak, viac uvádzali prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive a kontrolu oznámení na školskej internetovej stránke.

Tabuľka 27 Frekvencia používania digi zariadení na vzdelávacie účely podľa typu strednej školy (v %)

	1 alebo 2x za mesiac		1 alebo 2x za týždeň		Takmer každý deň		Každý deň	
	SOŠ	G	SOŠ	G	SOŠ	G	SOŠ	G
Prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive	33,6	26,5	31,2	37,9	13,3	17,8	6,8	7,1
Používanie sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách	11,0	8,4	23,7	14,0	28,3	32,8	31,9	38,3
Kontrola oznámení na internetovej stránke	11,6	8,7	18,2	11,0	31,3	26,9	27,2	43,7
Vypracovávanie domácej úlohy na počítači	33,8	36,8	33,0	26,5	10,9	8,3	4,5	4,0
Vypracovávanie domácej úlohy na mobilnom zariadení	28,3	21,3	15,1	18,4	8,0	5,2	3,9	5,2

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

Ako vyplýva z tabuľky 28, s vyšším vekom sa zvyšuje aj podiel žiakov, ktorí si denne prezerajú internet kvôli práci do školy.

Prezeranie internetu kvôli orientácii v učive, ktoré práve preberajú, najčastejšie uvádzali 12 a 17-roční žiaci. Používanie emailu na komunikáciu s učiteľmi a používanie sociálnych sietí na komunikáciu so spolužiakmi vo zvýšenej miere uvádzali 16 až 17-roční žiaci. Sťahovanie/nahrávanie/prehliadanie materiálov z/na internetovej stránke školy, kontrolu oznámení na internetovej stránke školy a vypracovanie domácej úlohy na mobile zasa viac uvádzali žiaci vo veku 16 až 18 rokov. Prekvapujúco denné vypracovanie domácej úlohy na počítači najčastejšie potvrdili najmladší žiaci.

Tabuľka 28 Frekvencia používania digi zariadení na vzdelávacie účely podľa veku (v %)

		Vek						
		12	13	14	15	16	17	18
Prehliadanie internetu kvôli práci do školy	1 alebo 2x za mesiac	31,7	40,4	40,8	39,6	34,3	28,8	30,2
	1 alebo 2x za týždeň	43,9	33,2	34,1	33,4	32,6	37,0	29,7
	Takmer každý deň	19,5	11,6	12,4	11,4	19,7	20,4	21,2
	Každý deň	0	4,3	4,1	4,1	8,3	6,0	9,3
Prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive	1 alebo 2x za mesiac	17,5	36,8	34,9	35,3	32,6	28,8	31,9
	1 alebo 2x za týždeň	42,5	25,0	23,3	30,3	31,4	33,4	33,0
	Takmer každý deň	27,5	15,4	13,2	8,9	13,7	17,9	14,3
	Každý deň	0	3,6	3,9	4,6	7,7	6,8	6,6
Používanie e-mailu na komunikáciu s učiteľmi a odosielanie domácich úloh alebo iných prác do školy	1 alebo 2x za mesiac	52,5	31,9	31,3	34,8	37,2	36,2	34,9
	1 alebo 2x za týždeň	25,0	10,8	10,1	12,4	18,1	17,7	24,7
	Takmer každý deň	5,0	6,5	4,1	4,4	6,9	9,8	6,1
	Každý deň	0	2,9	1,8	3,0	6,3	3,5	4,4
Používanie sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách	1 alebo 2x za mesiac	22,5	20,1	14,0	15,1	10,1	10,4	11,3
	1 alebo 2x za týždeň	50,0	25,8	22,3	22,7	21,3	19,4	22,0
	Takmer každý deň	12,5	24,4	28,5	23,6	26,1	33,9	27,2
	Každý deň	10,0	19,4	25,1	31,2	37,4	33,6	31,0
Sťahovanie, nahrávanie alebo prehliadanie materiálov na/z internetovej stránky mojej	1 alebo 2x za mesiac	46,3	26,4	30,6	25,8	23,1	27,8	22,7
	1 alebo 2x za týždeň	19,5	19,6	18,7	17,5	21,4	19,1	24,9
	Takmer každý deň	4,9	10,0	10,4	12,9	17,4	16,3	18,5
	Každý deň	4,9	3,2	4,4	5,5	11,1	15,3	10,2
Kontrola oznámení na internetovej stránke	1 alebo 2x za mesiac	40,0	21,2	15,0	19,1	12,0	11,0	10,2
	1 alebo 2x za týždeň	30,0	13,5	12,4	17,0	15,5	10,7	18,8
	Takmer každý deň	2,5	15,7	14,5	9,9	26,4	34,2	30,1
	Každý deň	10,0	10,2	11,9	11,0	31,5	35,1	30,7
Vypracovávanie domácej úlohy na počítači	1 alebo 2x za mesiac	30,0	34,9	39,7	37,6	35,3	32,5	34,0
	1 alebo 2x za týždeň	40,0	27,3	22,2	22,8	30,3	29,1	33,1
	Takmer každý deň	20,0	6,5	5,7	4,8	9,2	9,8	11,6
	Každý deň	0	1,4	2,3	2,3	4,3	5,6	3,9
Vypracovávanie domácej úlohy na mobilnom zariadení	1 alebo 2x za mesiac	38,5	27,4	28,4	29,5	26,1	23,8	27,9
	1 alebo 2x za týždeň	23,1	13,0	8,1	15,4	12,1	15,6	19,1
	Takmer každý deň	5,1	2,5	3,1	3,7	7,5	8,2	6,6
	Každý deň	0	1,8	2,3	2,1	4,0	5,5	4,1

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

Tabuľka 29 Frekvencia používania digi zariadení na vzdelávacie účely podľa veľkosti bydliska (v %)

	Veľkosť bydliska					
	do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000	
Používanie e-mailu na komunikáciu s učiteľmi a odosielanie domácich úloh alebo iných prác do školy	1 alebo 2x za mesiac	31,6	37,9	34,6	33,7	34,8
	1 alebo 2x za týždeň	16,1	16,9	14,7	12,5	19,0
	Takmer každý deň	7,1	6,5	5,6	4,3	7,1
	Každý deň	3,8	4,8	1,7	4,3	3,6
Používanie sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách	1 alebo 2x za mesiac	10,4	11,8	16,3	16,9	14,3
	1 alebo 2x za týždeň	20,8	22,5	20,8	29,0	24,3
	Takmer každý deň	28,9	26,1	27,5	24,3	26,3
	Každý deň	34,6	32,0	27,0	22,0	27,5
Kontrola oznámení na internetovej stránke	1 alebo 2x za mesiac	14,3	14,6	14,0	17,7	17,9
	1 alebo 2x za týždeň	12,9	12,2	16,8	17,7	19,5
	Takmer každý deň	21,4	24,0	22,0	16,1	17,9
	Každý deň	22,5	29,0	20,2	13,4	13,1
Vypracovávanie domácej úlohy na počítači	1 alebo 2x za mesiac	34,2	38,9	37,0	34,0	30,0
	1 alebo 2x za týždeň	26,4	24,9	30,5	25,0	32,4
	Takmer každý deň	7,7	9,2	8,3	5,5	8,8
	Každý deň	4,4	4,1	2,3	2,0	2,8

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

Používanie emailu na komunikáciu s učiteľmi je menej bežné u žiakov z miest od 10 001 do 100 000 obyvateľov. Žiaci najčastejšie denne používajú sociálne siete na komunikáciu so spolužiakmi v najmenších obciach, najmenej v mestách od 50 001 do 100 000 obyvateľov. Kontrolu oznámení na stránke školy robia v menšej miere žiaci z najväčších miest a vypracovanie domácej úlohy na počítači je denne menej frekventované v stredne veľkých mestách (50 001-100 000 obyvateľov).

Podľa kraja sa rozdiely zistili pri všetkých sledovaných aktivitách. Denné prehliadanie internetu kvôli práci do školy dominovalo v Bratislavskom a Žilinskom kraji.

Prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive, používanie emailu na komunikáciu s učiteľmi, sociálnych sietí so spolužiakmi a sťahovanie/nahrávanie/prehliadanie materiálov na školskej stránke bolo najviac zastúpené v Bratislavskom kraji.

V Trenčianskom kraji bola najviac zastúpená kontrola oznámení na školskej stránke.

Domácu úlohu si každý deň v najväčšej miere robili na počítači žiaci v Bratislavskom kraji, najmenej v Košickom kraji.

Vypracovanie úloh na mobilnom zariadení bolo menej zastúpené v Trnavskom, Trenčianskom a Nitrianskom kraji a sťahovanie vzdelávacích aplikácií v Nitrianskom kraji.

Tabuľka 30 Frekvencia používania digi zariadení na vzdelávacie účely podľa kraja (v %)

		Kraj							
		BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Prehliadanie internetu kvôli práci do školy	1 alebo 2x za mesiac	25,7	44,6	35,7	38,5	33,2	40,4	34,7	30,4
	1 alebo 2x za týždeň	33,5	28,1	31,3	34,8	36,0	31,1	33,6	42,4
	Takmer každý deň	17,6	10,7	12,2	17,0	19,8	14,0	19,0	17,5
	Každý deň	13,2	5,8	4,3	3,0	6,5	7,7	4,9	1,8
Prehliadanie internetu kvôli orientácii v učive	1 alebo 2x za mesiac	26,9	38,1	34,8	30,4	34,8	39,4	29,6	32,3
	1 alebo 2x za týždeň	30,3	27,1	30,0	28,9	31,2	25,4	30,3	35,9
	Takmer každý deň	18,5	7,6	12,6	16,3	13,4	14,0	13,8	17,1
	Každý deň	10,0	4,9	3,9	5,2	5,7	6,8	4,9	2,3
Používanie e-mailu na komunikáciu s učiteľmi a odosielanie domácich úloh alebo iných prác do školy	1 alebo 2x za mesiac	26,6	26,9	34,5	38,8	35,6	43,0	36,6	38,9
	1 alebo 2x za týždeň	17,0	14,5	15,7	6,7	24,3	17,9	12,2	22,7
	Takmer každý deň	8,1	4,9	6,1	3,4	7,7	7,2	5,6	7,9
	Každý deň	10,0	3,4	2,6	3,4	4,9	2,6	1,6	0,5
Používanie sociálnych sietí na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách	1 alebo 2x za mesiac	9,6	16,2	10,9	15,2	11,7	16,2	12,0	15,7
	1 alebo 2x za týždeň	18,1	31,5	19,2	17,0	25,5	21,7	20,0	27,6
	Takmer každý deň	27,4	22,6	31,9	25,6	30,0	27,2	27,6	25,3
	Každý deň	38,1	21,4	31,4	32,6	28,7	28,9	32,5	23,0
Sťahovanie, nahrávanie alebo prehliadanie materiálov na/z internetovej stránky mojej školy	1 alebo 2x za mesiac	21,4	32,0	30,4	30,0	24,4	26,7	21,6	27,6
	1 alebo 2x za týždeň	17,3	17,5	25,6	17,4	22,0	19,9	18,6	25,8
	Takmer každý deň	21,4	10,5	10,9	13,0	15,4	14,4	13,6	14,7
	Každý deň	10,0	5,8	9,1	9,6	9,3	5,1	8,2	10,1
Kontrola oznámení na internetovej stránke	1 alebo 2x za mesiac	10,0	14,2	15,2	14,9	13,5	19,1	14,5	21,3
	1 alebo 2x za týždeň	18,9	14,5	16,5	12,6	18,9	15,7	10,7	15,3
	Takmer každý deň	26,7	15,7	24,3	17,5	23,4	17,8	24,4	19,0
	Každý deň	20,0	13,0	30,0	29,7	21,3	18,2	20,1	23,1
Vypracovávanie domácej úlohy na počítači	1 alebo 2x za mesiac	29,6	35,4	34,8	39,6	37,0	38,5	34,8	36,6
	1 alebo 2x za týždeň	31,1	17,2	31,3	29,1	31,3	26,5	26,7	31,0
	Takmer každý deň	10,4	5,8	6,6	6,4	10,6	8,5	6,7	11,7
	Každý deň	4,4	4,3	1,8	2,6	5,7	3,0	2,1	2,8
Vypracovávanie domácej úlohy na mobilnom zariadení	1 alebo 2x za mesiac	22,7	29,8	27,3	23,5	27,9	24,4	27,5	37,8
	1 alebo 2x za týždeň	14,1	12,0	15,0	11,2	17,0	20,5	11,8	14,3
	Takmer každý deň	6,7	3,4	4,4	3,0	6,5	7,7	4,7	7,8
	Každý deň	3,3	3,7	2,2	2,6	3,6	2,6	4,3	2,8
Sťahovanie vzdelávacích aplikácií do mobilného zariadenia	1 alebo 2x za mesiac	19,6	24,5	29,0	36,1	34,4	29,8	30,3	31,3
	1 alebo 2x za týždeň	11,4	10,1	9,5	7,4	10,9	14,0	9,2	12,0
	Takmer každý deň	3,3	3,7	6,1	3,3	5,7	6,0	3,8	4,6
	Každý deň	3,7	4,9	1,3	1,1	2,4	2,6	3,5	3,2

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

Sociálne siete

Sociálnu sieť ako webový priestor charakterizuje Európska agentúra pre informačnú a sieťovú bezpečnosť ako on-line komunitu, ktorá pomocou vytvoreného profilu umožňuje používateľom stretávať ďalších členov siete, komunikovať s nimi, zostať s nimi v kontakte, zdieľať s nimi obrázky a video v zdieľanom priestore.

Umožňuje používateľom:

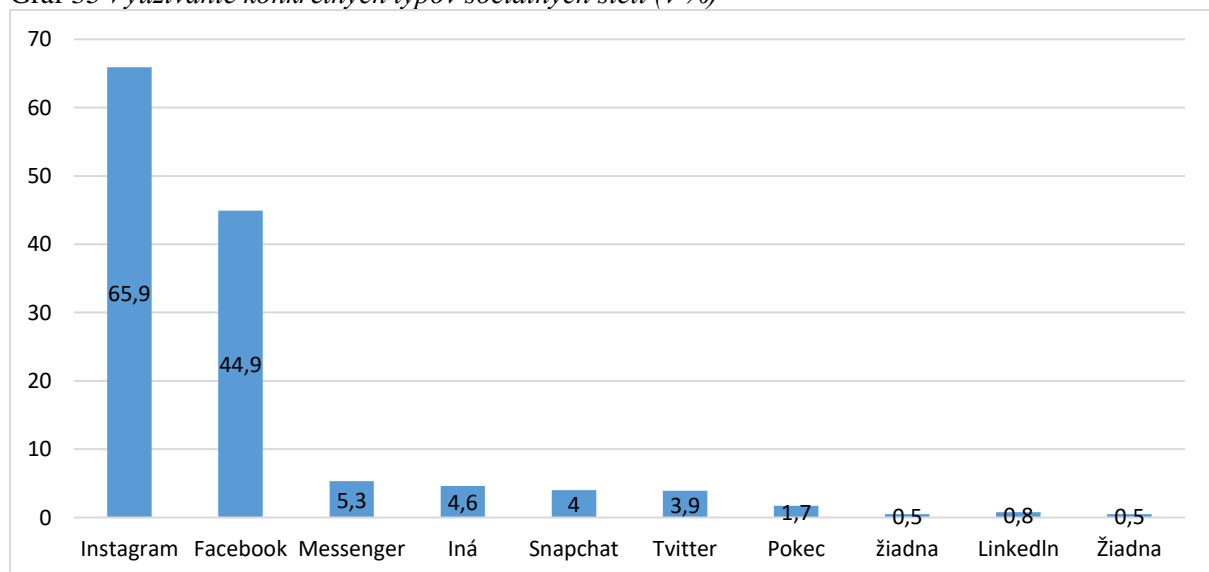
- vytvoriť verejný alebo poloverejný profil v rámci uzatvoreného systému,
- vytvoriť a editovať zoznam ďalších používateľov, s ktorými udržiavajú spojenie,
- pozorovať a komentovať činnosť ostatných používateľov v rámci systému.

Preto nás zaujímalo, ktorú konkrétnu sociálnu sieť používajú, či žiaci majú profil na sociálnej sieti, či majú jeden alebo viac profilov, koľko priateľov majú na svojom profile, či majú verejný alebo súkromný profil a aké informácie o sebe verejne zdieľajú. Väčšina si zrejme s pojmom „sociálna sieť“ najčastejšie spája Facebook. Avšak existuje viac sociálnych sietí, ktoré sa líšia vo funkciách aj používateľoch. Preto nás zaujímalo, ktoré konkrétne sociálne siete mladí ľudia využívajú.

Napriek svojej rozmanitosti a dostupnosti sú na Slovensku medzi žiakmi základných a stredných škôl dominantné dve z nich.

Ako ukazuje *graf 35*, za sieť číslo jeden možno považovať Instagram, ktorý využíva až 65,9 % žiakov. Druhá priečka patrí Facebooku (44,9 %). Potom už s výrazným odstupom nasledujú ostatné siete. 5,3 % používa Messenger. Aplikáciu založenú na posielaní fotografií Snapchat používa 4,0 %. Podobný počet využíva mikrobloginovú sieť Twitter (3,9 %) a o niečo menej aj Pokey (1,7 %). Ďalej sieť zameranú na profesionálov LinkedIn 0,8 % opýtaných. 4,6 % žiakov uvádzali aj iné typy sietí alebo sociálnych médií, napríklad MySpace, Wattpad, Discord, Tictail a Pinterest.

Graf 35 Využívanie konkrétnych typov sociálnych sietí (v %)

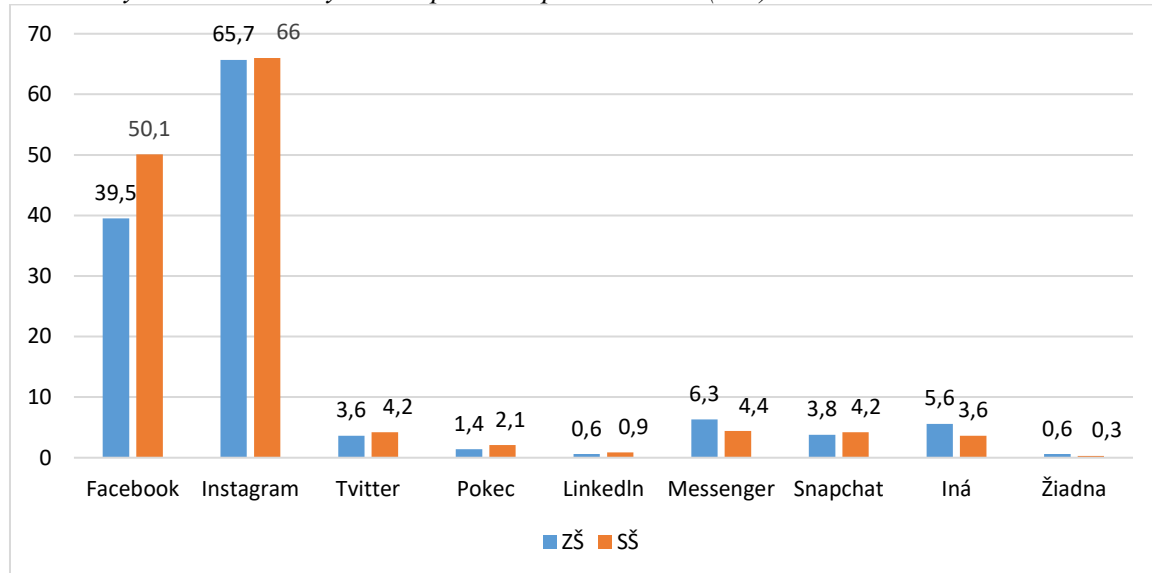

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Výraznejšie rozdiely vo využívaní sociálnych sietí podľa stupňa vzdelania sa zistili iba v prípade Facebooku. Túto sociálnu sieť častejšie využívajú žiaci stredných škôl.

Graf 36 Využívanie sociálnych sietí podľa stupňa vzdelania (v %)

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Sociálno-demografická analýza ukázala (graf 37), že dievčatá ako užívatelky sociálnych sietí častejšie ako chlapci využívajú Instagram, Messenger a Snapchat a naopak, chlapci Facebook, Twitter, LinkedIn a inú sieť.

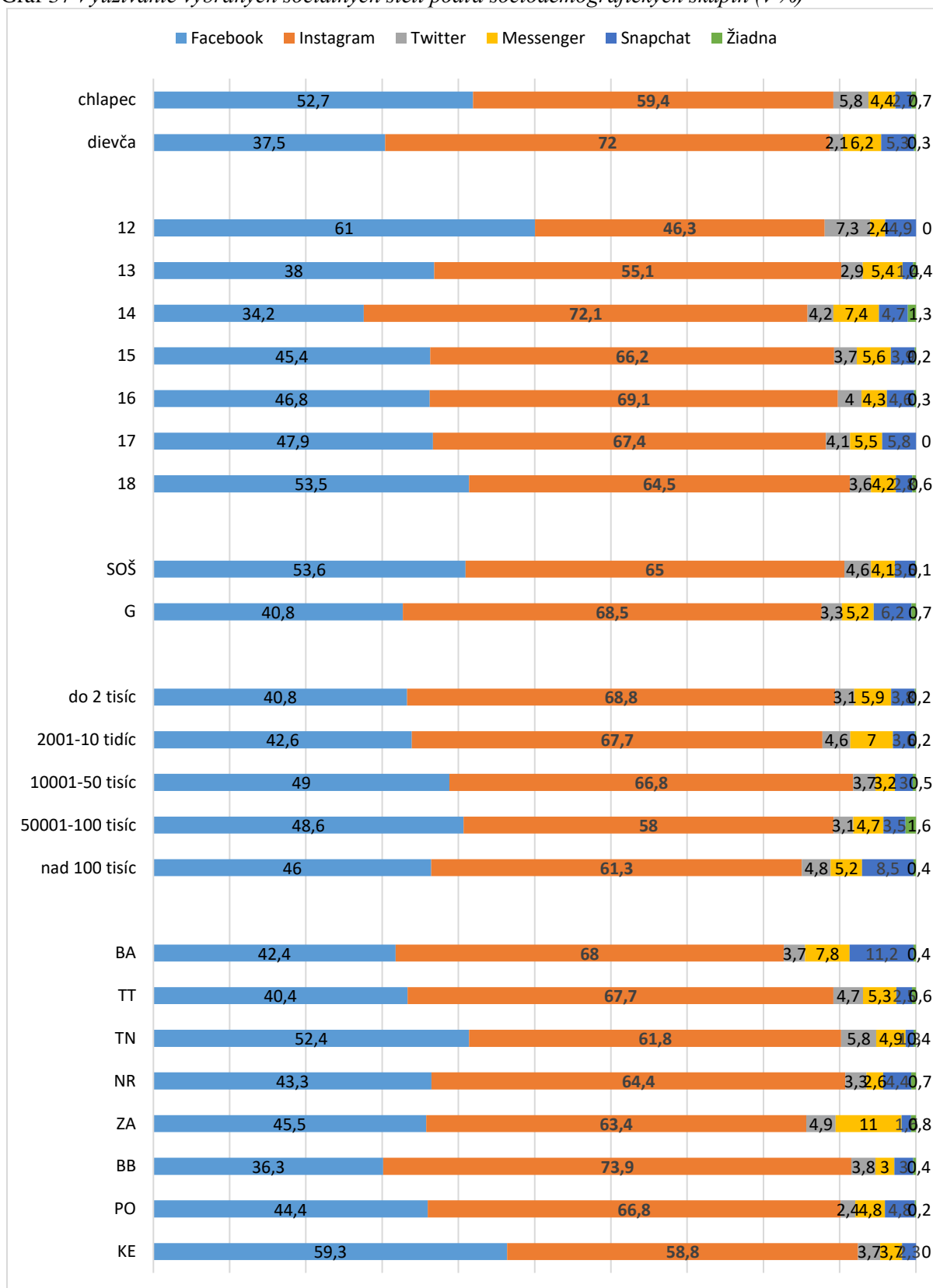
Vo vzťahu k veku vyplýva, že Facebook a Twitter je najviac obľúbený u 12-ročných, Instagram a Messenger u 14-ročných a Snapchat u 17-ročných. Iba u 12 a 17-ročných niektorí žiaci uviedli, že nepoužívajú žiadnu sociálnu sieť.

Podľa rozdielov vo vzťahu k typu strednej školy sú žiaci stredných odborných škôl častejšími užívatelmi Facebooku a Twitteru, naopak, gymnazisti zas Instagramu.

Žiaci z najväčších miest častejšie používajú Snapchat, Twitter a inú sieť. A spolu so žiakmi žijúcimi vo väčších mestách ako 10 001 obyvateľov aj Facebook. Instagram je zasa menej zastúpený v mestách od 50 000 do 100 000 obyvateľov v porovnaní s ostatnými veľkostnými kategóriami obcí a miest. Twitter je okrem najväčších miest populárnejší aj v obciach od 2 001 do 10 000 obyvateľov. Žiadnu sociálnu sieť nevyužíva najvyšší podiel žiakov v stredne veľkých mestách (od 50 001 do 100 000).

Podľa kraja sa ukázalo, že Facebook je najrozšírenejší v Košickom a Trenčianskom, najmenej v Banskobystrickom kraji. Snapchat a inú sieť zas v Bratislavskom kraji, Messenger v Žilinskom kraji. Instagram má najviac užívatel'ov v Banskobystrickom, najmenej v Košickom kraji. Mikroblogovacia sieť Twitter je najviac obľúbená v Trenčianskom a najmenej v Prešovskom kraji.

Graf 37 Využívanie vybraných sociálnych sietí podľa sociodemografických skupín (v %)

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Porovnanie výsledkov

V porovnaní s minulým rokom sa zaznamenal výrazný pokles používateľov Facebooku, ale aj Pokecu a Twittru. Mierny nárast sa zistil iba v Messengeri.

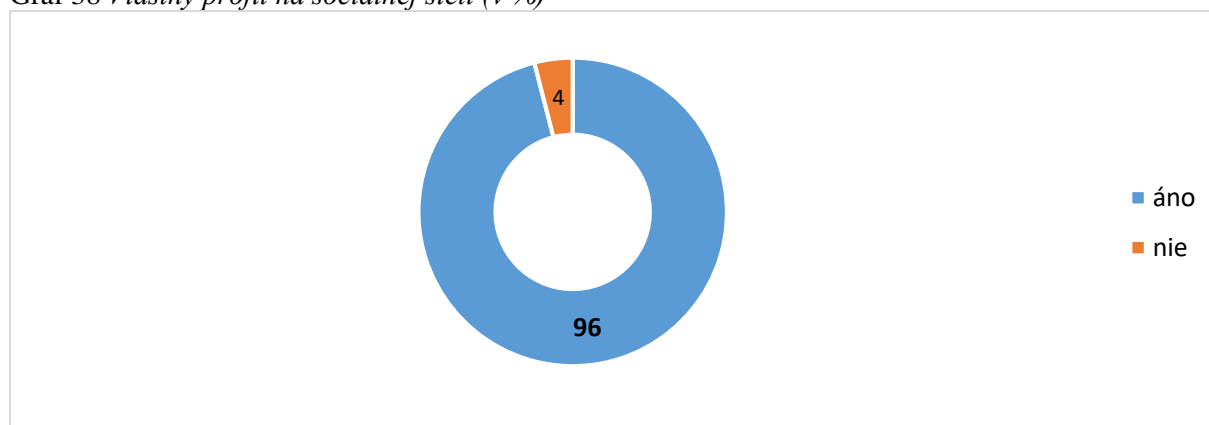
Tabuľka 31 Porovnanie výsledkov v rokoch 2018 a 2019 (v %)

	2018	2019	Rozdiel
Facebook	88,2	44,9	-43,3
Instagram	67,7	65,9	-1,8
Twitter	10,4	3,9	-6,5
Pokec	9,8	1,7	-8,1
LinkedIn	0,8	0,8	0
Snapchat	5,8	4,0	-1,8
Messenger	2,7	5,3	+2,6
Iná	6,0	4,7	-1,3
Žiadna	2,4	0,5	-1,9

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Väčšina žiakov má svoj vlastný profil na niektorej sociálnej sieti, ktorú práve používa. Iba malá časť oslovených uviedla zápornú odpoveď.

Graf 38 Vlastný profil na sociálnej sieti (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl sa zistili štatisticky významné rozdiely v existencii vlastného profilu na sociálnej sieti. Vlastný profil majú častejšie žiaci stredných škôl (97,5 %; ZŠ: 94,5 %). Okrem rozdielov podľa stupňa vzdelania sa zistili významné rozdiely podľa pohlavia, veku a kraja. S vyšším vekom sa zvyšuje aj podiel žiakov, ktorí majú na sociálnej sieti vytvorený svoj vlastný profil. Podľa kraja bola kladná odpoveď menej zastúpená v Trenčianskom a Košickom kraji. Relatívne početnosti uvádza graf 39.

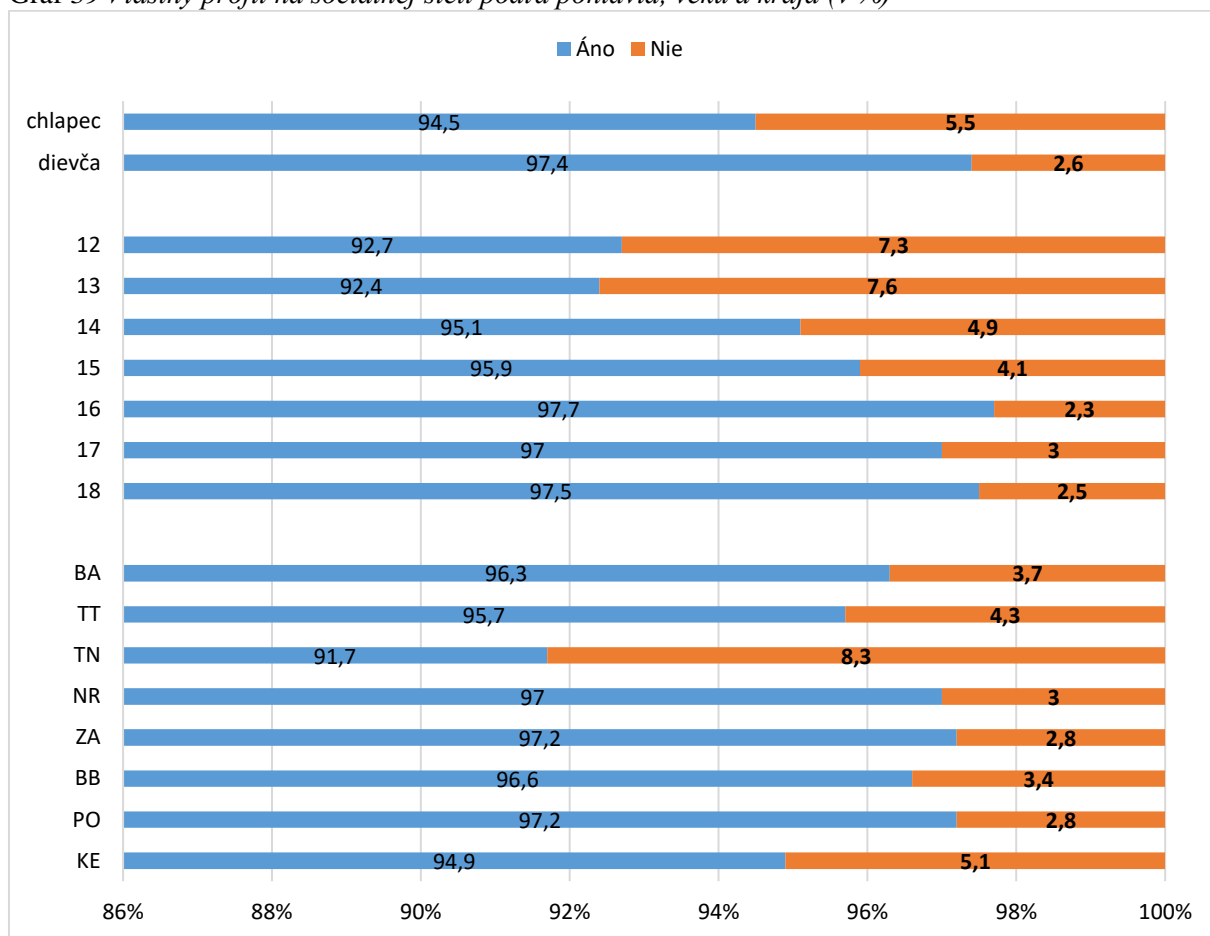
Porovnanie výsledkov

Z porovnania výsledkov oproti minulému roku vyplýva, že podiel žiakov, ktorí majú svoj vlastný profil na sociálnej sieti sa výrazne nezmenil (tabuľka 32).

Tabuľka 32 Porovnanie výsledkov v rokoch 2018 a 2019 (v %)

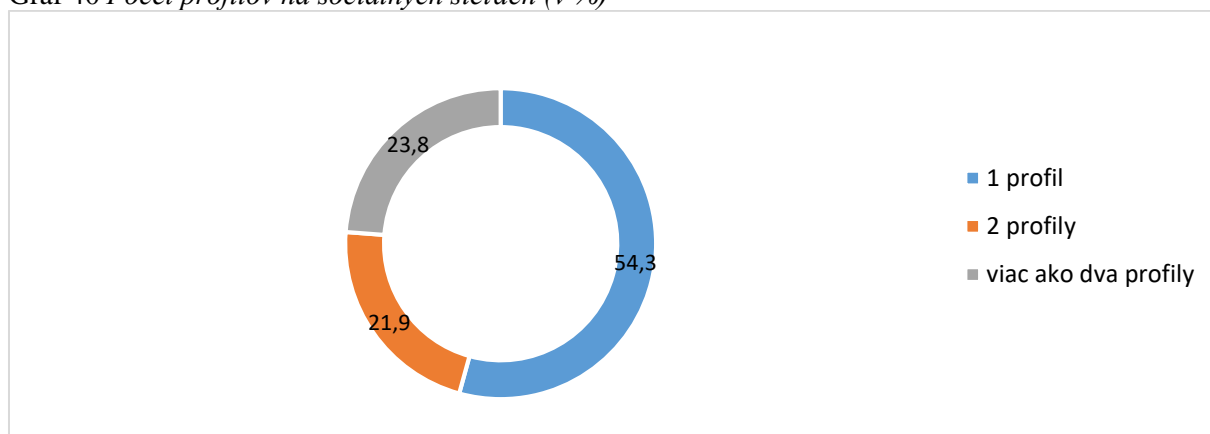
Vlastný profil na sociálnej sieti	2018	2019	Rozdiel
Áno	95,3	96,0	+0,7
Nie	4,7	4,0	-0,7

Graf 39 Vlastný profil na sociálnej sieti podľa pohlavia, veku a kraja (v %)

Najväčšiu skupinu respondentov tvoria tí, ktorí majú na sociálnych sieťach iba jeden profil (54,3 %). Približne pätina má na sociálnych sieťach dva (21,9 %) alebo aj viac profilov (23,8 %).

Graf 40 Počet profilov na sociálnych sieťach (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Ako vyplýva z *tabuľky 33* väčší podiel žiakov s jedným profilom sa zistil u žiakov v stredných školách. Žiaci základných škôl majú na sociálnych sieťach častejšie dva, ale aj viac profilov. Z uvedeného vyplýva, že u mladších žiakov je trend mať na sociálnych sieťach viac profilov.

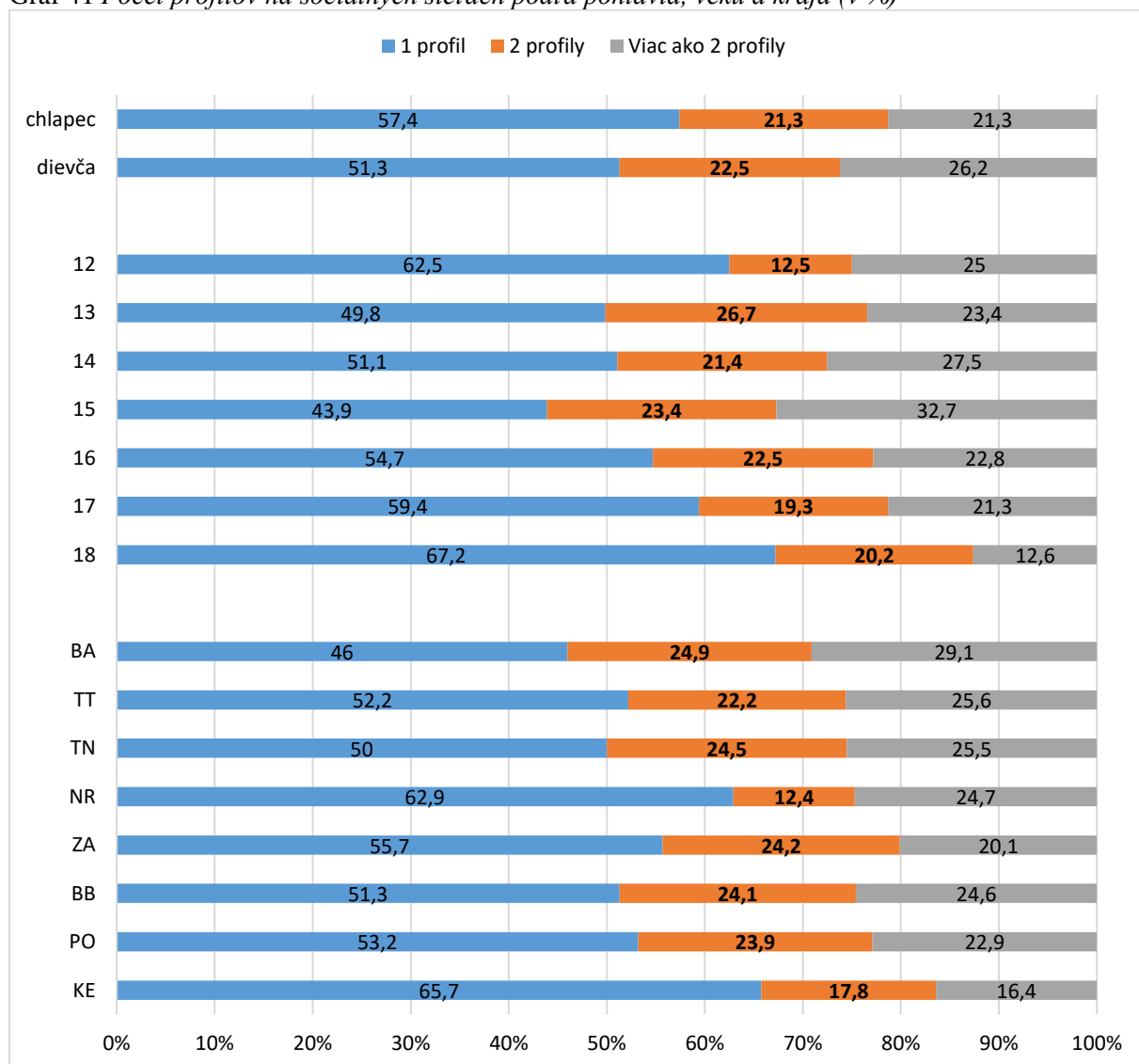
Tabuľka 33 Počet profilov na sociálnych sieťach podľa stupňa vzdelania (v %)

Počet profilov	Základná škola	Stredná škola
Mám jeden profil	49,1	59,3
Mám dva profily	23,0	20,7
Mám viac ako dva profily	27,9	20,0

Štatisticky významné rozdiely sa zistili aj vo vzťahu k pohlaviu, veku a kraju. Rozdiely ilustruje graf 41.

Vo vzťahu k pohlaviu sa zistilo, že chlapci majú častejšie jeden a dievčatá viac profilov. Podľa veku sa na sociálnej sieti zistil najväčší podiel 18-ročných žiakov s jedným profilom (67,2 %), nasledovali 12-roční (62,5 %). Dva profily boli najviac zastúpené u 13-ročných a viac ako dva profily u 15-ročných žiakov (32,7 %). Iba s jedným profilom si vystačí väčšina žiakov v Košickom a Nitrianskom kraji. Dva profily na sociálnej sieti sú populárne približne u štvrtiny žiakov z Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho, Banskobystrického, Žilinského a Prešovského kraja. Naopak, viac ako dva profily, boli najviac zastúpené v Bratislavskom kraji, takmer v tretine opýtaných z tohto kraja (29,1 %).

Graf 41 Počet profilov na sociálnych sieťach podľa pohlavia, veku a kraja (v %)

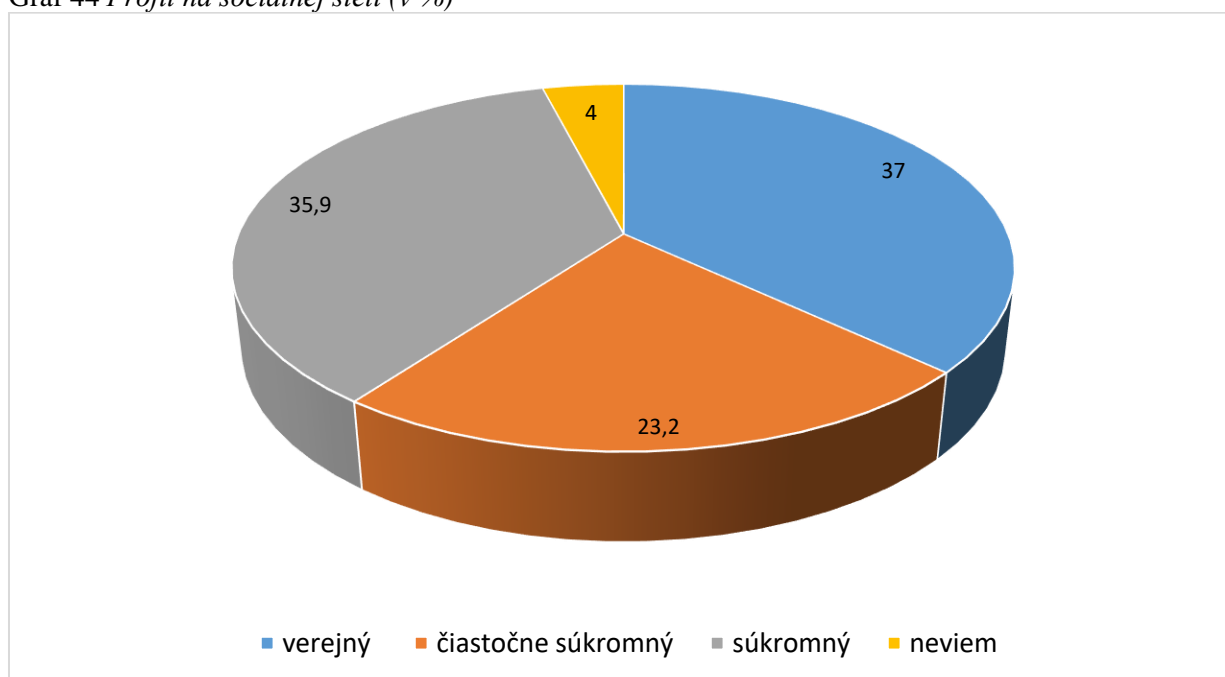

Vzhľadom k tomu, že neobmedzené zverejnenie niektorých osobných údajov na internete by mohlo byť zneužitie (riziko kyberšikanovania, krádeže identifikačných údajov a pod.), zistovali sme u žiakov základných a stredných škôl aj to, do akej miery sprístupňujú svoj profil aj pre cudzích ľudí.

Ako ilustruje *graf 44* viac ako tretina žiakov (37,0 %) bez problémov a akýchkoľvek obmedzení zdieľa svoje informácie s ostatnými používateľmi internetu. Naopak, 35,9 % oslovených tvrdí, že ich profil je dostupný len pre priateľov (súkromný) a 23,2 % uvádza, že ho má čiastočne súkromný, prístup k osobným údajom majú priatelia a priatelia ich priateľov. Tieto zistenia na jednej strane potvrdzujú, že významná časť žiakov demonštruje v on-line prostredí otvorenú kultúru a charakter vzťahov medzi mladými ľuďmi, na druhej strane však ide o určité podceňovanie niektorých rizikových faktorov takéhoto konania.

Graf 44 Profil na sociálnej sieti (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

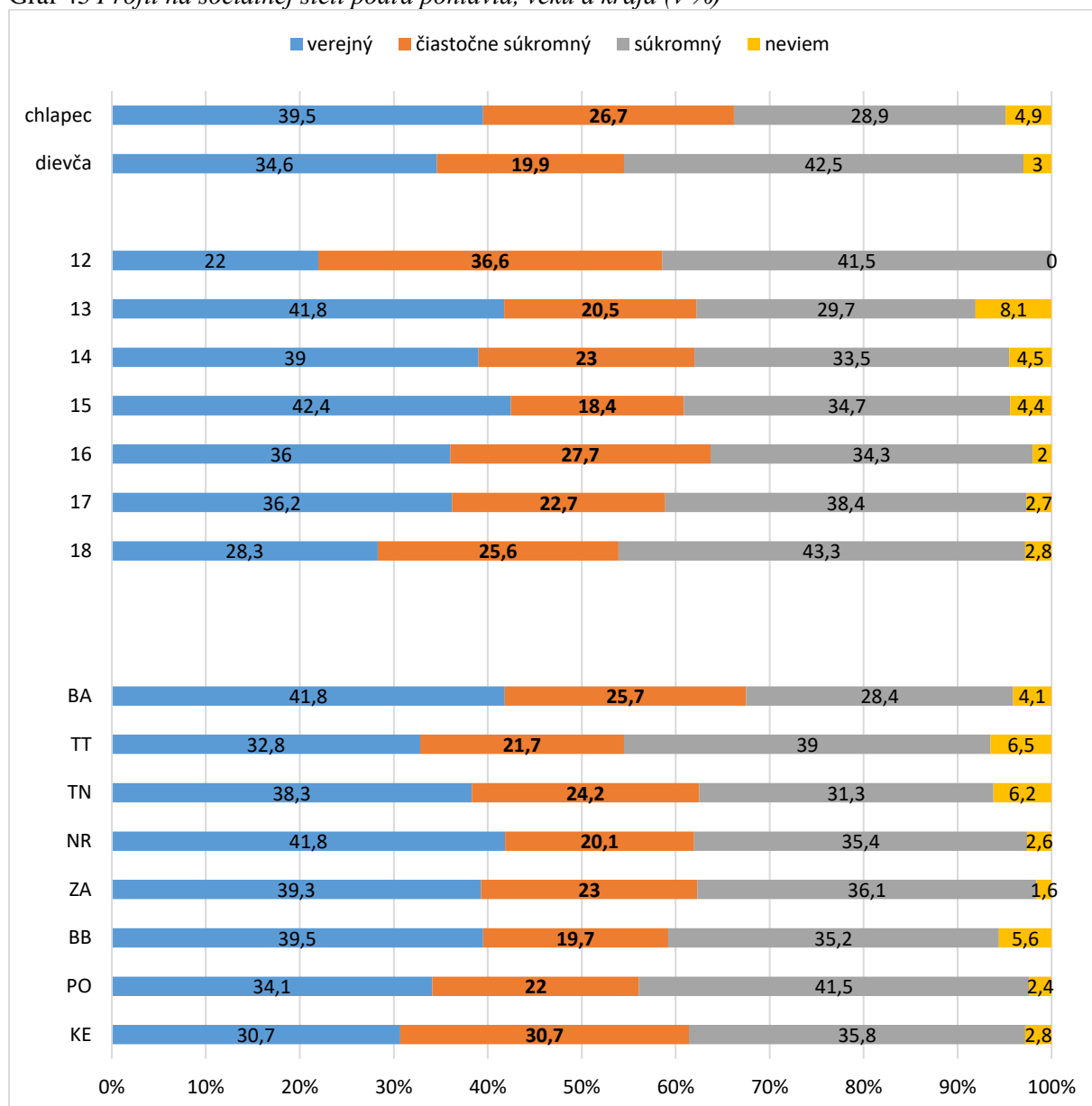
Žiaci základných škôl majú častejšie svoj profil na sociálnej sieti verejný a stredoškooláci čiastočne súkromný a súkromný. Z uvedeného vyplýva, že preventívne pôsobenie z hľadiska otázok bezpečného správania na internete by sa malo zamerať najmä na žiakov ZŠ.

Tabuľka 34 Profil na sociálnej sieti podľa stupňa vzdelania (v %)

Profil	Základná škola	Stredná škola
Verejný	41,1	33,1
Čiastočne súkromný	20,6	25,7
Súkromný	32,9	38,7
Neviem	5,4	2,5

To, či má žiak/-čka profil na internete verejný alebo čiastočne alebo celkovo súkromný diferencuje okrem stupňa vzdelania aj pohlavie, vek a kraj (*graf 45*).

Graf 45 Profil na sociálnej sieti podľa pohlavia, veku a kraja (v %)

Vo vyššej miere sa na internete správajú rizikovo (verejný profil na sociálnej sieti, prístupný aj cudzím ľuďom) chlapci, 13 až 15-roční, v Bratislavskom, Nitrianskom, Banskobystrickom, Žilinskom a Trenčianskom kraji.

Porovnanie výsledkov

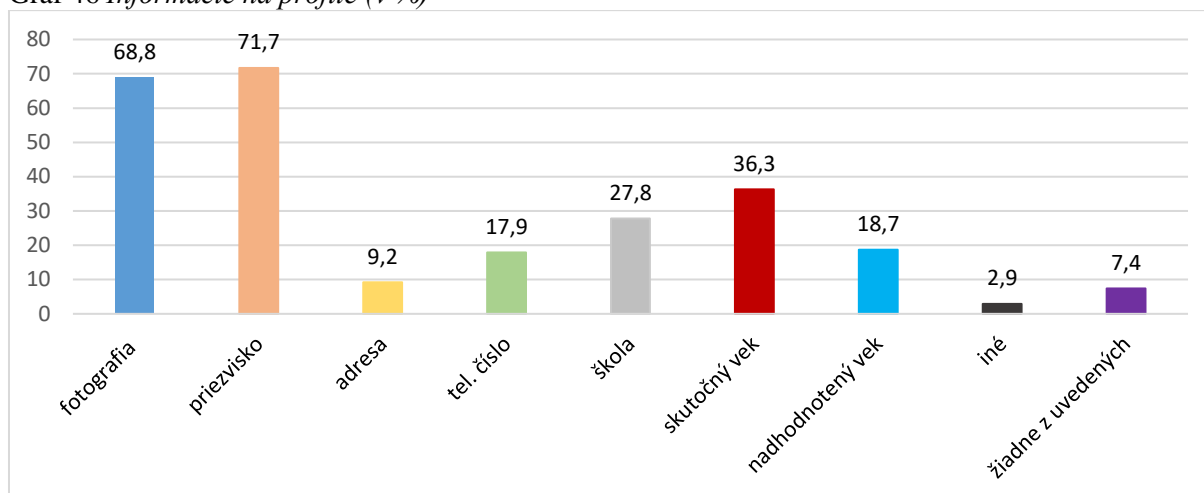
Z porovnania výsledkov oproti minulému roku vyplýva, že podiel žiakov, ktorí majú na sociálnej sieti vlastný profil verejný sa mierne zvýšil, zároveň klesol počet tých, ktorí ho majú čiastočne súkromný a zvýšil sa podiel tých, ktorí ho majú súkromný (tab. 35).

Tabuľka 35 Porovnanie výsledkov v rokoch 2018 a 2019 (v %)

Profil	2018	2019	Rozdiel
Verejný	34,5	37,0	+2,5
Čiastočne súkromný	26,2	23,2	-3
Súkromný	32,9	35,9	+3
Neviem	6,4	4,0	-2,4

Na svojom profile na sociálnej sieti má väčšina žiakov svoje priezvisko (71,7 %) a o niečo menej aj fotografiu (68,8 %). Výrazne menej, viac ako tretina uvádzala svoj reálny vek (36,3 %). Menej zverejňovali aj školu (27,8 %), nadhodnotený vek (18,7 %) a telefónne číslo (17,9 %). A takmer každý desiaty uverejňuje svoju adresu (9,2 %). Ani jednu zo sledovaných informácií neudáva na svojom profile 7,4 % oslovených žiakov.

Graf 46 Informácie na profile (v %)

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Podľa stupňa vzdelania sa zistilo, že žiaci stredných škôl častejšie na profile zverejňujú nielen priezvisko, ale aj svoju fotografiu, kde je zreteľne viditeľná tvár. Okrem toho vo väčšej miere uvádzali adresu, školu a reálny vek. Naopak, mladší žiaci častejšie uviedli, že nezverejňujú o sebe žiadne informácie (10,5 %; SŠ: 4,4 %). Relatívne počtenosti udáva *tabuľka 36*.

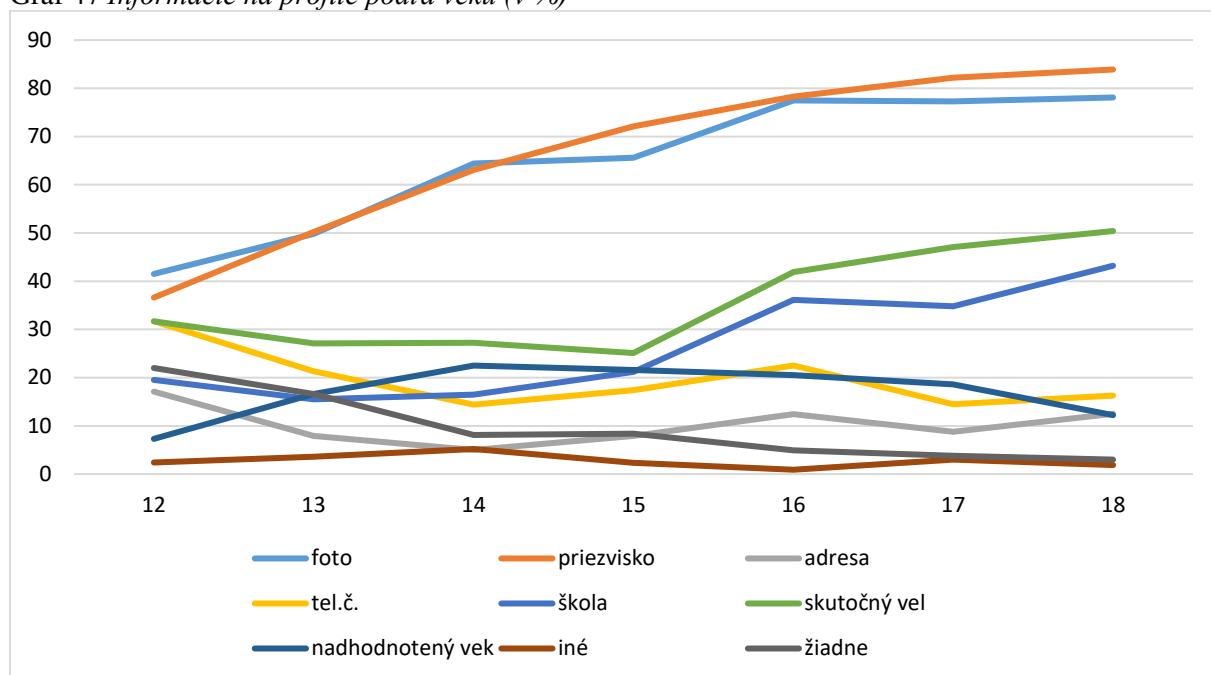
Tabuľka 36 Informácie o sebe na profile podľa stupňa vzdelania (v %)

Informácie na profile	Základná škola	Stredná škola
Fotografia (s tvárou)	60,4	77,1
Priezvisko	62,1	81,2
Adresa	7,5	10,8
Telefónne číslo	18,5	17,2
Škola	17,8	37,7
Skutočný vek	26,4	46,0
Nadhodnotený vek	20,2	17,1
Iné	3,7	2,2
Žiadne z vyššie uvedených	10,5	4,4

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Dievčatá sa častejšie prezentujú na svojom profile nielen priezviskom (73,5 %; CH: 69,9 %), ale aj fotografiou (77,1 %; CH: 60,1 %). Vo väčšej miere uvádzali aj reálny vek (38,9 %; CH: 33,6 %) a školu (29,8 %; CH: 25,7 %). Naopak, chlapci častejšie zverejňovali iba svoje telefónne číslo (20,2 %; D: 15,6 %). Menšie rozdiely sa zistili aj podľa typu strednej školy, kedy žiaci stredných odborných škôl na svojom profile častejšie zverejňujú fotografiu (78,2 %; G: 74,2 %) a adresu (12,2 %; G: 6,9 %), gymnazisti nadhodnotený vek (21,2 %; SOŠ: 15,6 %). Ostatné informácie udávali v podobnej miere.

Graf 47 Informácie na profile podľa veku (v %)

Ako vidieť z grafu 47 s vekom narastá aj podiel tých, ktorí na svojom profile zverejňujú svoju fotografiu, priezvisko, školu a reálny vek. Pri adrese dominujú 12, 16 a 13-roční. Zverejňovanie telefónneho čísla vo veku od 12 do 14 rokov klesá, stúpa v 15 a 16 rokoch a následne opätovne výrazne klesá. V prípade reálneho veku do 15 rokov jeho uverejňovanie klesá, potom stúpa a naopak, svoj vek žiaci od 12 do 15 rokov nadhodnocujú, potom uvedený jav klesá. Žiadne so sledovaných informácií výrazne častejšie uvádzali 12 a 13-roční.

Aj v prípade veľkosti bydliska sa zistili zaujímavé výsledky. Fotografiu s viditeľnou tvárou častejšie zverejňovali na svojom profile žiaci žijúci v obciach od 2 000 do 50 000 obyvateľov v stredných a veľkých mestách (do 2 000: 68,2 %; 2 001-10 000: 71,4 %; 10 001-50 000: 71,5 %; 50 001-100 000: 65,5 % a nad 100 000: 63,0 %). S vyšším počtom obyvateľov klesal podiel tých, ktorí uverejňovali svoje priezvisko (do 2 000: 75,9 %; 2 001-10 000: 77,4 %; 10 001-50 000: 71,4 %; 50 001-100 000: 61,2 % a nad 100 000: 60,2 %). Telefónne číslo výrazne častejšie zverejnili žiaci zo stredných a veľkých miest (do 2 000: 16,0 %; 2 001-10 000: 17,1 %; 10 001-50 000: 15,7 %; 50 001-100 000: 23,9 % a nad 100 000: 22,4 %) a naopak, výrazne menej svoju školu (do 2 000: 27,5 %; 2 001-10 000: 30,7 %; 10 001-50 000: 28,5 %; 50 001-100 000: 23,5 % a nad 100 000: 24,4 %) a reálny vek (do 2 000: 37,2 %; 2 001-10 000: 38,2 %; 10 001-50 000: 37,5 %; 50 001-100 000: 31,4 % a nad 100 000: 32,1 %). S klesajúcim počtom obyvateľov v mieste bydliska rástol podiel tých, ktorí svoj vek na sociálnej sieti nadhodnocovali (do 2 000: 21,5 %; 2 001-10 000: 19,3 %; 10 001-50 000: 17,4 %; 50 001-100 000: 16,1 % a nad 100 000: 16,3 %) a naopak, klesal počet tých, ktorí neuvádzali o sebe žiadne informácie (do 2 000: 5,9 %; 2 001-10 000: 7,5 %; 10 001-50 000: 6,2 %; 50 001-100 000: 9,8 % a nad 100 000: 11,0 %).

Podľa veku vedie Žilinský kraj, kde žiaci v najväčšej miere uvádzali takmer všetky sledované informácie, okrem telefónneho čísla, ktoré vo zvýšenej miere zverejňujú žiaci v Košickom a Prešovskom kraji. Najmenej o sebe zverejňujú na sociálnych sieťach žiaci

z Trnavského (12,1 %) a Bratislavského kraja (10,1 %), kde sa zistil najvyšší podiel tých, ktorí uvádzali, že žiadnu zo sledovaných informácií o sebe nezverejňujú na svojich profiloch. Ostatné údaje podľa kraja uvádza *tabuľka 37*.

Tabuľka 37 Informácie na profile podľa veku (v %)

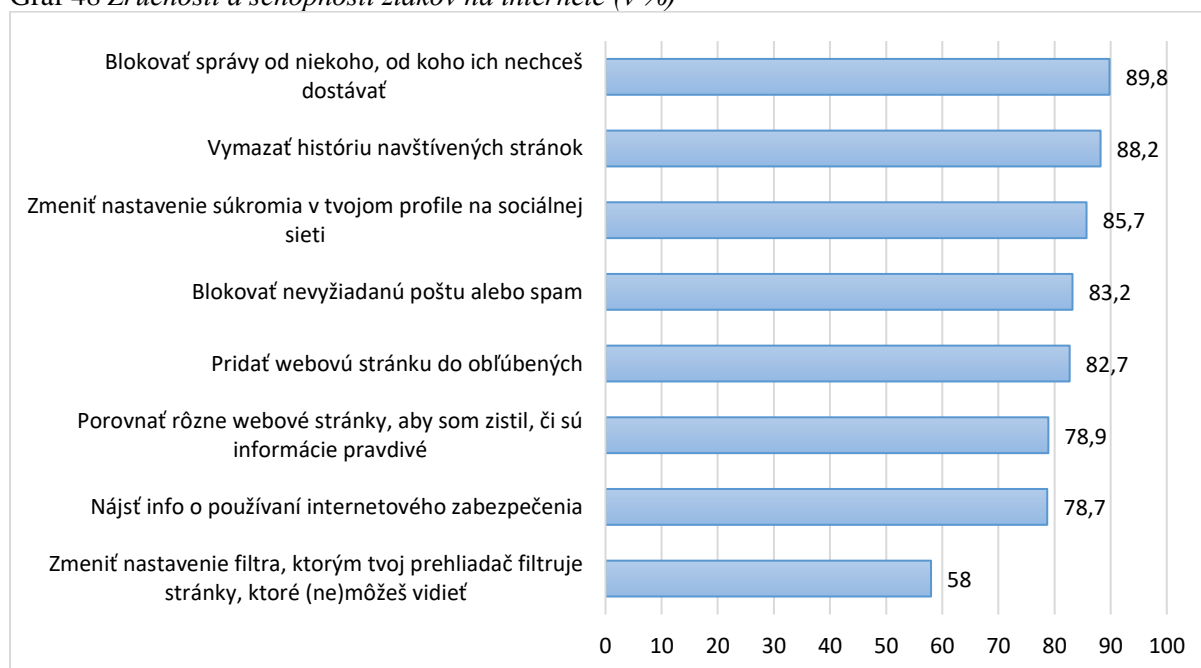
	Kraj							
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Fotografia	70,4	64,4	70,2	68,9	80,4	68,8	64,5	67,6
Priezvisko	67,4	67,2	74,2	65,9	86,9	76,1	73,2	64,4
Adresa	7,5	8,4	10,2	7,0	12,2	7,3	10,4	9,7
Telefónne číslo	19,1	14,9	17,3	11,9	16,3	18,4	21,6	22,7
Škola	28,1	16,7	30,7	31,1	37,6	22,2	26,5	34,7
Skutočný vek	35,6	31,3	42,2	36,3	42,4	28,2	36,7	39,8
Nadhodnotený vek	18,4	16,7	21,3	17,0	25,3	17,5	20,6	12,0
Iné	4,1	4,3	2,2	1,5	3,3	1,7	3,3	1,4
Žiadne	10,1	12,1	4,4%	4,4	2,0	6,8	8,3	8,8

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Zručnosti a schopnosti pri používaní internetu

Pod schopnosťami pri používaní internetu rozumieme, aké zručnosti a znalosti ohľadom používania internetu na webových stránkach a sociálnych sietí majú žiaci. Schopnosti a zručnosti pri používaní internetu hrajú kľúčovú rolu pri znižovaní potencionálneho rizika. Žiaci s väčšími schopnosťami v tomto smere sú aj viac schopní na takéto riziká reagovať (napr. zmeniť si nastavenie súkromia, zablokovať nejakú osobu a pod.). Preto nás zaujímalo, ako hodnotia žiaci základných a stredných škôl svoje zručnosti a schopnosti pri používaní internetu. Vyjadrovali sa k ôsmym vybraným kompetenciám ako napr. porovnanie rôznych webových stránok za účelom overenia si, či ponúkajú pravdivé informácie, blokovanie nevyžiadanej reklamy/spamu, vymazanie histórie navštívených stránok a pod. Nasledujúci *graf 48* vyjadruje percento žiakov, ktorí potvrdili, že majú uvedenú schopnosť.

Graf 48 Zručnosti a schopnosti žiakov na internete (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Pri takmer všetkých sledovaných schopnostiach sa potvrdili signifikantné rozdiely podľa stupňa vzdelania, okrem zručnosti zmeniť nastavenie filtra, pomocou ktorého niektoré stránky možno, alebo nemožno sledovať. Tu boli výsledky podobné. *Tabuľka 38* ukazuje, že všetky schopnosti vo väčšej miere potvrdili žiaci stredných škôl.

Tabuľka 38 Zručnosti a schopnosti podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Porovnať rôzne webové stránky, aby som zistil/-a, či sú informácie pravdivé	74,9	82,8
Zmeniť nastavenie filtra, ktorým tvoj počítač/internetový prehliadač filtruje stránky, ktoré môžeš alebo nemôžeš vidieť	56,6	59,3
Pridať webovú stránku do obľúbených	77,9	87,3
Blokovať nevyžiadajú poшту alebo spam	78,3	87,9
Vymazať históriu navštívených stránok	83,4	92,9
Zmeniť nastavenie súkromia v tvojom profile na sociálnej sieti	80,5	90,7
Blokovať správy od niekoho, od koho ich nechceš dostávať	85,9	93,7
Nájsť informácie o tom ako používať internetové zabezpečenie	73,6	83,7

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno“.

Štatisticky významné rozdiely v zručnostiach a schopnostiach žiakov sa potvrdili aj vo vzťahu k pohlaviu, typu strednej školy, veku, veľkosti bydliska a kraja. Dievčatá častejšie ako chlapci deklarovali, že vedieť zmeniť nastavenie súkromia v svojom profile na sociálnej sieti a blokovať správy od niekoho, od koho ich nemajú záujem dostávať. Chlapci sú, naopak, podľa svojich vyjadrení zručnejší v zmene nastavení filtra stránok, ktoré môžu alebo nemôžu vidieť.

Tabuľka 39 Zručnosti a schopnosti podľa pohlavia (v %)

	Pohlavie	
	chlapec	dievča
Zmeniť nastavenie filtra, ktorým tvoj počítač/internetový prehliadač filtruje stránky, ktoré môžeš alebo nemôžeš vidieť	64,7	51,7
Zmeniť nastavenie súkromia v tvojom profile na sociálnej sieti	83,7	87,5
Blokovať správy od niekoho, od koho ich nechceš dostávať	87,5	92,0

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno“.

Ako vidieť z údajov v *tabuľke 40*, štyri z ôsmich sledovaných schopností častejšie potvrdili žiaci gymnázií.

Tabuľka 40 Zručnosti a schopnosti podľa typu strednej školy (v %)

	Typ strednej školy	
	SOŠ	G
Porovnať rôzne webové stránky, aby som zistil/-a, či sú informácie pravdivé	81,1	87,4
Pridať webovú stránku do obľúbených	86,1	90,6
Zmeniť nastavenie súkromia v tvojom profile na sociálnej sieti	89,6	93,5
Nájsť informácie o tom ako používať internetové zabezpečenie	81,8	88,6

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno“.

Takmer všetky sledované schopnosti diferencuje vek okrem zmeny nastavenia filtra stránok, ktoré (ne)možno vidieť. S vyšším vekom sa zvyšuje aj podiel žiakov, ktorí deklarovali sledované schopnosti.

Tabuľka 41 Zručnosti a schopnosti podľa veku (v %)

	Vek						
	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov	18 rokov
Porovnať rôzne webové stránky, aby som zistil/-a, či sú informácie pravdivé	80,0	71,5	76,3	78,4	78,0	82,8	84,5
Pridať webovú stránku do obľúbených	72,5	70,3	79,0	83,2	84,4	90,6	87,2
Blokovať nevyžiadanú poštu alebo spam	62,5	73,3	76,9	84,4	87,8	87,8	89,2
Vymazať históriu navštívených stránok	77,5	78,5	84,9	86,4	92,5	93,6	93,1
Zmeniť nastavenie súkromia v tvojom profile na sociálnej sieti	80,0	73,2	82,6	84,9	88,7	91,4	91,1
Blokovať správy od niekoho, od koho ich nechceš dostávať	80,0	81,0	88,6	87,9	93,9	94,2	93,1
Nájsť informácie o tom ako používať internetové zabezpečenie	65,0	68,3	72,1	80,0	82,4	84,8	84,1

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno“.

Menší počet žiakov z najmenších obcí sa zistil v prípade schopnosti zmeniť nastavenie filtra stránok, ktoré môžu, alebo nemôžu vidieť. Blokovanie nevyžiadanej pošty/spamu alebo aj osoby, od ktorej nechcú dostávať správy najmenej uvádzali žiaci z miest s počtom obyvateľov od 50 001 do 100 000. Schopnosť nájsť informácie ako používať internetové zabezpečenie častejšie potvrdili žiaci z obcí od 2 001-10 000 a z najväčších miest.

Tabuľka 42 Zručnosti a schopnosti podľa veľkosti bydliska (v %)

	Veľkosť bydliska				
	do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000
Zmeniť nastavenie filtra, ktorým tvoj počítač/internetový prehliadač filtruje stránky, ktoré môžeš alebo nemôžeš vidieť	53,0	61,9	60,6	57,0	55,6
Blokovať nevyžiadanú poštu alebo spam	84,0	86,3	82,6	77,7	80,7
Blokovať správy od niekoho, od koho ich nechceš dostávať	90,1	91,6	90,1	84,4	89,9
Nájsť informácie o tom ako používať internetové zabezpečenie	76,7	82,9	76,6	76,7	80,2

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno“.

To, v akom kraji žijú žiaci ovplyvňujú tri sledované schopnosti (tabuľka 43). Schopnosť zmeniť nastavenie filtra stránok, ktoré môžu alebo nemôžu vidieť deklarovali častejšie žiaci od Bratislavského, cez Trnavský, Trenčiansky, po Nitriansky kraj ako v ostatných krajoch.

Vymazať históriu navštívených stránok menej uvádzali v Košickom a Banskobystrickom kraji.

Schopnosť nájsť informácie ako používať internetové zabezpečenie najviac deklarovali žiaci z Trenčianskeho, najmenej z Prešovského kraja.

Tabuľka 43 Zručnosti a schopnosti podľa kraja (v %)

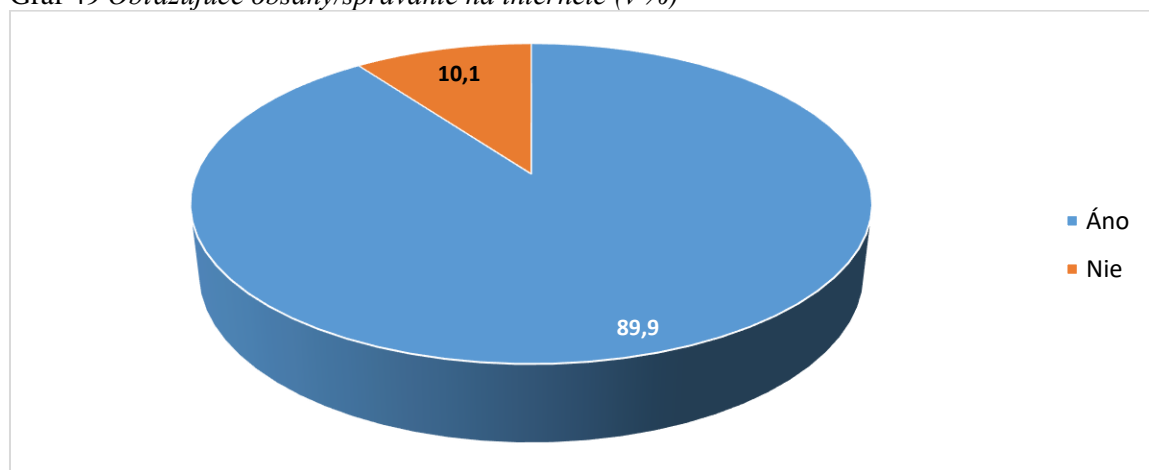
	Kraj							
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Zmeniť nastavenie filtra, ktorým tvoj počítač/internetový prehliadač filtruje stránky, ktoré môžeš/nemôžeš vidieť	60,1	63,2	61,4	68,0	55,1	55,6	51,4	50,9
Vymazať históriu navštívených stránok	91,8	88,7	91,1	88,6	91,8	82,5	88,4	81,7
Nájsť informácie o tom ako používať internetové zabezpečenie	78,0	81,8	86,1	74,6	78,4	80,3	75,0	78,8

Poznámka: Percentuálny údaj vyjadruje kategóriu „áno“.

Riziká

Prevažná väčšina žiakov základných a stredných škôl (89,9 %) si myslí, že na internete sa možno stretnúť s nevhodnými obsahmi alebo správaním. Napríklad, čo by ich mohlo vyvieť z miery alebo z čoho by mali pocit, že by to nemali vidieť. Iba každý desiaty opýtaný má na to opačný názor.

Graf 49 Obťažujúce obsahy/správanie na internete (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl sa nezistili významné rozdiely v názore na túto otázku.

Tabuľka 44 Obťažujúce obsahy/správanie na internete podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Áno	88,8	90,8
Nie	11,2	9,2

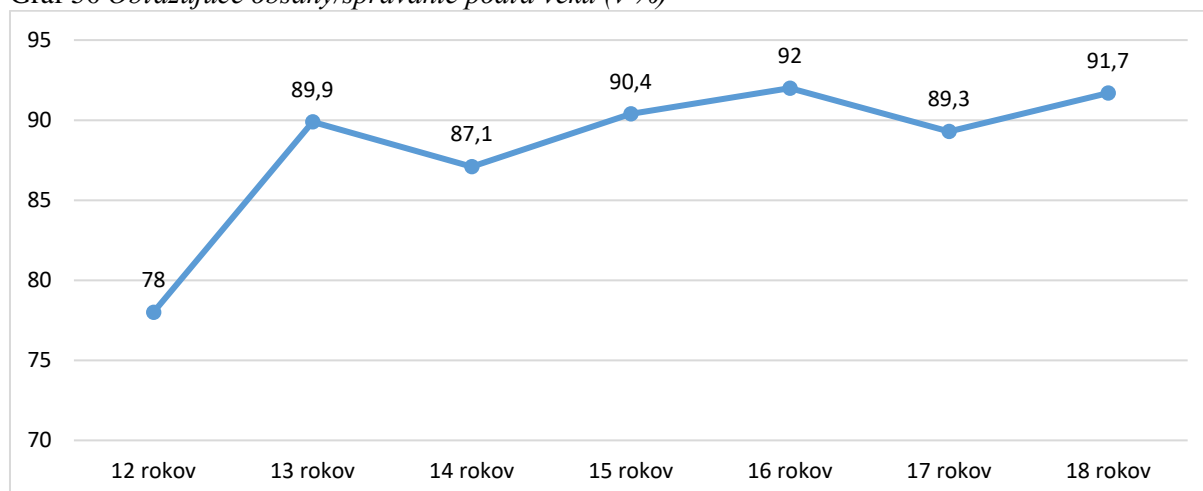
Naopak, rozdiely v názoroch na túto tému sa zistili podľa pohlavia, typu strednej školy, veku a kraja.

Väčšie obavy v tomto smere vyjadrili dievčatá (93,9 %; CH: 85,7 %) a podľa typu strednej školy gymnazisti (93,9 %; SOŠ: 89,7 %).

Podľa veku sa tak s vyšším vekom zvyšuje aj podiel tých, ktorí si myslia, že na internete sa mladí ľudia v ich veku môžu stretnúť aj s nevhodnými obsahmi a správaním (graf 50).

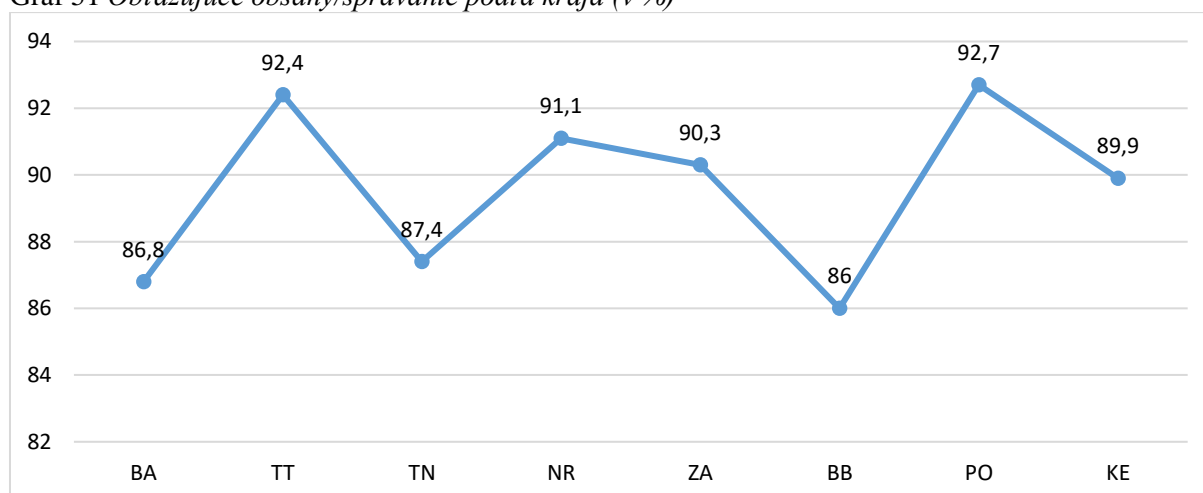
Graf 50 *Obťažujúce obsahy/správanie podľa veku (v %)*

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Väčšie obavy pociťujú v tomto smere žiaci z Prešovského, Trnavského, Nitrianskeho a Žilinského kraja.

Graf 51 *Obťažujúce obsahy/správanie podľa kraja (v %)*

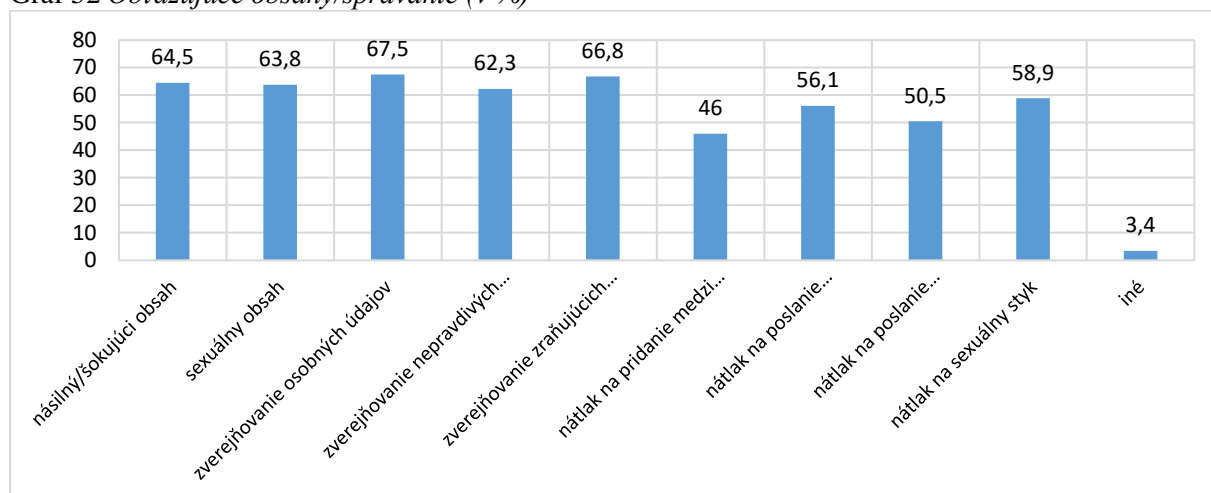

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Za obťažujúce správanie považuje väčšina žiakov, ak by niekto zverejňoval ich osobné údaje na internete bez ich súhlasu alebo statusy, komentáre, fotografie, videá na ich osobu, ktoré by ich nejakým spôsobom zraňovali, potom násilné až šokujúce a sexuálne obsahy a aj nepravdivé informácie o sebe.

Viac ako polovica vníma za neprijateľný aj nátlak za účelom sexuálneho styku, nátlak spojený s poslaním fotografie alebo videa, resp. osobného stretnutia a polovica poslanie fotografie/video, ktoré nechceli vidieť. Najmenej sa obávali nátlaku za účelom pridania medzi priateľov na sociálnej sieti.

Graf 52 Obťažujúce obsahy/správanie (v %)

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi žiakmi základných a stredných škôl sa nezistili výrazné rozdiely vo vnímaní rizík spojených s používaním internetu. Stredoškoláci častejšie vnímajú ako hrozbu zverejňovanie nepravdivých informácií a žiaci základných škôl sexuálne obsahy.

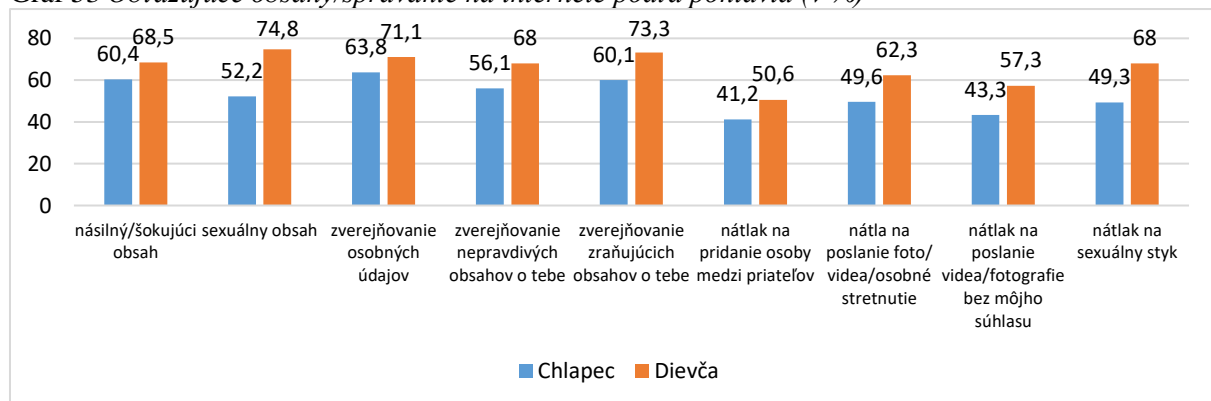
Tabuľka 45 Obťažujúce obsahy/správanie podľa stupňa vzdelania (v %)

Obťažujúce obsahy/správanie	ZŠ (%)	SŠ (%)
Násilné/šokujúce obsahy	66,0	63,0
Sexuálne obsahy	69,3	58,6
Zverejňovanie osobných údajov bez tvojho súhlasu	68,5	66,6
Zverejňovanie nepravdivých informácií o tebe	59,6	64,9
Zverejňovanie zraňujúcich obsahov o tebe	65,3	68,2
Nátlak na pridanie osoby medzi priateľov na sociálnej sieti	46,4	45,5
Nátlak spojený s poslaním osobnej fotografie/video alebo nútením do stretnutia	55,4	56,7
Nátlak spojený s poslaním fotografie/video, ktoré si nemal/-a záujem vidieť	51,6	49,2
Nátlak za účelom sexuálneho styku	57,1	60,7
Iné	3,2	3,5

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Pozoruhodné výsledky sa zistili podľa pohlavia. Dievčatá všetky sledované kategórie vnímali ako obťažujúce v ich veku častejšie ako chlapci.

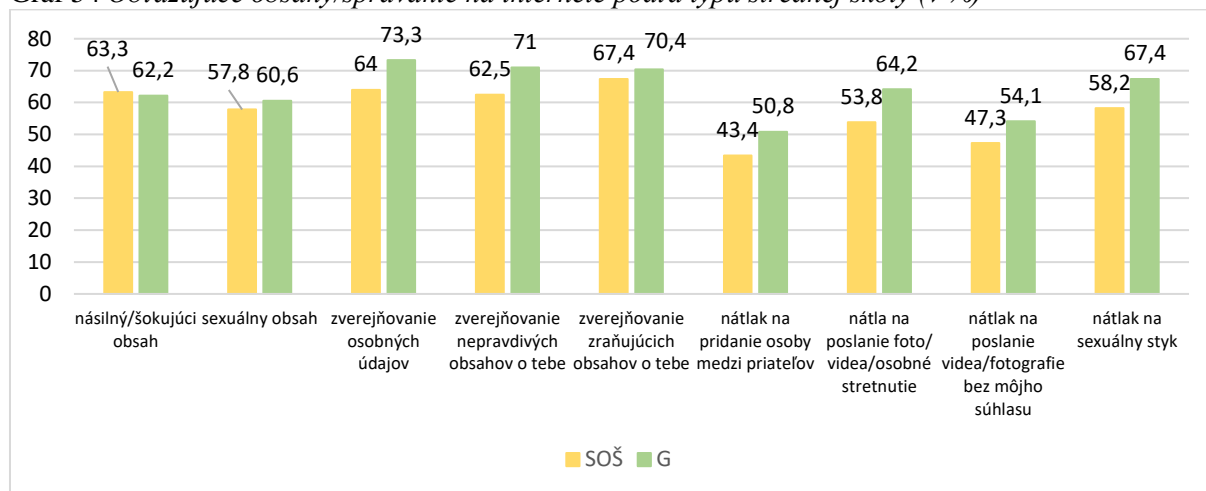
Graf 53 Obťažujúce obsahy/správanie na internete podľa pohlavia (v %)

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Vo väčšej miere uvádzali jednotlivé typy obťažujúcich obsahov alebo správania žiaci gymnázií, okrem násilných a sexuálnych obsahov (graf 54). Tie vnímali v rovnakej miere za obťažujúce.

Graf 54 Obťažujúce obsahy/správanie na internete podľa typu strednej školy (v %)

Výrazne častejšie uvádzali sledované obťažujúce správanie alebo obsahy 12-roční žiaci. V prípade nátlaku za účelom sexuálneho styku aj 18 a 17-roční. S vyšším vekom menej žiakov považovalo sexuálne obsahy za obťažujúce. Výskyt jednotlivých obsahov a správania podľa veku uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 46 Obťažujúce obsahy/správanie podľa veku (v %)

Obťažujúce obsahy/správanie	12 rokov	13 rokov	14 rokov	15 rokov	16 rokov	17 rokov	18 rokov
Násilné/šokujúce obsahy	85,0	63,5	65,2	64,0	63,5	63,3	64,9
Sexuálne obsahy	70,0	71,9	70,4	61,9	55,1	62,7	62,1
Zverejňovanie osobných údajov bez tvojho súhlasu	82,5	66,8	67,0	67,9	63,5	69,9	68,5
Zverejňovanie nepravdivých informácií o tebe	77,5	59,5	59,1	59,1	63,5	66,0	64,9
Zverejňovanie zraňujúcich obsahov o tebe	77,5	66,4	65,4	64,2	67,0	67,7	69,4
Nátlak na pridanie osoby medzi priateľov na sociálnej sieti	65,0	47,1	42,0	46,0	46,1	44,5	48,2
Nátlak spojený s poslaním osobnej fotografie/videa alebo nútením do stretnutia	72,5	61,3	52,0	53,0	54,8	58,0	57,4
Nátlak spojený s poslaním fotografie/videa, ktoré si nemal/-a záujem vidieť	70,0	53,6	52,2	45,1	46,7	50,0	53,8
Nátlak za účelom sexuálneho styku	65,0	57,3	58,0	54,2	55,7	61,3	66,9
Iné	7,5	2,6	2,6	4,2	3,5	3,9	2,8

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Z hľadiska veľkosti bydliska sa zistilo, že žiaci žijúci v menších mestách (10 001 až 50 000 obyvateľov) v menšej miere vnímali sledované obsahy, resp. správanie za obťažujúce v ich veku ako žiaci v iných veľkostných obciach. Rozdiely podľa kraja uvádza tabuľka 47. Sú to žiaci v Košickom a Prešovskom kraji, ktorí výrazne častejšie vnímali sledované obsahy a správanie za obťažujúce v ich veku.

Tabuľka 47 *Obťažujúce obsahy/správanie podľa kraja (v %)*

Obťažujúce obsahy/správanie	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Násilné/šokujúce obsahy	63,8	60,3	61,2	54,4	67,8	63,2	70,4	72,4
Sexuálne obsahy	58,3	58,1	57,6	59,3	71,1	61,0	68,7	77,6
Zverejňovanie osobných údajov bez tvojho súhlasu	58,6	71,9	65,2	64,8	68,6	67,5	68,5	76,5
Zverejňovanie nepravdivých informácií o tebe	53,4	64,1	59,4	60,4	68,6	59,7	63,3	70,6
Zverejňovanie zraňujúcich obsahov o tebe	58,3	69,1	60,7	66,3	69,0	61,9	71,3	75,7
Nátlak na pridanie osoby medzi priateľov na sociálnej sieti	38,0	42,2	46,4	37,4	49,6	42,4	52,4	59,8
Nátlak spojený s poslaním osobnej fotografie/videa alebo nútením do stretnutia	47,0	54,4	54,5	48,1	63,2	47,6	64,2	67,3
Nátlak spojený s poslaním fotografie/videa, ktoré si nemal/-a záujem vidieť	44,0	45,9	48,7	42,2	59,1	42,9	58,8	60,3
Nátlak za účelom sexuálneho styku	51,5	55,0	56,3	53,0	68,6	49,8	70,4	61,2
Iné	4,5	3,1	4,5	2,2	2,1	3,5	4,0	1,4

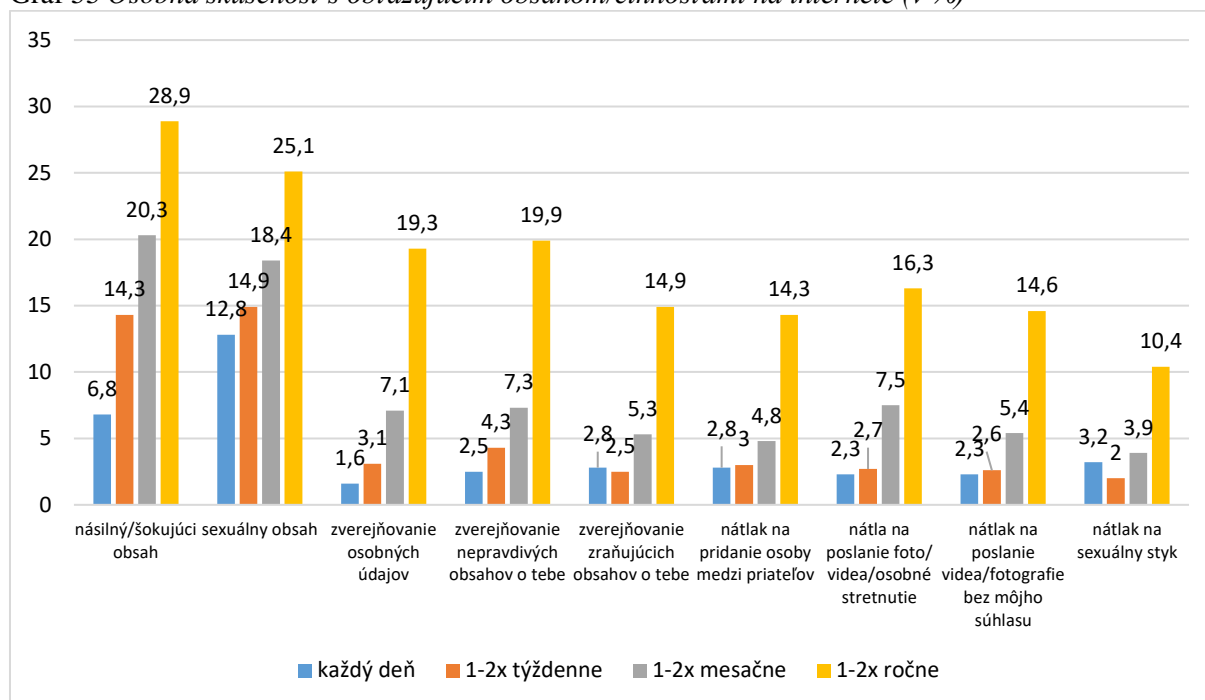
Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Vo výskume bola analyzovaná aj frekvencia osobnej skúsenosti žiakov s obťažujúcimi obsahmi a činnosťami na internete za ostatný rok. Žiaci na škále od 1 do 5 určovali ako často sa stretli s daným obsahom/činnosťou (1=*nikdy alebo takmer nikdy*, 2=*1 alebo 2x*, 3=*1 alebo 2x za mesiac*, 4=*1 alebo 2x za týždeň*, 5=*takmer každý deň alebo každý deň*). Z výsledkov vyplýva (graf 55), že väčšina respondentov nemala za ostatný rok osobnú skúsenosť s nátlakom od známej/neznámej osoby za účelom sexuálneho styku (80,5 %), ani s nátlakom spojeným s poslaním fotografie/videa, ktoré nemal/-a záujem vidieť (75,1 %), nátlakom pridania si (ne)známej osoby medzi priateľov na sociálnej sieti (75,1 %), so zverejňovaním statusov/komentárov/posielaním správ so zraňujúcim obsahom (74,4 %), nátlakom spojeným s poslaním osobnej fotografie/videa alebo nútením do stretnutia (71,2 %), ako aj zverejňovaním osobných a súkromných údajov/videí/fotografií (68,9 %) a nepravdivých statusov/komentárov/správ o sebe.

Naopak, denne sa až 12,8 % žiakov stretlo na internete s textami/fotografiami/videami/stránkami so sexuálnym a 6,8 % opýtaných s násilným alebo šokujúcim obsahom. Týždenne sa stretlo 14,9 % žiakov so sexuálnymi obsahmi a raz alebo dvakrát mesačne až 18,4 % opýtaných. Najpočetnejšou podskupinou žiakov, ktorí sa stretli osobne s nejakým obťažujúcim obsahom/činnosťou jeden alebo dvakrát za ostatný rok, boli tí, ktorí už videli na internete nejaké texty, fotografie, videá alebo stránky s násilným/šokujúcim (28,9 %) alebo sexuálnym obsahom (25,1 %).

Ako bolo už uvedené, sexuálne násilie (nátlak od známej/neznámej osoby za účelom sexuálneho styku) síce nezažila na internete väčšina respondentov (80,5 %) za ostatný rok, avšak každý/-á desiaty ho zažil/-a aspoň raz alebo dvakrát za rok (10,4 %), 3,9 % mesačne, 2,0 % týždenne a dokonca 3,2 % denne. S násilnými alebo šokujúcimi obsahmi má dennú skúsenosť 6,8 %, týždennú 14,3 %, mesačnú 20,3 % a raz alebo dvakrát ročne sa s nimi stretla 28,9 % opýtaných.

Graf 55 Osobná skúsenosť s obťažujúcim obsahom/činnosťami na internete (v %)

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nikdy alebo takmer nikdy“.

To, ako často sa žiaci základných a stredných škôl stretli na internete s obťažujúcimi obsahmi alebo činnosťami diferencuje stupeň vzdelania, pohlavie, vek a kraj.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

So všetkými sledovanými obťažujúcimi obsahmi a činnosťami sa stretli vo väčšom počte žiaci stredných škôl, okrem zverejňovania osobných alebo súkromných informácií, ktorému čelili v podobnej miere. Napríklad násilné alebo šokujúce obsahy na internete za ostatný rok denne 8,8 % žiakov stredných škôl oproti 4,8 % žiakom základných škôl. So sexuálnym násilím (nátlak za účelom sexuálneho styku) bolo denne konfrontovaných 3,6 % žiakov stredných a 2,8 % základných škôl. Ostatné údaje podrobne uvádza *tabuľka 48*.

Tabuľka 48 Osobná skúsenosť s obťažujúcimi obsahmi/činnosťami podľa stupňa vzdelania (v %)

Obťažujúce obsahy/činnosti	Nikdy/takmer nikdy		1-2x za rok		1-2x za mesiac		1-2x za týždeň		Takmer každý deň/každý deň	
	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ	ZŠ	SŠ
Násilné/šokujúce obsahy	36,2	23,1	29,9	27,8	17,2	23,4	11,8	16,9	4,8	8,8
Sexuálne obsahy	37,0	20,6	27,8	22,3	15,0	21,9	9,9	19,8	10,2	15,4
Zverejňovanie nepravdivých informácií o tebe	69,4	62,6	19,4	20,4	5,6	9,1	3,4	5,2	2,3	2,8
Zverejňovanie zraňujúcich obsahov o tebe	76,5	72,3	14,7	25,2	3,9	6,7	2,4	2,7	2,5	3,1
Nátlak na pridanie osoby medzi priateľov na sociálnej sieti	78,7	71,4	12,9	15,7	3,5	6,1	2,3	3,8	2,5	3,0
Nátlak spojený s poslaním osobnej fotografie/videa alebo nútením do stretnutia	76,8	65,6	13,7	18,9	5,4	9,6	2,2	3,2	1,9	2,7
Nátlak spojený s poslaním fotografie/videa, ktoré si nemal/-a záujem vidieť	79,0	71,2	12,8	16,4	4,0	6,7	2,2	3,0	2,0	2,6
Nátlak za účelom sexuálneho styku	84,7	76,3	8,5	12,3	2,5	5,3	1,6	2,5	2,8	3,6

Vo vzťahu k pohlaviu sa zistilo, že dievčatá sa celkovo častejšie ako chlapci s rôznou frekvenciou stretli s násilnými/šokujúcimi obsahmi (72,8 %; CH: 67,6 %), nátlakom od známej alebo neznámej osoby za účelom poslania osobnej fotografie/videa alebo stretnutia (32,2 %; CH: 25,2 %), nátlakom spojeným s poslaním fotografie/videa, ktoré nemala záujem vidieť (26,6 %; CH: 23,0 %) a nátlakom za účelom sexuálneho styku (20,5 %; 18,5 %). Naopak, s ostatnými javmi boli častejšie konfrontovaní chlapci: sexuálne obsahy (CH: 72,3 %; D: 70,1 %), zverejňovanie osobných údajov bez súhlasu (CH: 34,5 %; D: 27,7 %), zverejňovanie nepravdivých informácií o sebe (CH: 38,0 %; D: 30,0 %), zverejňovanie zraňujúcich obsahov (CH: 30,1 %; D: 21,2 %) a nátlak na pridanie osoby medzi priateľov na sociálnej sieti (CH: 26,1 %; D: 23,8 %).

Podľa veku sa rozdiely zistili v prípade násilných a sexuálnych obsahov, zverejňovania nepravdivých informácií, nátlaku na pridanie si osoby medzi priateľov na sociálnej sieti, nátlaku spojeného s poslaním osobnej fotografie/videa alebo nútením do stretnutia, nátlaku spojeného s poslaním fotografie/videa, ktoré nemal žiak záujem vidieť, ako aj nátlaku za účelom sexuálneho styku. S uvedenými skutočnosťami sú žiaci s vyšším vekom aj častejšie konfrontovaní.

Signifikantné rozdiely sa potvrdili aj podľa kraja. S násilnými až šokujúcimi obsahmi sa častejšie s rôznou frekvenciou stretli žiaci z Trenčianskeho (78,1 %), Nitrianskeho (76,6 %) a Žilinského kraja (73,9 %) než z ostatných krajov (BA: 68,7 %, TT: 69,3 %, BB: 67,7 %, PO: 69,3 %, KE: 59,4 %). So sexuálnymi obsahmi na internete boli najviac konfrontovaní žiaci v Trenčianskom (84,0 %), najmenej v Košickom kraji (59,4 %; BA: 74,5 %, TT: 78,2 %, NR: 68,0 %; BB: 63,1 %, PO: 67,7 %). Zverejňovaniu nepravdivých informácií o sebe na internete menej čelili opýtaní v Trnavskom (38,1 %), Trenčianskom (37,9 %) a Bratislavskom kraji (37,8 %; NR: 30,1 %; ZA: 34,4 %; BB: 30,9 %; PO: 30,7; KE: 32,9 %). V Trenčianskom (30,8 %), Trnavskom (29,5 %), Bratislavskom (28,4 %) a Žilinskom kraji (28,3 %) mali v menšom počte skúsenosť so zraňujúcimi obsahmi než v ostatných krajoch (NR: 22,3 %; BB: 24,9 %; PO: 20,3 %; KE: 22,1 %). A rozdiely sa potvrdili aj v prípade nátlaku spojeného s poslaním fotografie/videa, ktoré žiak nemal záujem vidieť. Najviac boli s daným tlakom konfrontovaní žiaci v Žilinskom (30,5 %), Banskobystrickom (28,9 %), Trenčianskom (28,0 %) a Bratislavskom kraji (26,5 %), naopak, najmenej v Nitrianskom kraji (19,0 %; TT: 23,4 %; PO: 21,9 % a KE: 23,6 %).

Preventívne aktivity

Vzhľadom na to, že digitálne médiá zohrávajú dominantnú úlohu v živote mladých ľudí, to ako kvalifikovane vedia s nimi narábať, je jedným z predpokladov ich začlenenia do spoločnosti a neskôr ako pracovnej sily aj do trhu práce.

Preto je nevyhnutné, aby štáty mali vypracované národné politické rámce a usmernenia o informačno-komunikačných technológiách založené na dôkazoch o používaní internetu deťmi a mladými ľuďmi a súvisiacich rizikách a príležitostiach v online priestore. Preto nás zaujímalo či škola, rodina, kamaráti, prípadne iné osoby a organizácie vyvíjali nejakú aktivitu smerom k žiakom ako prevenciu rizík spojených s používaním internetu.

Rodina

Ako vyplýva z údajov v *tabuľke 49*, v prípade nejakých ťažkostí na internete pomohli väčšine žiakov rodičia, rovnako sa s nimi rozprávali o tom, čo robia na internete a aj vo všeobecnosti čo by mali robiť, keby ich na internete niečo obťažovalo. Iba viac ako polovici z nich vysvetlili, prečo sú niektoré webové stránky dobré alebo zlé, poradili im ako sa správať k iným ľuďom a pomohli im, ak ich niečo na internete obťažovalo. Stanovenie jasných pravidiel o správaní na internete potvrdila menej ako polovica opýtaných.

Tabuľka 49 Preventívne aktivity v rodine žiaka (v %)

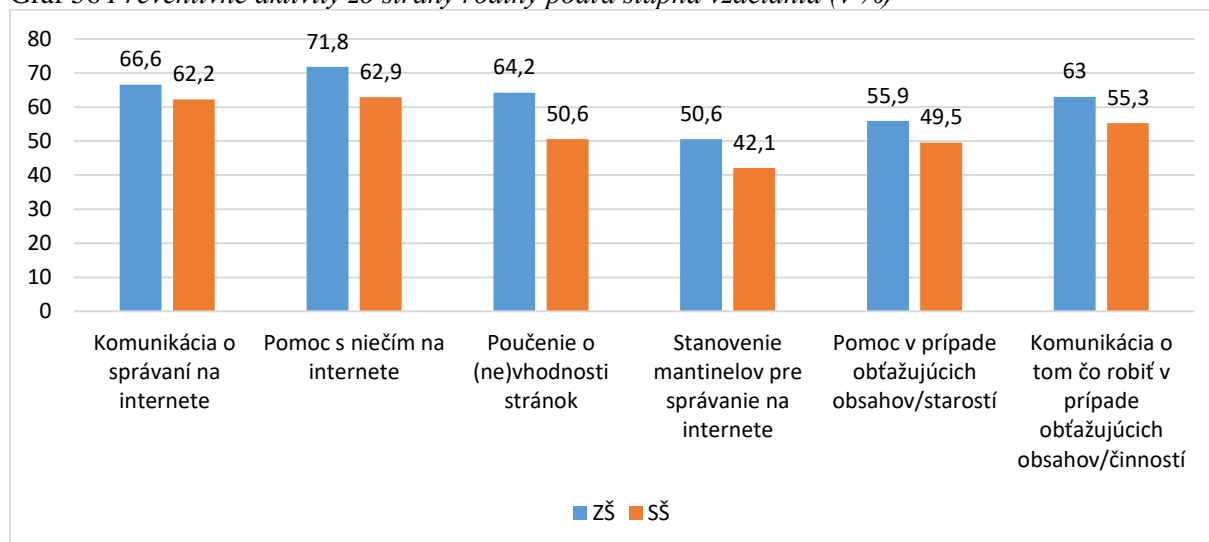
Preventívne aktivity	Rodičia	
	áno	nie
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	64,4	35,6
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	67,3	57,3
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	57,3	42,7
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	57,1	42,9
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	46,3	53,7
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	52,6	47,4
Všeobecne s tebou hovorili o tom, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	59,1	40,9

Niektoré z vyššie uvedených aktivít zo strany rodičov súvisia so stupňom vzdelania, pohlavím, vekom a veľkosťou bydliska.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Stupeň vzdelania diferencuje takmer všetky preventívne aktivity okrem rady ako sa správať k iným ľuďom na internete, tam sa medzi žiakmi základných a stredných škôl nezistili rozdiely. Častejšie sú poučení o správaní na internete zo strany rodičov žiaci v základných školách (*graf 56*).

Graf 56 Preventívne aktivity zo strany rodiny podľa stupňa vzdelania (v %)

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Voči dievčatám rodičia častejšie vyvíjajú preventívne aktivity v súvislosti s používaním internetu.

Tabuľka 50 Preventívne aktivity v rodine žiaka podľa pohlavia (v %)

Preventívne aktivity	Pohlavie	
	chlapec	dievča
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	63,5	71,0
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	54,4	60,1
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	54,6	59,4
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	42,7	49,7
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	46,8	58,0
Všeobecne s tebou hovorili o tom, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	54,2	63,7

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Rozdiely sa vyskytujú aj podľa veku žiakov. Ako vidieť z tabuľky 51, sú to mladší žiaci, s ktorými rodičia viac komunikujú o správaní sa na internete a čo robiť v prípade obťažujúcich obsahov alebo činností.

Tabuľka 51 Preventívne aktivity v rodine žiaka podľa veku (v %)

Preventívne aktivity	Vek						
	12	13	14	15	16	17	18
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	75,6	73,2	64,0	63,8	62,3	64,7	59,7
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	89,7	74,8	71,9	67,4	68,1	63,7	57,6
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	82,1	68,3	64,3	57,4	56,5	47,9	49,0
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	73,7	63,2	60,2	52,6	57,2	57,5	51,6
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	62,2	61,2	48,0	44,2	46,6	42,0	38,1
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	73,7	61,7	49,5	53,5	51,4	48,5	50,9
Všeobecne s tebou hovorili o tom, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	76,9	66,2	62,3	59,5	58,6	52,8	54,8

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Zaujímavé zistenia vyplývajú vo vzťahu k veľkosti bydliska. Komunikácia s rodičmi o tom, čo robia žiaci na internete, čo by mali robiť v prípade, keď sa stretnú s obťažujúcimi obsahmi/činnosťami, stanovenie podmienok správania sa alebo pomoc s niečím ťažkým na internete sa vo zvýšenej miere vyskytovala u žiakov žijúcich v stredne veľkých mestách (50 001-100 000) a naopak, v menšej miere v najmenších obciach do 2 000 obyvateľov.

Tabuľka 52 Preventívne aktivity v rodine žiaka podľa veľkosti bydliska (v %)

Preventívne aktivity	Veľkosť bydliska				
	do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	60,9	64,7	63,8	73,3	63,3
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	64,9	68,5	63,7	77,6	67,2
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	55,4	58,3	53,0	65,1	60,9
Všeobecne s tebou hovorili, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	57,4	58,7	58,2	68,5	56,3

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Škola

Pôsobenie školy ako aktéra v prevencii rizík spojených s používaním internetu je nedostatočné. Najčastejšie sú žiaci základných a stredných škôl poučení v škole o tom, ktoré webové stránky sú vhodné, a ktoré nie. Menej ako polovica uvádzala aj všeobecné rady o tom, čo robiť, ak by ich niečo na internete obťažovalo, ako sa majú správať k iným užívateľom internetu a pomoc s niečím ťažkým na internete. Najmenej pôsobí školy v komunikácii o tom, čo vôbec robia žiaci na internete, stanovení mantinelov správania na internete a najmenej žiakov uviedlo, že im učitelia pomohli s niečím, čo ich na internete obťažovalo alebo kvôli čomu mali nejaké starosti.

Tabuľka 53 Preventívne aktivity v škole (v %)

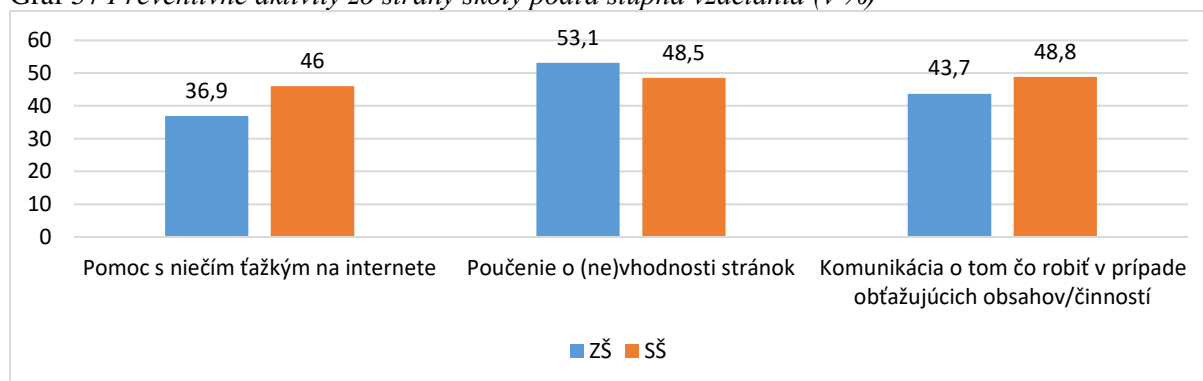
Preventívne aktivity	Učitelia	
	áno	nie
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	30,0	70,0
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	41,5	58,5
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	50,8	49,2
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	45,1	54,9
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	27,5	72,5
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	22,2	77,8
Všeobecne s tebou hovorili o tom, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	46,3	53,7

Štatisticky významné rozdiely sa zistili vo vzťahu k stupňu vzdelania, typu strednej školy, pohlaviu, veku, veľkosti bydliska a kraja.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Ako vidieť z grafu 57, sú to žiaci stredných škôl, ktorým častejšie učitelia pomohli s niečím ťažkým na internete a vo všeobecnosti ich poučili, čo by mali robiť, ak by sa stretli s obťažujúcimi obsahmi/činnosťami. Naopak žiaci základných škôl častejšie uvádzali poučenie o tom, ktoré webové stránky sú dobré a ktoré zlé. Ostatné preventívne aktivity uvádzali v podobnej miere.

Graf 57 Preventívne aktivity zo strany školy podľa stupňa vzdelania (v %)

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Dievčatá častejšie ako chlapci uvádzali, že v škole sa vo všeobecnosti bavili o tom čo robiť, keby ich na internete niečo obťažovalo, ktoré stránky sú vhodné a ktoré nie a keď potrebovali pomôcť s niečím, čo nevedeli urobiť na internete, tak sa obrátili na učiteľov, ktorí im pomohli.

Tabuľka 54 Preventívne aktivity v škole podľa pohlavia (v %)

Preventívne aktivity	Pohlavie	
	chlapec	dievča
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	39,0	43,7
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	47,6	53,7
Všeobecne s tebou hovorili o tom, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	43,3	49,1

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Signifikantné rozdiely podľa typu strednej školy sa potvrdili v prípade pôsobenia zo strany školy. Prekvapujúco ako vyplýva z tabuľky 55, niektoré preventívne aktivity súvisiace s používaním internetu sú častejšie realizované v stredných odborných školách, i keď títo žiaci nemajú väčšie osobné skúsenosti s obťažujúcimi obsahmi alebo správaním na internete ako gymnazisti.

Tabuľka 55 Preventívne aktivity v škole podľa typu strednej školy (v %)

Preventívne aktivity	Typ strednej školy	
	SOS	G
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	30,5	24,1
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	48,3	40,3
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	29,9	23,3
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	24,3	18,5

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Rozdielne pôsobenie školy vo vzťahu k veku žiakov sa potvrdilo iba v prípade diskusie o tom, čo robia na internete, kde s vekom klesá, s dvoma výkyvmi v 16. a 18. roku žiaka. Pomoc s niečím ťažkým, čo nevedeli na internete urobiť s vekom taktiež klesá, ale s výkyvom v 15. roku, kedy žiaci nastupujú na strednú školu.

Tabuľka 56 Preventívne aktivity v škole žiaka podľa veku (v %)

Preventívne aktivity	Vek						
	12	13	14	15	16	17	18
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	68,4	36,0	28,2	29,6	32,0	24,1	28,1
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	45,9	38,3	35,3	39,0	48,8	45,9	42,0

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

V porovnaní s pôsobením rodiny, v prípade školy sa zistilo viac rozdielov podľa veľkosti bydliska. Avšak rovnako sú to opätovne žiaci v stredne veľkých mestách (50 001-100 000), a ktorí v najväčšej miere potvrdili preventívne aktivity aj zo strany školy, naopak, najmenej v najmenších obciach.

Tabuľka 57 Preventívne aktivity v škole podľa veľkosti bydliska (v %)

Preventívne aktivity	Veľkosť bydliska				
	do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	25,7	28,1	30,1	42,7	31,0
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	39,4	45,0	38,5	47,7	39,0
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	50,1	51,8	49,5	60,0	43,7
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	46,1	47,7	41,5	52,7	37,4
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	28,0	29,1	23,1	35,2	25,3
Všeobecne s tebou hovorili, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	42,5	49,6	46,1	56,9	37,0

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Podobne ako pri type strednej školy, pri rodine je preventívne pôsobenie školy na žiakov podľa kraja diferencované v dvoch aktivitách. Poučenie o vhodnosti alebo nevhodnosti niektorých webových stránok dostali častejšie žiaci v Nitrianskom, Košickom a Trenčianskom kraji než v ostatných krajoch. Pomoc pri obťažujúcich obsahoch na internete uvádzali najčastejšie žiaci v Košickom a najmenej v Prešovskom kraji.

Tabuľka 58 Preventívne aktivity v škole podľa kraja (v %)

Preventívne aktivity	Kraj							
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	43,6	46,3	55,0	58,3	51,5	49,6	49,5	56,5
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	22,1	25,3	23,9	21,9	21,6	22,7	15,8	28,8

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Kamaráti

Respondenti najčastejšie uvádzali, že kamaráti im pomohli, keď mali niečo ťažké urobiť alebo nemohli niečo nájsť na internete a rozprávali sa medzi sebou, čo robia na internete. Vyše polovica potvrdila, že im kamaráti pomohli, keď ich niečo na internete obťažovalo alebo mali kvôli tomu starosti. O niečo menej im poradili o správaní sa na internete k iným ľuďom, prípadne im vysvetlili, že prečo sú niektoré stránky dobré a iné zlé. A najmenej uvádzali, poradenie od kamarátov, čo sa môže a nemôže robiť na internete.

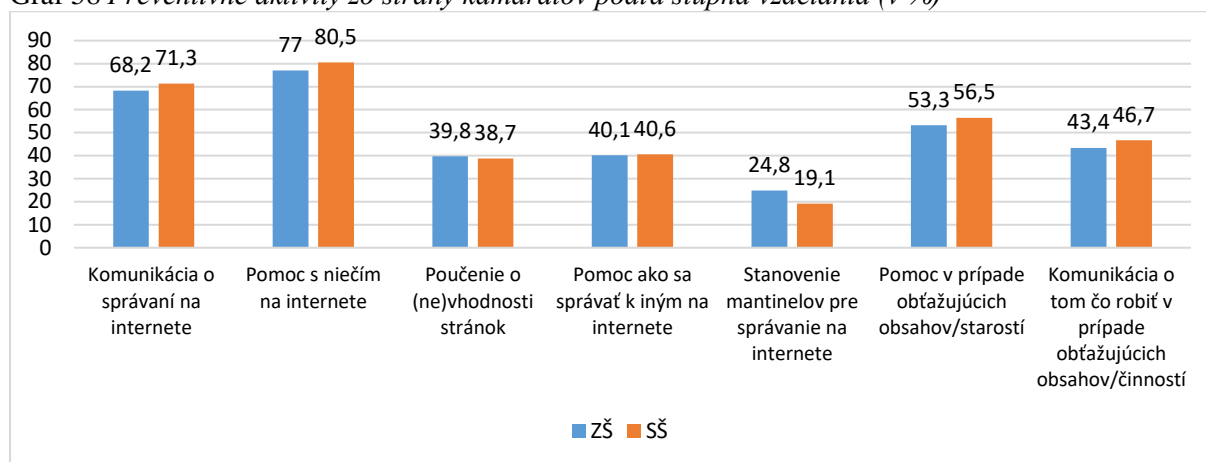
Tabuľka 59 Preventívne aktivity zo strany kamarátov (v %)

Preventívne aktivity	Kamaráti	
	áno	nie
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	69,8	30,2
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	78,8	21,2
Vysvetlili ti, prečo sú niektoré webové stránky dobré a iné zlé	39,2	60,8
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	40,3	59,7
Stanovili ti, čo môžeš a nemôžeš robiť na internete	22,0	78,0
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	55,0	45,0
Všeobecne s tebou hovorili, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	45,2	54,8

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Medzi vplyvom kamarátov na žiakov sa zistili významné rozdiely podľa stupňa vzdelania iba pri stanovení podmienok, čo je možné robiť na internete, pričom žiaci základných škôl túto možnosť uvádzali častejšie ako žiaci stredných škôl.

Graf 58 Preventívne aktivity zo strany kamarátov podľa stupňa vzdelania (v %)

Štatisticky významné rozdiely pri niektorých možnostiach sa zistili podľa pohlavia, typu strednej školy, veku a kraja. Dievčatá častejšie ako chlapci uvádzali, že im kamaráti pomohli, keď mali niečo ťažké urobiť alebo niečo nemohli nájsť na internete, poradili im ako sa správať k iným na internete, pomohli im, keď ich niečo obťažovalo a vo všeobecnosti sa radili o tom, čo robiť v takýchto situáciách.

Tabuľka 60 Preventívne aktivity zo strany kamarátov podľa pohlavia (v %)

Preventívne aktivity	Pohlavie	
	chlapec	dievča
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	72,8	84,5
Poradili ti, ako sa správať k iným ľuďom na internete	37,6	42,8
Pomohli ti, keď ťa niečo na internete obťažovalo alebo si mal/-a kvôli tomu starosti	45,8	63,5
Všeobecne s tebou hovorili o tom, čo by si mal/-a robiť, keby ťa na internete niečo obťažovalo	40,8	49,2

Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Podľa typu strednej školy sa zistili rozdiely iba pri jednej možnosti – stanovení pravidiel, čo sa môže a nemôže na internete. S touto možnosťou sa častejšie stretli žiaci stredných odborných škôl (21,8 %; G: 12,2 %). Rozdielne preventívne pôsobenie kamarátov vo vzťahu k veku žiakov sa potvrdilo iba pri diskusii o tom, čo robia na internete, kde do veku 18 rokov stúpalo, potom pokleslo. Pomoc s niečím ťažkým čo treba na internete urobiť do veku 15 rokov stúpa, potom dva roky klesá a vo veku 18 rokov zas narastá.

Tabuľka 61 Preventívne aktivity zo strany kamarátov podľa veku (v %)

Preventívne aktivity	Vek						
	12	13	14	15	16	17	18
Hovorili s tebou o tom, čo robíš na internete	50,0	61,0	70,8	71,6	70,9	74,1	70,7
Pomohli ti, keď si mal niečo ťažké urobiť alebo si niečo nemohol/-a nájsť na internete	55,6	71,2	76,4	83,5	79,0	80,9	82,4

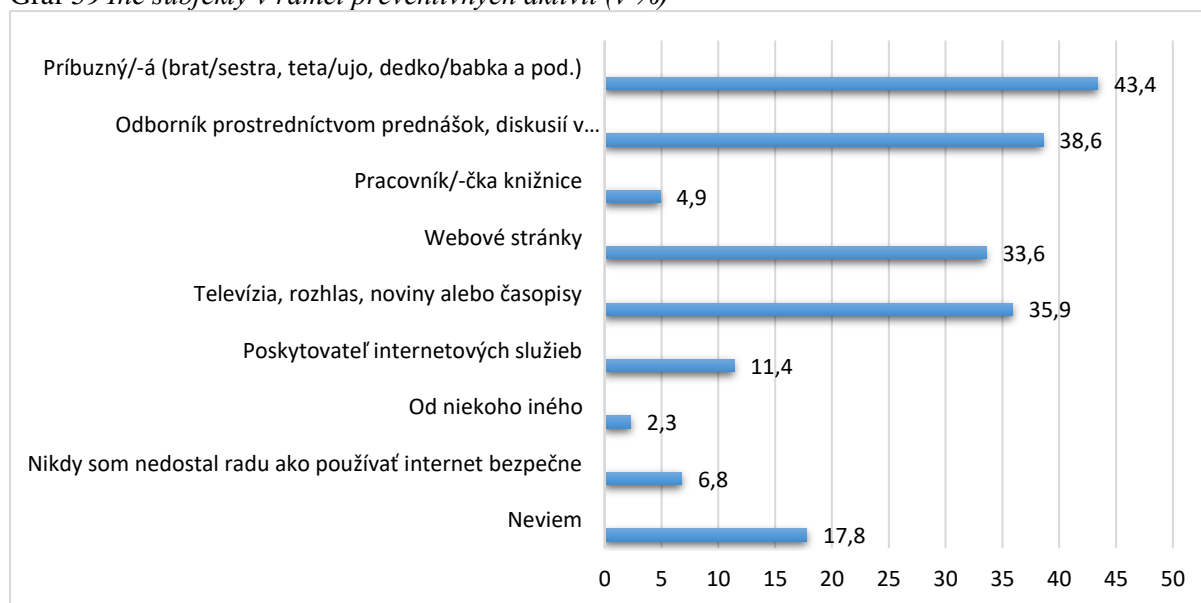
Poznámka: Dopočet do 100 % predstavuje kategóriu „nie“.

Kraj diferencuje iba pomoc kamarátov v prípade, že nevedeli niečo ťažké urobiť alebo nájsť. Najviac sa s touto pomocou stretli žiaci v Trnavskom (84,1 %), najmenej v Nitrianskom kraji (68,9 %; BA: 76,8 %; TN: 80,8 %; ZA: 79,1 %; BB: 80,9 %; PO: 81,2 % a KE: 77,9 %).

Iné subjekty

Okrem vplyvu rodičov, školy a kamarátov nás zaujímalo, či žiaci dostali niekedy radu ako bezpečne používať internet aj od niekoho iného. Najčastejšie dostali radu od príbuzných (43,4 %). Potom od odborníka v škole alebo mimo nej (38,6 %), z médií (35,9 %) a internetových stránok (33,6 %). Najmenej uvádzali pracovníka knižnice alebo aj niekoho iného. Takmer pätina sa k tomu nevedela vyjadriť a 6,8 % opýtaných dokonca deklarovalo, že dosiaľ žiadnu radu o bezpečnosti na internete nedostali.

Graf 59 Iné subjekty v rámci preventívnych aktivít (v %)

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Žiaci stredných škôl častejšie dostali radu o bezpečnom používaní internetu od odborníka v škole/mimo školy, potom aj z webových stránok, naopak mladší žiaci v základných školách vo väčšej miere uvádzali príbuzných a častejšie sa k danej otázke nevedeli vyjadriť. Prekvapujúco, boli to stredoškólači, ktorí vo svojich odpovediach potvrdili, že ešte nikdy žiadnu radu v tomto smere nedostali.

Tabuľka 62 Iné subjekty v preventívnom pôsobení podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Príbuzní	48,4	38,5
Odborník v škole/mimo školy	31,7	45,5
Pracovník knižnice	5,3	4,5
Webové stránky	29,1	37,7
TV, rozhlas, noviny/časopisy	34,2	37,5
Poskytovatelia internetových služieb	10,2	12,4
Niekoľko iných	2,0	2,6
Nikdy som nedostal/-a radu	4,7	8,9
Neviem	20,0	15,7

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Dievčatá častejšie ako chlapci uvádzali príbuzných (48,9 %; CH: 37,4 %), odborníka v škole/mimo nej (41,2 %; CH: 35,8 %) a médiá (41,0 %; CH: 30,6 %), chlapci sa vo väčšej miere nevedeli k danej otázke vyjadriť (20,1 %; D: 15,8 %). Podľa typu strednej školy sa rozdiely zistili iba v prípade médií, ktoré častejšie uvádzali gymnazisti (43,6 %; SOŠ: 35,1 %). Podľa veku sa zistilo, že s vyšším vekom klesá vplyv príbuzných a naopak, zvyšuje sa pôsobenie odborníkov a internetových stránok. Vplyv médií je tu najsilnejší u 12 a 18-ročných žiakov. Skutočnosť, že nikdy od nikoho žiadnu radu nedostali ako bezpečne používať internet, častejšie deklarovali 12 a 16 až 18-roční než ostatné vekové kategórie (tabuľka 63).

Tabuľka 63 Iné subjekty v preventívnom pôsobení podľa veku (v %)

	Vek						
	12 r.	13 r.	14 r.	15 r.	16 r.	17 r.	18 r.
Príbuzní	70,7	52,0	46,1	43,4	40,8	38,9	37,9
Odborník v škole/mimo školy	17,1	24,7	38,0	33,8	45,4	48,8	41,8
Pracovník knižnice	4,9	4,3	4,7	6,4	4,3	3,8	5,0
Webové stránky	26,8	30,5	29,4	30,1	35,5	38,5	38,4
TV, rozhlas, noviny/časopisy	51,2	33,0	32,8	33,1	36,1	36,7	42,1
Poskytovatelia internetových služieb	14,5	11,8	9,9	10,6	13,9	11,5	10,6
Niekoľko iný	0	0,4	2,6	3,0	2,9	1,9	2,8
Nikdy som nedostal/-a radu	9,8	4,3	4,9	5,5	9,0	7,7	8,9
Neviem	12,2	19,4	18,2	23,7	14,5	15,3	15,3

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Aj podľa veľkosti bydliska sa zistili niektoré rozdiely. Vplyv príbuzných je výrazne vyšší u žiakov žijúcich vo väčších mestách (50 001-100 000). Odborník, ktorý prostredníctvom prednášok alebo diskusií v škole/mimo nej im radí o bezpečnosti na internete, častejšie uvádzali žiaci z miest od 2 001 do 50 000 obyvateľov a pôsobenie médií zasa žiaci z obcí do 10 000 obyvateľov.

Tabuľka 64 Iné subjekty v preventívnom pôsobení podľa veľkosti bydliska (v %)

	Veľkosť bydliska				
	do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000
Príbuzní	40,9	43,4	43,0	50,8	42,1
Odborník v škole/mimo školy	36,4	43,6	44,3	29,5	28,7
Pracovník knižnice	3,6	3,8	5,1	7,8	6,9
Webové stránky	33,5	36,9	34,4	29,5	27,9
TV, rozhlas, noviny/časopisy	37,7	38,5	33,0	33,7	34,8
Poskytovatelia internet. služieb	12,3	10,8	11,1	9,7	13,0
Niekoľko iný	3,6	1,4	1,8	2,3	2,8
Nikdy som nedostal/-a radu	7,6	6,0	6,9	5,0	8,9
Neviem	18,7	17,1	15,3	17,1	23,9

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Podľa kraja pôsobenie príbuzných výrazne častejšie uvádzali žiaci z Banskobystrického kraja, naopak, výrazne menej v Trenčianskom a Nitrianskom kraji. Odborníka na bezpečnosť na internete v škole/mimo nej najviac uvádzali v Žilinskom a Trenčianskom kraji, najmenej v Banskobystrickom. Webové stránky dominovali v Nitrianskom a najmenej v Košickom kraji. Najväčší vplyv médií potvrdili v Prešovskom, Bratislavskom a Košickom kraji. Absencia rady o bezpečnosti na internete bola o niečo častejšia v Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom a Trenčianskom kraji.

Tabuľka 65 Iné subjekty v preventívnom pôsobení podľa kraja (v %)

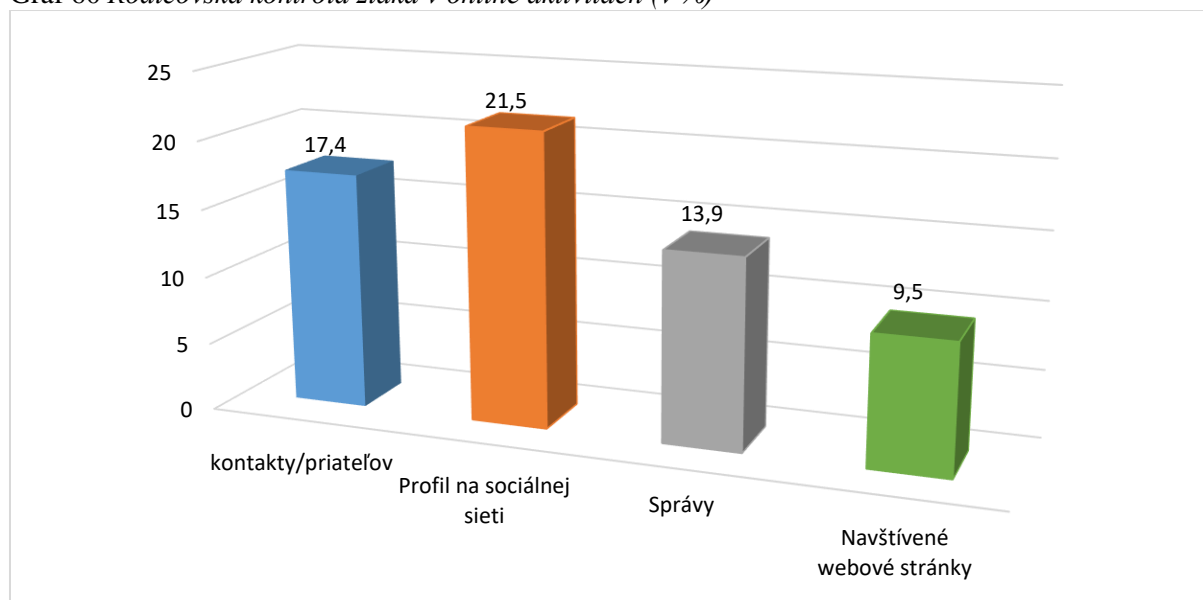
	Kraj							
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Príbuzní	43,2	43,3	37,3	38,7	44,5	50,9	42,9	47,9
Odborník v škole/mimo školy	35,0	38,1	45,6	38,7	50,6	28,9	37,7	35,9
Pracovník knižnice	5,3	6,1	3,1	3,3	4,1	5,6	5,0	6,5
Webové stránky	32,0	36,3	36,0	40,2	31,8	32,8	31,3	28,1
TV, rozhlas, noviny/časopisy	39,5	29,9	30,7	35,4	37,6	31,5	41,7	38,2
Poskytovatelia internetových služieb	14,3	12,2	14,0	10,0	11,4	7,8	11,6	9,2
Niekoľko iný	3,0	3,4	2,6	1,8	2,9	2,6	1,2	1,4
Nikdy som nedostal/-a radu	9,4	8,8	7,5	5,2	8,6	3,0	5,7	6,0
Neviem	20,3	16,8	14,5	15,9	14,3	21,1	20,6	16,6

Poznámka: Súčet odpovedí presahuje 100 % pre možnosť uviesť viac odpovedí súčasne.

Rodičovská kontrola

Pôsobenie rodičov na ich deti v otázkach bezpečnosti na internete sme okrem komunikačnej dimenzie (vo všeobecnosti, či sa žiaci s rodičmi rozprávajú o tom, čo robia na internete, s akými ťažkosťami sa stretávajú, čo ich obťažuje a čo by mali v takom prípade robiť) sledovali aj v rovine rodičovskej kontroly nad používaním sociálnych sietí a internetu a aj reštriktívnych opatrení – napríklad blokovanie istých webových stránok, limitovanie času stráveného na internete a pod. Ako vyplýva z grafu 60, rodičia kontrolujú online aktivity svojich detí v malej miere. Najčastejšie žiakov v online aktivitách rodičia kontrolujú ich profil na sociálnej sieti (21,5 %), monitorujú kontakty, resp. pridávaných priateľov do profilu na sieti (17,4 %). Menej sa rodičia zaujímajú o správy svojich detí v elektronickej pošte alebo aj v aplikáciách a iba 9,5 % žiakov potvrdilo, že rodičia kontrolujú aj navštevované webové stránky.

Graf 60 Rodičovská kontrola žiaka v online aktivitách (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Výrazne častejšie rodičia monitorujú online aktivity žiakov základných škôl. Možno to interpretovať ako väčší dôraz na súkromie starších žiakov, ako aj väčšiu vzájomnú dôveru.

Tabuľka 66 Rodičovská kontrola žiaka podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola	Stredná škola
Správy v emaile alebo komunikačných aplikáciách	18,7	9,4
Profil na sociálnej sieti alebo inej internetovej komunite	27,8	15,3
Priatelia/kontakty pridávaní do profilu na sociálnej sieti alebo komunikačných aplikácií	23,1	11,8
Navštívené webové stránky	15,0	5,1

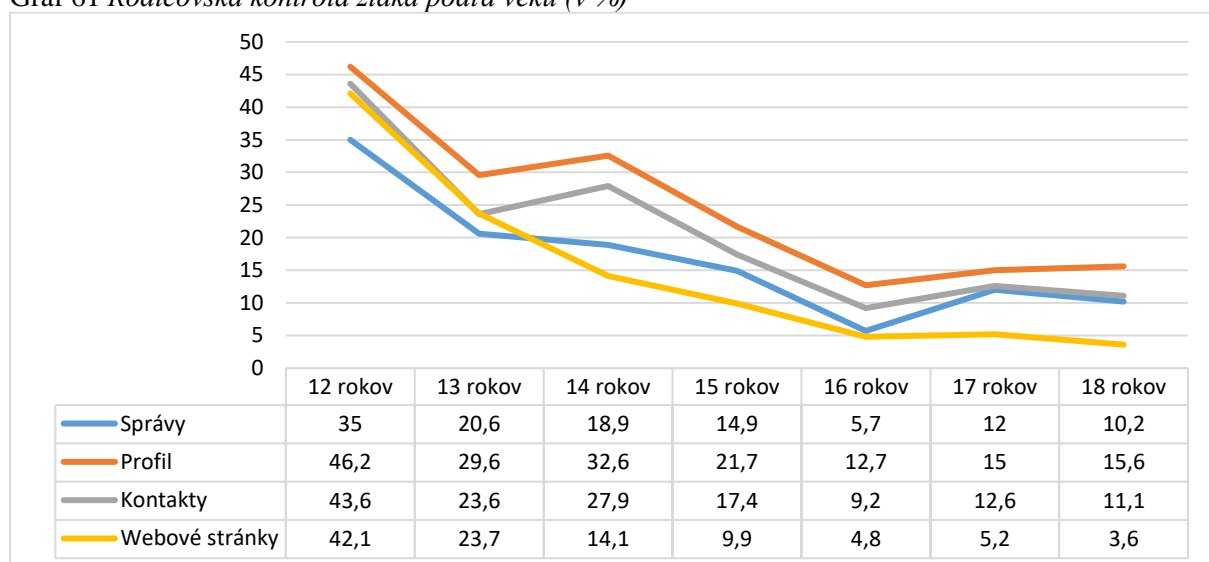
Signifikantné rozdiely sa zistili aj podľa pohlavia, veku, veľkosti bydliska a kraja. V rozdielnej miere monitorujú rodičia profil a pridávaných priateľov na sociálnej sieti u dievčat a u chlapcov. Väčšej kontrole, podľa vyjadrení žiakov, podliehajú dievčatá.

Tabuľka 67 Rodičovská kontrola žiaka podľa stupňa vzdelania (v %)

	Chlapec	Dievča
Profil na sociálnej sieti alebo inej internetovej komunite	19,2	23,5
Priatelia/kontakty pridávaní do profilu na sociálnej sieti alebo komunikačných aplikácií	15,1	19,6

Vek diferencuje rodičovskú kontrolu vo všetkých sledovaných online aktivitách. Správy sú najčastejšie kontrolované u 12-ročných žiakov, potom do veku 15 rokov rodičovská kontrola správ klesá, vo veku 16 rokov až na úroveň 5,7 %, vo veku 17 až 18 rokov sa zdvojnásobí. Profil na sociálnej sieti rodičia najviac sledujú opätovne u najmladších žiakov, v 13 poklesne a v 14 opäť narastá kontrola, v 15 a 16 rokoch opätovne poklesne a potom sa viac-menej pohybuje na rovnakej úrovni až do veku 18 rokov žiaka. Pri pridávaní priateľov do profilu sa zistila podobná trajektória poklesu a rastu ako pri profile na sociálnej sieti. Iba pri sledovaní navštívených webových stránok sa zistilo, že s vyšším vekom klesá aj ich kontrola. Tieto zistenia ilustruje graf 61.

Graf 61 Rodičovská kontrola žiaka podľa veku (v %)

Okrem veku diferencuje rodičovskú kontrolu vo všetkých sledovaných stimuloch aj veľkosť bydliska. S väčším počtom obyvateľov bydliska žiaka narastá aj podiel žiakov, ktorí potvrdzovali rodičovskú kontrolu v prípade správ v elektronickej počte/komunikačných aplikácií a navštevovaných webových stránok. Profil žiaka na sociálnej sieti je v menšej miere monitorovaný v najmenších obciach a najväčších mestách a kontakty u žiakov žijúcich v obciach do 10 000 obyvateľov.

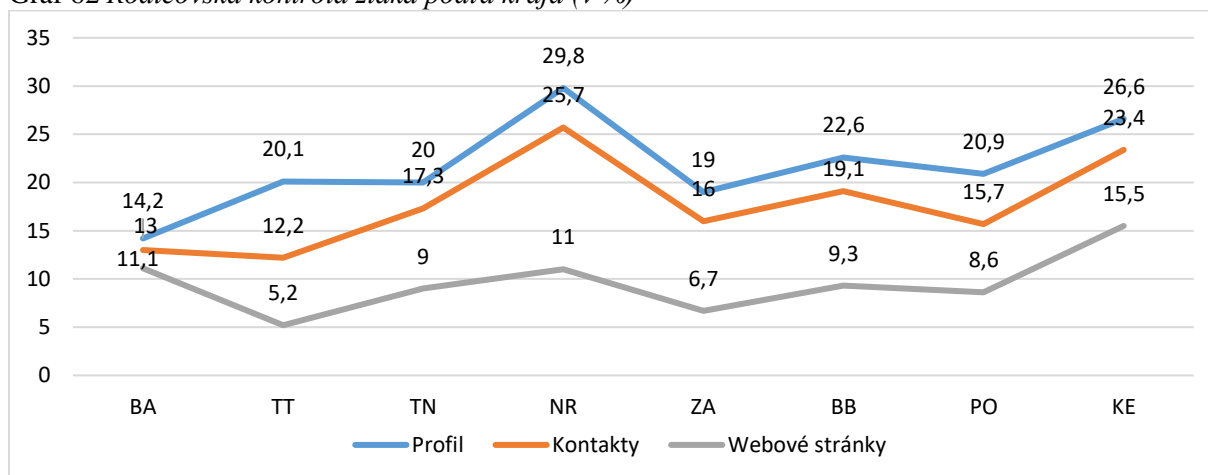

Tabuľka 68 Rodičovská kontrola žiaka podľa veľkosti bydliska (v %)

	Veľkosť bydliska				
	do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000
Správy v emaile alebo komunikačných aplikáciách	11,3	11,7	14,7	17,8	19,0
Profil na sociálnej sieti alebo inej internetovej komunite	16,4	22,4	24,4	25,8	19,2
Priatelia/kontakty pridávaní do profilu na sociálnej sieti alebo komunikačných aplikácií	14,4	15,5	20,9	20,3	17,2
Navštívené webové stránky	5,7	5,9	8,0	20,8	18,1

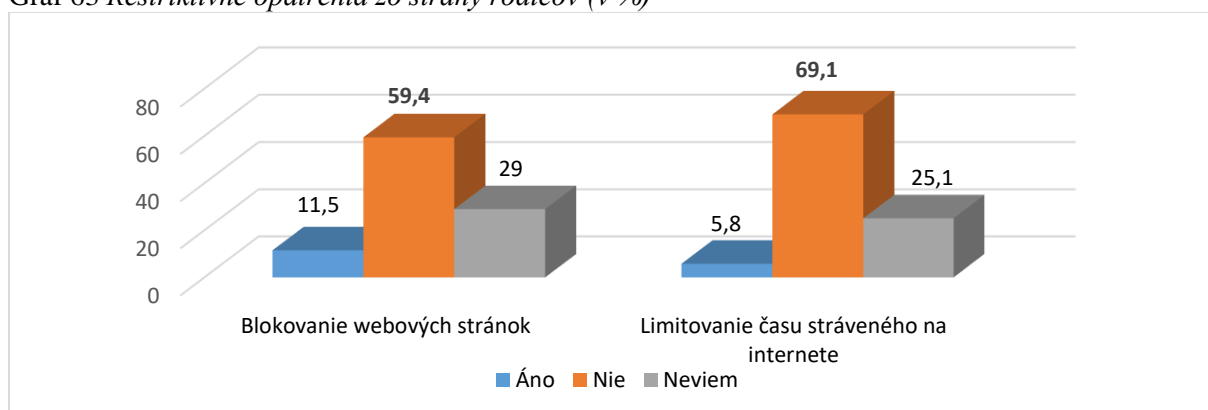
Štatisticky významné rozdiely vo vzťahu ku kraju sa zistili pri kontrole profilu a kontaktov na sociálnej sieti a navštívených internetových stránkach. Rodičovskú kontrolu svojho profilu na sociálnej sieti najčastejšie potvrdili žiaci z Nitrianskeho a Košického, najmenej z Bratislavského kraja. Kontakty u žiakov monitorujú opätovne najviac rodičia v Nitrianskom a Košickom kraji, najmenej v Trnavskom a Bratislavskom kraji. Zvýšenú kontrolu navštevovaných internetových stránok uvádzali žiaci v Košickom a výrazne menej v Trnavskom kraji (graf 62).

Graf 62 Rodičovská kontrola žiaka podľa kraja (v %)

Aj reštriktívne opatrenia na kontrolu online aktivít svojich detí využívajú rodičia v malej miere. Blokovanie určitých webových stránok potvrdil približne každý desiaty žiak (11,5 %) a limitovanie času stráveného na internete iba 5,8 % opýtaných. Vedomosť o týchto opatreniach zo strany rodičov nemá takmer tretina žiakov.

Graf 63 Reštriktívne opatrenia zo strany rodičov (v %)

Porovnanie výsledkov za základné a stredné školy

Existenciu reštriktívnych opatrení zo strany rodičov potvrdili častejšie žiaci základných škôl, a to aj pri blokovaní určitých webových stránok, ako aj limitovaní času stráveného na internete.

Tabuľka 69 Reštriktívne opatrenia podľa stupňa vzdelania (v %)

	Základná škola		Stredná škola	
	áno	nie	áno	nie
Rodičovská kontrola alebo niečo iné na filtrovanie alebo blokovanie určitých druhov webových stránok	14,0	49,2	9,2	69,6
Služba alebo zmluva, ktorá limituje čas, ktorý stráviš na internete	8,2	60,9	3,4	77,2

Poznámka: Dopočet do 100 % tvorí kategóriu „neviem“.

Rozdiely podľa pohlavia sa zistili iba v prípade limitovania času stráveného na internete. V podobnej miere dievčatá (6,6 %) ako aj chlapci (5,0 %) potvrdili toto opatrenie zo strany rodičov, negatívna odpoveď bola zastúpená častejšie u dievčat (71,7 %; CH: 66,4 %). A to aj preto, že chlapci sa nevedeli častejšie k tejto otázke vyjadriť (28,6 %; D: 21,7 %).

Rozdielne odpovede uviedli žiaci gymnázií a stredných odborných škôl. V oboch typoch reštriktívnych opatrení sa síce nezistili výraznejšie rozdiely, avšak žiaci stredných odborných škôl sa vo väčšej miere nevedeli vyjadriť.

Tabuľka 70 Reštriktívne opatrenia podľa typu strednej školy (v %)

	SOŠ		G	
	áno	nie	áno	nie
Rodičovská kontrola alebo niečo iné na filtrovanie alebo blokovanie určitých druhov webových stránok	8,8	67,7	10,1	74,6
Služba alebo zmluva, ktorá limituje čas, ktorý stráviš na internete	3,3	75,4	3,6	82,1

Poznámka: Dopočet do 100 % tvorí kategóriu „neviem“.

Podľa veku sa zistilo, že blokovanie určitých webových stránok zo strany rodičov najčastejšie uvádzali najmladší žiaci, najmenej 16-roční. Limitovaný čas strávený na internete majú v najväčšej miere najmladší žiaci, potom 14-roční, 13 a 15-roční a ostatné vekové ročníky menej.

Tabuľka 71 Reštriktívne opatrenia podľa veku (v %)

Reštriktívne opatrenia		Vek						
		12	13	14	15	16	17	18
Blokovanie stránok	áno	29,3	15,8	12,9	12,1	6,0	10,6	10,2
	nie	24,4	34,5	52,3	56,8	69,3	70,3	73,2
	neviem	46,3	49,6	34,8	31,1	24,6	19,1	16,6
Limitovanie času na internete	áno	19,5	6,9	9,3	6,9	2,6	4,7	2,5
	nie	36,6	53,3	65,6	62,7	75,9	77,8	80,9
	neviem	43,9	39,8	25,1	30,3	21,6	17,5	16,6

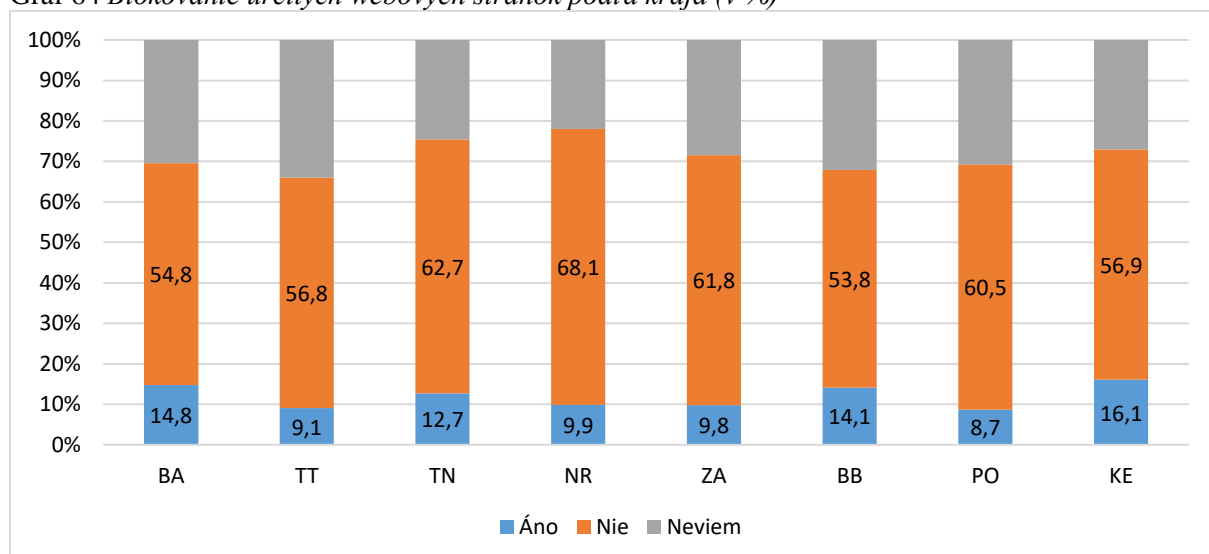
S vyšším počtom obyvateľov bydliska žiaka sa zvyšuje aj podiel žiakov, ktorí sa kladne vyjadrili na otázku, či ich rodičia používajú nejaký program na blokovanie niektorých stránok na internete. Limitovanie času stráveného na internete uvádzali častejšie žiaci z väčších a najväčších miest v porovnaní s ostatnými veľkostnými kategóriami miest a obcí.

Tabuľka 72 Reštriktívne opatrenia podľa veľkosti bydliska (v %)

Reštriktívne opatrenia		Veľkosť bydliska				
		do 2 000	2 001-10 000	10 001-50 000	50 001-100 000	nad 100 000
Blokovanie stránok	áno	7,4	9,1	12,6	17,0	18,3
	nie	60,4	61,6	62,1	51,4	54,2
	neviem	32,2	29,3	25,3	31,7	27,5
Limitovanie času na internete	áno	4,7	3,4	4,9	11,7	9,2
	nie	68,4	73,4	70,8	61,5	64,3
	neviem	26,9	23,2	24,3	26,8	26,5

Rozdiely podľa kraja sa zistili iba pri filtrovaní, resp. blokovaní niektorých stránok na internete. Ako vidieť z grafu 64, tejto forme reštrikcie zo strany rodičov čelia najčastejšie žiaci v Košickom, Bratislavskom a Banskobystrickom kraji.

Graf 64 Blokovanie určitých webových stránok podľa kraja (v %)

Zhrnutie a odporúčania

Výsledky vo všeobecnosti potvrdzujú, že mladí ľudia pokladajú voľný čas najmä za priestor na oddych a relaxáciu. Funkcia zábavy a realizácia svojich záujmov je dôležitá pre polovicu a vzdelávanie iba pre pätinu opýtaných. Spoločensky prospešná práca sa nachádza na najnižších priečkach záujmu. Najfrekvencovanejšou voľnočasovou aktivitou je používanie internetu, sociálnych sietí a čítanie. Okrem toho žiaci potvrdili, že sú spokojní s tým, ako trávajú svoj voľný čas.

Pri používaní internetu možno konštatovať, že takmer všetci vlastní mobilný telefón s prístupom na internet. V domácom prostredí majú žiaci prístup aj k prenosnému počítaču alebo notebooku, USB kľúču a aj tlačiarňi. Najčastejšie sa k internetu pripájajú prostredníctvom svojho mobilného telefónu, druhá najpočetnejšia možnosť je prenosný alebo stolný počítač. Doma sa najčastejšie pripájajú na internet vo vlastnej izbe alebo v obývacej miestnosti. Často sa pripájajú aj u kamarátov, príbuzných, v škole a vonku všeobecne. Internet používajú dennodenne. Počas bežného školského dňa ich najviac trávi čas na internete do 4 hodín a počas víkendu do 5 hodín.

K najfrekventovanejším aktivitám na internete patrí čítanie, aktivity na sociálnych sieťach a prezeranie internetu pre zábavu. V súvislosti so školskými povinnosťami najčastejšie používajú na komunikáciu s ostatnými spolužiakmi o školských úlohách sociálne siete, nasleduje kontrola oznámení na internetovej stránke školy. Napriek svojej rozmanitosti a dostupnosti sociálnych sietí sú na Slovensku medzi žiakmi základných a stredných škôl dominantné dve z nich. Za sieť číslo jeden možno považovať Instagram, druhá priečka patrí Facebooku. Najväčšiu skupinu tvoria tí, ktorí majú na sociálnych sieťach iba jeden profil. Približne pätina žiakov má dva alebo aj viac profilov. Vo svojom profile najčastejšie zverejňujú svoje priezvisko a fotografiu. Iba približne tretina uvádza svoj reálny vek, pätina si ho nadhodnocuje. Ani jednu z osobných informácií neuvádza o sebe menej ako desatina opýtaných.

Zručnosti žiakov pri používaní internetu možno považovať za dobré. Väčšina vie blokovať správy, vymazať históriu navštívených stránok, zmeniť nastavenie súkromia na svojom profile, blokovať nevyžiadajúcu poštu/spam, pridať webovú stránku do obľúbených, porovnať rôzne webové stránky a nájsť si informácie o internetovom zabezpečení.

I keď väčšina žiakov základných a stredných škôl nemala za ostatný rok osobnú skúsenosť s obťažujúcimi násilnými a sexuálnymi obsahmi a inými sledovanými negatívnymi javmi na internete, denne sa s prvými dvoma stretla približne desatina opýtaných. Nátlak od známej alebo neznámej osoby za účelom sexuálneho styku zažil na internete každý desiaty žiak aspoň raz alebo dvakrát za rok, 3,9 % opýtaných mesačne, 2,0 % týždenne a dokonca 3,2 % denne.

Preventívne pôsobenie rodičov je skôr nedostatočné. Podľa vyjadrení žiakov im rodičia pomáhajú v prípade, ak niečo nevedia urobiť na internete, rovnako sa s nimi rozprávajú o tom, čo robia na internete a čo by vo všeobecnosti mali robiť, keby ich na internete niečo obťažovalo. Avšak určité rezervy sú vo vysvetľovaní, prečo sú niektoré stránky dobré alebo zlé, ako sa správať k iným ľuďom na internete, ako žiadať o pomoc, ak by ich niečo na internete obťažovalo, ale aj stanovení jasných podmienok ako sa majú správať na internete.

Pôsobenie školy ako aktéra v prevencii rizík spojených s používaním internetu je taktiež nedostatočné. Polovica žiakov je síce v škole poučená tom, ktoré webové stránky sú vhodné, a ktoré nie. Avšak menej dostávajú rady o tom, čo robiť, ak by ich niečo na internete obťažovalo, ako sa majú správať k iným užívateľom internetu a menej sa im dostáva aj pomoci s niečím ťažkým na internete. Najmenej pôsobí škola v komunikácii o tom, čo vôbec robia žiaci na internete, stanovení podmienok správania na internete ako aj poskytnutí pomoci zo strany učiteľov, ak ich na internete niečo obťažovalo alebo kvôli čomu mali nejaké starosti.

Kamaráti im najčastejšie pomohli v situácii, keď mali niečo ťažké urobiť na internete alebo nemohli niečo nájsť a rozprávali sa medzi sebou o tom, čo robia na internete. Okrem vplyvu rodičov, školy a kamarátov nás zaujímalo aj pôsobenie iných subjektov na žiakov ako bezpečne používať internet. Najčastejšie dostali radu v tomto smere od príbuzných, potom od odborníka v škole alebo mimo nej, z médií a internetových stránok. Celkovo žiadnu radu o bezpečnom používaní internetu nedostalo až 6,8 % opýtaných.

Rodičia kontrolujú online aktivity svojich detí v malej miere. Najčastejšie žiaci vo svojich online aktivitách podliehajú kontrole zo strany rodičov v prípade žiakovho profilu na sociálnej sieti, následne sú monitorované ich kontakty („priatelia“). Menej sa rodičia zaujímajú o správy svojich detí v elektronickej pošte alebo aj v aplikáciách a iba desatina žiakov potvrdila, že rodičia kontrolujú aj webové stránky, ktoré navštevujú.

Uvedené výsledky naznačujú viaceré problémy vyplývajúce zo spôsobu trávenia voľného času a používania internetu mladých ľudí vo veku 12 až 18 rokov. V tejto súvislosti a v súlade so zisteniami odporúčame:

- Venovať zvýšenú pozornosť vo výučbe informatiky, ale aj v iných vyučovacích predmetoch problematike bezpečného používania internetu a sociálnych sietí. Definovať riziká spojené so zverejňovaním osobných údajov, stretnutí s ľuďmi známymi iba z prostredia internetu, nebezpečenstva kyberšikanovania a aj nadmerného trávenia času na internete (riziko vzniku závislosti).
- Pri prevencii venovať v škole pozornosť nielen realizácii preventívnych aktivít, ale zamerať pozornosť na propagovanie zdravého životného štýlu a zmysluplného využívania voľného času mimo prostredia internetu.

Literatúra

BIELIKOVÁ, M. – PÉTIOVÁ, M. – JANKOVÁ, M.: *Prežívanie voľného času v online priestore a konzumácia legálnych a nelegálnych drog u žiakov základných a stredných škôl*. Záverečná správa z výskumu, CVTI SR, Bratislava 2019.

DUGOVIČOVÁ, M.: *Voľný čas a neformálne vzdelávanie*. Záverečná správa z výskumu, ÚIPŠ, Bratislava 2004.

KRATOCHVÍLOVÁ, E.: *Voľný čas a prevencia sociálno-patologických javov u detí a mládeže*, In: Socialia 2000 Mládež a voľný čas : Gaudeamus, Hradec Králové 2001, ISBN 80-7041-760-9

PÁCL, P.: *Voľný čas*. In: Kolektív: Velký sociologický slovník. Praha : Karolinum, 1996, zv. 1, s. 156. ISBN 80-7184-310-5

PÁVKOVÁ, J. – HÁJEK, B. – HOFBAUER, B. – HRDLIČKOVÁ, V. – PAVLÍKOVÁ, A.: *Pedagogika voľného času*. Praha : Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5

Názov: **Význam internetu a sociálnych sietí v živote žiakov
základných a stredných škôl**

Autor: **Mgr. Mária Janková**

Rok vydania: 2020

Vydavateľ a tlač: Centrum vedecko-technických informácií SR, Bratislava

ISBN 978-80-89965-35-9